

ผลการสัมมนาปฏิบัติการ
ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. ๒๕๖๐

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม - ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ณ โรงแรมเฟลิกซ์ ริเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี

ร่วมดำเนินการโดย

มูลนิธิเด็ก

มูลนิธิสคดี สฤชต์วงศ์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ภาคีความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการพัฒนา

ข่ายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลการสัมมนาปฏิบัติการ
ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. ๒๕๖๐

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม - ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ณ โรงแรมเฟลิกซ์ ริเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี

ร่วมดำเนินการโดย

มูลนิธิเด็ก

มูลนิธิสตรี สฤชดีวงศ์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ภาคีความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการพัฒนา

ขยายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การสัมมนาปฏิบัติการ

ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560

ณ โรงแรมเฟลิกซ์ ริเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ 30 พฤษภาคม-1 มิถุนายน 2540

1. หลักการและเหตุผล

การนำพาประเทศไทยเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นับว่าเป็นช่วงที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถแยกออกจากระบบสังคมโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้ การจัดสรรทรัพยากรของประเทศโดยขาดทิศทางที่ชัดเจนก่อให้เกิดปัญหาความไม่ยั่งยืนของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการ “ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560” จึงได้ริเริ่มขึ้นโดยคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีมติเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2540 ให้มีการจัดระดมความคิดจากกลุ่มผู้นำต่างๆ เพื่อมาร่วมกันเป็นกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์แห่งชาติ ประเทศไทย และเพื่อให้เป็นการเริ่มต้นกระบวนการดังกล่าว คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและฝ่ายต่างๆ ที่เข้าร่วมกระบวนการในครั้งนี้ ได้แก่ มูลนิธิเด็ก มูลนิธิสตรี สฤณีวงศ์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ภาควิชาความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการพัฒนา และช่วยความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย จึงได้ร่วมกันจัดสัมมนาปฏิบัติการ “ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560” ขึ้น เพื่อให้เกิดการระดมความคิดให้ได้มาซึ่งเค้าโครงของเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ พ.ศ. 2560 การสัมมนา ครั้งนี้ จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2540 ณ โรงแรมเฟลิกซ์ริเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้เข้าสัมมนา ประมาณ 60 ท่าน

2. วัตถุประสงค์

การสัมมนาฯ ครั้งนี้ เป็นการเริ่มต้นกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทย โดยรวมพลังผู้นำในสังคมกลุ่มต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย อันได้แก่

- 2.1 เพื่อระดมความคิดเห็นในการวางแผนโครงการให้ได้มาซึ่งเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ พ.ศ. 2560
- 2.2 เพื่อสร้างแนวทางและกลไกในการขยายกระบวนการจัดทำและขยายผลวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560
- 2.3 เพื่อให้เกิดการรวมพลังความคิด การปฏิบัติ และทรัพยากรจากฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในการประชุมสัมมนาปฏิบัติการครั้งนี้และต่อไปให้แพร่ขยายในวงกว้างมากขึ้น

3. ผลที่คาดหวังจากการสัมมนาปฏิบัติการ

- 3.1 ได้ต้นร่างวิสัยทัศน์ประเทศไทย ซึ่งอาจจะมีมากกว่า 1 ลักษณะ และสามารถนำไปจุดประกายความคิดต่อไปอีก วิสัยทัศน์ประเทศไทย อาจรวมถึง จินตนาการหรือความใฝ่ฝัน พันธกิจหรือปณิธาน ปรัชญาหรือค่านิยม ตัวชี้วัดความสำเร็จหรือเป้าหมาย เส้นทางยุทธศาสตร์หรือแนวทางสำคัญ ฯลฯ
- 3.2 ได้ยกร่างแนวทางและแผนงานในการขยายกระบวนการสู่การมีวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ทุกภาคส่วนของสังคมร่วมเป็นเจ้าของและมุ่งมั่นนำไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง
- 3.3 ได้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ที่เข้าสัมมนาปฏิบัติการทั้งทางด้านการรวมพลังความคิด การปฏิบัติ ทรัพยากรและเงินทุน เพื่อดำเนินการร่วมขยายกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ต่อไป

4. กระบวนการจัดสัมมนา

- 4.1 การจัดสัมมนาปฏิบัติการตลอดทั้ง 2 วันครึ่ง จะดำเนินการด้วยบรรยากาศของการร่วมคิด ร่วมทำ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในลักษณะตามลำพังและในกลุ่มย่อย โดยยึดหลักการ “ผู้เข้าสัมมนาคือพลังสำคัญ ทั้งก่อนการสัมมนา ระหว่างการสัมมนา และภายหลังการสัมมนา”
- 4.2 กิจกรรมวิชาการนับรวมการสัมมนากลุ่มย่อยและการอภิปราย ประกอบด้วย 11 กิจกรรม ได้แก่
- (1) วันศุกร์ที่ 30 พ.ค. เวลา 11.00-12.00 น. อภิปรายในการสัมมนาภาคที่ 1 “ความพยายามจัดทำวิสัยทัศน์และประสบการณ์จากนานาชาติในการจัดทำวิสัยทัศน์”
 - (2) วันศุกร์ที่ 30 พ.ค. เวลา 13.00-15.00 น. อภิปรายในการสัมมนาภาคที่ 2 “ประเทศไทยผ่านร้อนผ่านหนาวมาได้อย่างไรในช่วง 30 ปี”
 - (3) วันศุกร์ที่ 30 พ.ค. เวลา 15.30-17.00 น. อภิปรายหลังจากเสนอผลการสัมมนาครั้งที่ 2 “ประเทศไทยผ่านร้อนผ่านหนาวมาได้อย่างไรในช่วง 30 ปี”
 - (4) วันเสาร์ที่ 31 พ.ค. เวลา 8.30-10.00 น. กลุ่มย่อยในการสัมมนาภาคที่ 3 “มองกว้างไกลวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”
 - (5) วันเสาร์ที่ 31 พ.ค. เวลา 10.30-12.00 น. อภิปรายหลังจากเสนอผลจากการสัมมนาภาคที่ 3 “มองกว้างไกลวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”
 - (6) วันเสาร์ที่ 31 พ.ค. เวลา 13.30-15.00 น. กลุ่มย่อยในการสัมมนาภาคที่ 4 “เส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”
 - (7) วันเสาร์ที่ 31 พ.ค. เวลา 15.30-17.00 น. อภิปรายหลังจากเสนอผลจากการสัมมนาภาคที่ 4 “เส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”
 - (8) วันเสาร์ที่ 31 พ.ค. เวลา 20.00-21.30 น.
“เส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”
“การรวมเส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์”
 - (9) วันอาทิตย์ที่ 1 มิ.ย. เวลา 8.30-9.30 น. อภิปรายหลังจากเสนอผลจากการประมวล “วิสัยทัศน์ประเทศไทยและเส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”

(10) วันอาทิตย์ที่ 1 มิ.ย. เวลา 9.30-11.00 น. กลุ่มย่อยในการสัมมนาภาคที่ 5 “แนวทางดำเนินงานเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ทุกส่วนของสังคมร่วมเป็นเจ้าของและนำไปประยุกต์ใช้”

(11) วันอาทิตย์ที่ 1 มิ.ย. เวลา 11.30-12.30 น. อภิปรายหลังจากเสนอผลจากการสัมมนาภาคที่ 5 “แนวทางดำเนินงานเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ทุกส่วนของสังคมร่วมเป็นเจ้าของและนำไปประยุกต์ใช้”

4.3 ในการสัมมนากลุ่มย่อย ขอให้แต่ละกลุ่มพิจารณาเลือกประธานและเลขานุการของกลุ่มเอง คณะผู้จัดการสัมมนา ได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2 คน นั่งประจำในแต่ละกลุ่ม เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มในทุกๆ เรื่องที่ต้องการ

4.4 คณะผู้จัดการสัมมนา ได้เตรียมอุปกรณ์การนำเสนอ (Presentation) เพื่อให้กลุ่มใช้เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อสรุปจากการประชุมกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ได้แก่ เครื่องฉายแผ่นใส การนำเสนอโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Power Point) เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล และนักวิชาการคอมพิวเตอร์ เพื่อสนับสนุนการระดมความคิดครั้งนี้อย่างเต็มที่

4.5 ข้อสรุปจากการประชุมทุกวันจะได้รับการพิมพ์และจัดทำสำเนาแจกให้กับผู้เข้าสัมมนา ในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น และในวันสุดท้ายของการสัมมนาจะแจกข้อสรุปการสัมมนาปฏิบัติการ “ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560” หลังจากการปิดการสัมมนาเวลา 12.30 น.

กำหนดการ

การสัมมนาปฏิบัติการ เรื่อง

ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560

ณ โรงแรมเฟลิกซ์ รีเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ 30 พฤษภาคม – 1 มิถุนายน 2540

วันศุกร์ที่ 30 พฤษภาคม 2540

07.00-08.00	รับประทานอาหารเช้า ณ ห้องกาญจน์ คาเฟ่
08.00-09.00	ลงทะเบียนสัมมนา
09.00-09.30	พิธีเปิดการสัมมนา (กล่าวต้อนรับ รายงานความเป็นมา กล่าวเปิด)
09.30-10.00	ชี้แจงวิธีการสัมมนาและผลที่คาดหวังจากการสัมมนา
10.00-10.30	พัก
10.30-12.00	<u>การสัมมนาภาคที่ 1</u> นำเสนอ “ความพยายามจัดทำ “วิสัยทัศน์ประเทศไทย” และ ประสบการณ์จากนานาชาติในการจัดทำวิสัยทัศน์” และ อภิปราย
12.00-13.30	อาหารกลางวัน ณ บริเวณหน้าห้องประชุม
13.30-15.00	<u>การสัมมนาภาคที่ 2 (แบ่งกลุ่มย่อย)</u> “ประเทศไทยผ่านร้อนผ่านหนาวมาได้อย่างไรในช่วง 30 ปี”
15.00-15.30	พัก
15.30-17.00	นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย
18.30	รับประทานอาหารค่ำและสังสรรค์เสนา ณ บริเวณหน้าห้องประชุม

วันเสาร์ที่ 31 พฤษภาคม 2540

07.00-08.00	อาหารเช้า ณ ห้องกาญจน์ คาเฟ่
08.30-10.00	<u>การสัมมนาภาคที่ 3 (แบ่งกลุ่มย่อย)</u> “มองกว้างไกล วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”
10.00-10.30	พัก
10.30-12.00	นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย
12.00-13.30	อาหารกลางวัน ณ บริเวณหน้าห้องประชุม
13.30-15.00	<u>การสัมมนาภาคที่ 4 (แบ่งกลุ่มย่อย)</u> “เส้นทางสำคัญ สู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”
15.00-15.30	พัก
15.30-17.00	นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย
18.30-20.00	รับประทานอาหารค่ำ ณ ห้องกูดเอิร์ท
20.00-21.30	อาสาสมัครตัวแทนกลุ่มย่อย “ประมวลและเรียบเรียง วิสัยทัศน์ประเทศ” พร้อมกับ “เส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”

วันอาทิตย์ที่ 1 มิถุนายน 2540

07.00-08.00	อาหารเช้า ณ ห้องกาญจน์ คาเฟ่
08.30-09.30	รายงานผลการประมวลและเรียบเรียงของอาสาสมัครตัวแทนกลุ่มย่อยและอภิปราย
09.30-11.00	<u>การสัมมนาภาคที่ 5 (แบ่งกลุ่มย่อย)</u> “แนวทางดำเนินงานเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ทุกส่วนของสังคมร่วมเป็นเจ้าของและนำไปประยุกต์ใช้”
11.00-11.30	พัก
11.30-12.30	นำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปรายผลสรุปและปิดการสัมมนา
12.30-14.00	อาหารกลางวัน ณ ห้องกูดเอิร์ท
14.00	พักผ่อนตามอัธยาศัยและเดินทางกลับ

สรุปผลการสัมมนาปฏิบัติการ

“ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”

การสัมมนาปฏิบัติการครั้งนี้ นับเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการร่วมคิดของ “ผู้นำร่วม” กลุ่มหนึ่งในการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560 ซึ่งจำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป สำหรับสาระสำคัญของการสัมมนาปฏิบัติการสรุปผลได้ดังนี้

1. สังคมไทยที่ผ่านมา

ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า การพัฒนาประเทศไทยในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1.1 เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ แต่การพัฒนาขาดความสมดุล

(1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราค่อนข้างสูงต่อเนื่องกันมา ในช่วง 30 ปี ได้ทำให้เศรษฐกิจไทยปรับตัวสู่ระบบเสรีและเปิดกว้างรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์มากขึ้น มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรมและบริการ จากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก รวมทั้งมีการพัฒนาแหล่งพลังงานในประเทศ การขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศ และการย้ายฐานการผลิต นำทุนและเทคโนโลยีสู่ประเทศ ขณะเดียวกันสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไว้ได้ในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากมีการพัฒนาระบบการเงิน ตลาดทุนและการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่รัดกุม

(2) การพัฒนาเศรษฐกิจที่ละเลยสังคม ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ไม่สมดุลมากขึ้น ทั้งด้านช่องว่างการกระจายรายได้และความไม่เท่าเทียมทางสังคมระหว่างชนบทกับเมือง และระหว่างเกษตรกรรมกับอุตสาหกรรม ทั้งระบบเศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็ง เนื่องจากเริ่มประสบปัญหาด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและยังละเลยความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตนเอง จึงต้องซื้อและใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ

1.2 สังคมไทยยังมีศักยภาพในการปรับตัวรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ แต่คนยังไม่ได้รับการพัฒนาภูมิปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ และค่านิยมทางสังคมยังยึดถืออำนาจจากความร่ำรวย เกิดกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยมและกระแสวัฒนธรรมตะวันตก

- (1) สังคมไทยเป็นสังคมสงบสันติ ประนีประนอม ยึดทางสายกลาง มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย ทำให้สามารถแก้ไขขัดแย้งต่างๆ ได้ด้วยสันติวิธี ทั้งเปิดกว้างยืดหยุ่นและมีพลังในการปรับตัวให้รับกับกระแสโลกาภิวัตน์ได้ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าได้เปิดโอกาสการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของคนไทยให้เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ มีอำนาจในการต่อรองและตรวจสอบมากขึ้น ขณะเดียวกันสังคมไทยยังได้สร้างกลุ่มชนชั้นกลางและสื่อมวลชน ซึ่งเริ่มมีบทบาทเป็นกลุ่มนำความคิดในสังคมและการเมือง
- (2) แม้มีการกระจายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสาธารณสุขอย่างกว้างขวาง ทำให้ประชากรมีอายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้นและบริการคุณภาพชีวิตดีขึ้นระดับหนึ่ง แต่ระบบการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้อยู่ยังล้าสมัย คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้อย่างเหมาะสม ทำให้คนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ นับเป็นวิกฤตการณ์ทางปัญญาที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ
- (3) ปัญหาค่านิยมของสังคมไทยที่เน้นอำนาจนิยมจากความร่ำรวย ระบบอุปถัมภ์และความอะลุ่มอล่วยมากกว่าตักหัก ทำให้เกิดกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ทั้งกระแสวัฒนธรรมตะวันตกสมัยใหม่กำลังเข้าแทนที่เอกลักษณ์และคุณค่าแบบดั้งเดิมของสังคมไทยนำมาซึ่งปัญหาลังคมและความเสื่อมทางศีลธรรม

1.3 การพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา ก่อให้เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองไม่มีประสิทธิภาพ และสภาวะสิ่งแวดล้อมในชนบทและเมืองเสื่อมโทรมลงมาก แต่เริ่มมีการตื่นตัวด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น

- (1) ทรัพยากรธรรมชาติทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ เสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์วิทยาและชีวิตความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นของคนในชนบท ทำให้ต้องอพยพย้ายถิ่นไปทำมาหากินในเมือง สร้างความแออัดคับคั่งมากขึ้น ทั้งยังขาดกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความขัดแย้งในความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะเรื่องการจัดสรรทรัพยากรน้ำ ทั้งยังส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเมืองเสื่อมโทรมไม่น้อย

- (2) ปัจจุบันมีการตื่นตัวด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีการออก พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม ปี 2518 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมมาเป็นปี 2535 และมีการนำอนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) มาใช้ เพื่อรักษาคุ่มครองทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

1.4 ระบบการเมืองไทยมีปัญหาเรื้อรังและเกิดวิกฤตการณ์เป็นระยะ ส่วนระบบราชการขาดประสิทธิภาพและอยู่ในสภาพอ่อนแอจนเป็นลำดับ

- (1) สภาพการเมืองไทยมีการต่อสู้ขัดแย้งเรื้อรังและไร้เสถียรภาพ มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง และธุรกิจการเมืองมีผลต่อการซื้อเสียง ใช้อิทธิพลทุจริตและหาประโยชน์ส่วนตน เป็นสาเหตุนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองในปัจจุบัน
- (2) ระบบราชการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ยังรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง ขาดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์และพัฒนาให้เท่าทันต่อกระแสประชาธิปไตยและสถานการณ์โลก กระแสอำนาจนิยมกีดกีดรอนสถาบันให้มีสภาพอ่อนแอจนไม่สามารถดึงคนดีคนเก่งเข้าสู่ระบบได้

2. สยามยามวิกฤต

ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า สถานภาพของสังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในขั้นวิกฤต สืบเนื่องจากวิกฤตการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่รุนแรงอยู่ขณะนี้ ทำให้สถาบันและองค์กรกลไกต่าง ๆ ของรัฐอยู่ในสภาวะอ่อนแอ ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

2.1 ด้านการเมือง ระบบการเมืองไทยมีปัญหาหมักหมมเรื้อรังต่อเนื่องมายาวนาน การใช้อิทธิพลทางการเงิน ระบบอุปถัมภ์และการผูกขาดทางการเมือง ทำให้คนดีเข้าสู่การเมืองได้ยาก ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองนำไปสู่การขาดประสิทธิภาพทางการบริหารและนิติบัญญัติ ทำให้สภาพปัญหาเข้าขั้นวิกฤต ซึ่งจะแก้ไขไม่ได้เลยหากไม่มีการปฏิรูปการเมือง ในขณะเดียวกัน ระบบราชการก็มีสภาพอ่อนแอมาก เนื่องจากการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจ ขยายฐานอำนาจและขยายฐานกำลัง และกลไกของรัฐบาลประสิทธิภาพ ทำให้เกิดวิกฤตการณ์แฝงเงิบของความสัมพันธ์แห่งอำนาจและการแบ่งสรรอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชนและฝ่ายต่าง ๆ ในสังคม

2.2 ด้านสังคม ปัจจุบันสังคมไทยมีปัญหา “วิกฤตการณ์ทางคุณค่า” อันเนื่องจากการเบี่ยงเบนค่านิยมแบบไทยไปตามกระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยมและวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยเสื่อมโทรมลงมาก ขณะที่ปัญหาการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศได้ถูกกลืนจนเกิดภาวะ “วิกฤตการณ์ทางปัญญา” เกิดอุปสรรคสำคัญต่อสังคมไทยในการปรับตัวให้รับกับกระแสโลก โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ

- 2.3 ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทยในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเกิดภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง หนี้สินต่างประเทศเพิ่มขึ้น ตลาดหุ้นผันผวน ปัญหาเสถียรภาพเงินบาท ช่องว่างการออม-การลงทุนและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้นสูง ทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจชะงักงันและยังส่งผลกระทบต่อปัญหารายได้ การมีงานทำ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้รุนแรงยิ่งขึ้น
- 2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านมามีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลงมาก ทำให้สภาวะแวดล้อมวิกฤต ทั้งด้านวิกฤตป่า วิกฤตน้ำส่งผลกระทบต่อการทำมาหากินและคุณภาพชีวิตของคนในชนบท ขณะเดียวกันปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในเมืองก็ยังคงอยู่ในขั้นวิกฤต สภาพเมืองไม่น่าอยู่ คุณภาพชีวิตของคนในเมืองเลวลง ปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญจากระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของรัฐไม่มีประสิทธิภาพ

3. สาเหตุหลัก

ที่ประชุมมีความเห็นว่า วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยดังกล่าว เกิดจากสาเหตุเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

3.1 รัฐไทยไม่เข้ากับสังคมสมัยใหม่ที่เชื่อมโยงสลับซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

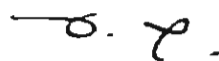
- (1) กระบวนทัศน์การพัฒนาแบบเก่า ค่านิยมเก่า และระบบสถาบันเก่าของไทย ที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศในอดีต กำลังเสื่อมสลายลงเนื่องจากไม่สามารถปรับให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่เชื่อมโยงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสลับซับซ้อน เกิดกระบวนทัศน์ใหม่ซึ่งกำลังก่อตัวเป็นกระแสใหญ่ของโลก
- (2) ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รัฐไทยยังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเสื่อมของระบบเก่า ที่ไม่เข้ากับกระแสโลกทั้งด้านกระแสประชาธิปไตย กระแสสิทธิมนุษยชนและกระแสการมีส่วนร่วม จึงจำเป็นต้องหาสิ่งใหม่ที่เหมาะสม โดยต้องสร้างค่านิยม แนวคิดหรือกระบวนทัศน์ที่ให้ทิศทางในการสร้างสิ่งใหม่ สอดคล้องกับกระแสใหญ่ของโลก

3.2 สังคมไทยมีปัญหาระบบคุณค่าและวิถีคิด

- (1) ค่านิยมของคนไทยได้เปลี่ยนไปจากคุณค่าแบบไทยดั้งเดิมมาติดยึดกับอำนาจนิยมจากความร่ำรวย ซึ่งเกิดกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม นิยมว่ารวยดีกว่ารู้ดีกว่าความดี คุณค่าทางสังคมจึงเสื่อมทรามลงเป็นสำคัญ

เอกสาร “ผลการสัมมนาปฏิบัติการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560” นี้ จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อสรุปสาระสำคัญของการสัมมนาปฏิบัติการฯ ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2540 ณ โรงแรมเฟลิกซ์ริเวอร์แคว จังหวัดกาญจนบุรี และยังได้ประมวลสาระสำคัญการสัมมนาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสัมมนาปฏิบัติการในครั้งนั้น อย่างเป็นหมวดหมู่ตามขั้นตอนการระดมสมองอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เข้ามาร่วมกระบวนการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยฯ รวมทั้งยังได้รวบรวมข่าวสารที่ปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์ในเรื่องดังกล่าวเข้าไปในส่วนท้ายของเอกสารด้วย

ผมในฐานะประธานกรรมการบริหารกลุ่มงานวิชาการระดับสำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอขอบคุณสถาบันที่ให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อการจัดสัมมนาปฏิบัติการฯ และการจัดทำเอกสารครั้งนี้ ได้แก่ มูลนิธิเด็ก มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ภาควิชาความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา ข่ายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย รวมทั้งวิทยาการผู้สร้างสรรค์ให้กระบวนการระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมดำเนินไปอย่างมีชีวิตชีวาและราบรื่น อันประกอบด้วย อาจารย์ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม จากสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง ดร.อรพินท์ สพโชคชัย จากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และคุณศิริวรรณ เจนการ จากสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม นอกจากนี้ ขอขอบคุณ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ได้กรุณาอนุเคราะห์หนังสือและเอกสารประกอบการสัมมนาปฏิบัติการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้เข้าสัมมนาปฏิบัติการทุกท่าน สื่อสารมวลชน ตลอดจนข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผินักกำลังร่วมคิด-ร่วมทำ เพื่อเริ่มต้นกระบวนการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560 จนการสัมมนาปฏิบัติการฯ ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

(นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประธานกรรมการบริหารกลุ่มงานวิชาการระดับสำนักงาน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สิงหาคม 2540

- (2) กระแสแนวคิดของตะวันตกแม้จะมีข้อดีในด้านคิดแรง นิยมปัญญา แต่แนวคิดดังกล่าวเป็นการคิดแบบแยกส่วน ตายตัว ทำให้เกิดการโต้แย้งและปะทะกันรุนแรง ส่วนวิถีคิดแบบไทยแต่ดั้งเดิมเป็นความคิดแบบยืดหยุ่นประนีประนอม ยืดทางสายกลาง คิดเป็นเงื่อนไขไม่ตายตัว ทำให้คนไทยมีความสามารถในการสังเคราะห์สูง จึงนับเป็นจุดแข็งของวิถีคิดแบบไทยที่จะประยุกต์ใช้กับโลกสมัยใหม่ได้

4. แนวทางในการแก้ไข

ที่ประชุมเห็นพ้องกันว่า แนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของสังคมไทย จำเป็นต้องแก้ที่สาเหตุหลักดังกล่าว คือ

4.1 ลดบทบาทรัฐ เพิ่มศักดิ์ศรีและศักยภาพของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ส่งเสริมความหลากหลาย ความเป็นเครือข่าย ความเป็นภาคี และการร่วมทุกข์ร่วมสุข

- (1) เน้นการปรับบทบาทพื้นฐานของรัฐจากเดิมที่ใช้อำนาจสั่งการและให้ความสำคัญต่อประชาชนน้อย เปลี่ยนมาเป็นระบบ “เครือข่าย” และ “การมีส่วนร่วม” ซึ่งเป็นกระแสหลักของโลกในขณะนี้ และในอนาคตจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน จึงควรพัฒนาระบบเครือข่ายนี้ไปเรื่อย ๆ
- (2) ปฏิรูประบบต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะการปฏิรูปการเมือง ทำการเมืองให้มีคุณธรรมและมาตรฐานสูง การปฏิรูประบบราชการให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนจากการควบคุม สั่งการ เป็นการอำนวยความสะดวกและวางระบบเตรียมคนให้สอดคล้องกับระบบราชการใหม่ โดยเน้นการสร้างแนวร่วม ศรัทธาร่วมของสังคมในการนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว
- (3) พัฒนาคนให้เต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ โดยปฏิรูปการศึกษา เตรียมคนให้มีคุณธรรม มีวินัยและเคารพกติกา รวมทั้งพึ่งตนเองได้ และเน้นการพัฒนาคนแบบต่อเนื่องทั้งระยะสั้นและระยะยาว

4.2 โยงจุดแข็งในวิถีคิดและคุณค่าในวิถีชีวิตแบบไทยเข้ากับความเป็นสากล

- (1) สร้างสังคมภูมิปัญญา โดยเปลี่ยนวิถีคิดแบบตะวันตกมาใช้เป็นจุดแข็งในวิถีคิดแบบไทย ซึ่งสามารถปรับให้ยืดหยุ่น ยืดทางสายกลาง เป็นเงื่อนไขไม่ตายตัว สามารถประยุกต์เข้ากับโลกสมัยใหม่ได้ อันจะทำให้ไทยสามารถปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับสากลโลก

- (2) เปลี่ยนอุดมคติใหม่ ยึดคุณค่าวิถีชีวิตแบบไทย เปลี่ยนพฤติกรรม จิตใจและค่านิยม เพื่อให้คุณภาพทุกมิติของประเทศดีขึ้น
- (3) การโยกจุดแข็งวิถีคิดและคุณค่าวิถีชีวิตแบบไทยเข้ากับความเป็นสากลดังกล่าว จำเป็นต้องระมัดระวังให้เกิดความสมดุลพอดีในสังคมด้วย

5. สังคมไทยที่พึงปรารถนา

ในการมองกว้างไกลถึงสังคมไทยที่พึงปรารถนาในปี 2560 ที่ประชุมสัมมนาได้ร่วมกันสร้างมุมมองทั้งภาพรวมของประเทศ คน สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังนี้

5.1 ประเทศที่น่าอยู่

- (1) มี “สันติประชาธรรม” ทุกชีวิตมีสิทธิที่จะอยู่ในสังคมไทยอย่างเท่าเทียมและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ คนไทยได้รับการคุ้มครองดูแล พัฒนาอย่างมีความสุขและมีความเท่าเทียมกันในสังคม
- (2) มี “ดุลยภาพ” กับโลก สิ่งแวดล้อมและตนเองในการพัฒนาอย่างยั่งยืนและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีภูมิปัญญาสูง สามารถมองกว้างมองไกล มีพลังสร้างสรรค์และพลังทางศีลธรรมของสังคมดำรงอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรีและแข่งขันได้ในยุคโลกาภิวัตน์

5.2 คนมีความสุขอย่างไทย

- (1) เป็น “คนดี-คนเก่ง” มีคุณธรรม จริยธรรม มีศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยว และมีสุขภาพจิตดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตเห็นแก่สาธารณะประโยชน์ส่วนรวม และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และมีความรู้ ความสามารถ มีโอกาสเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีใจที่เปิดกว้างและโลกทัศน์ที่เป็นสากล ทำให้มีความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ
- (2) มีความ “อยู่ดี-มีสุข” มีงานทำ รายได้ดี สุขภาพดี และมีความเป็นอิสระในชีวิต และดำรงวิถีชีวิตแบบไทยที่สามารถปรับเข้ากับความเป็นสากล

5.3 สังคมเป็นปึกแผ่น

- (1) ครอบครัวมี “ความอบอุ่นและเป็นสุข” มี “ชุมชนชนบทและชุมชนเมืองที่เข้มแข็งและน่าอยู่” โดยมีระบบคมนาคมขนส่งและสื่อสารที่เชื่อมโยงกันระหว่างเมืองกับชนบท มีผังเมืองและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปราศจากมลพิษ คนสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมีความสุข

- (2) เป็นประชาสังคมที่ “คงความเป็นเอกลักษณ์ไทย” ในด้านวัฒนธรรมและศิลปกรรม มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎหมาย มีบริการทางสังคมที่ดี และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นสังคมที่มีความหลากหลายที่ทุกส่วนมีความเข้มแข็ง แต่ยอมรับซึ่งกันและกัน นำไปสู่การรวมพลังสร้างสรรค์อย่างสมานฉันท์
- (3) เป็นประชาสังคมที่มี “ความสมดุล” และ “ความพอดี” คนไทยมีความพอดีระหว่างการแสวงหาและพัฒนาสิ่งต่างๆ ในชีวิต กับการดำรงคุณค่าแบบไทย เพื่อสังคมสงบสุขและมีสันติ

5.4 เศรษฐกิจเข้มแข็งและแข่งขันได้

- (1) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” มีการกระจายรายได้และกระจายความเจริญที่เท่าเทียมกัน ประชาชนปลอดจากความยากจน มีการอนุรักษ์พลังงาน และสร้างความสมดุลกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (2) มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม อันนำไปสู่การพึ่งตนเองได้และสามารถแข่งขันได้ในยุคโลกาภิวัตน์ และมีการพัฒนาสู่ความเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของภูมิภาค”

5.5 การเมืองแบบมีส่วนร่วมอย่างบริสุทธิ์

- (1) เป็นการเมืองที่เปิดกว้างให้ทุกฝ่ายเข้า “มีส่วนร่วม” ได้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย มีการกระจายอำนาจการเมือง มีความโปร่งใสถูกต้องเป็นธรรม และมีระบบกีดกันคนไม่ดีไม่ให้ได้รับอำนาจ
- (2) ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสมและมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวและโปร่งใส มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและการบริหารงานจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถทางการคลังของส่วนท้องถิ่น

6. วิสัยทัศน์ประเทศไทย *หน้า ๑๐๕*

ที่ประชุมได้ร่วมกันระดมความคิดในการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทย ซึ่งผลการประชุมได้มีการวางแผนคิดไว้สรุปได้ดังนี้

- 6.1 การสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยเป็นเรื่องที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ และควรเป็นวิสัยทัศน์ของกลุ่มผู้นำร่วมจากภาคการพัฒนาดังๆ หรือพหุภาคี เพื่อเป็นขุมปัญญาชี้เป้าหมายให้ผู้นำประเทศดำเนินการอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิรูประบบต่างๆ

- 6.2 การสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยควรคำนึงถึงสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไทย รวมทั้งสภาพของประเทศที่เป็นอยู่ ไม่ตามต่างประเทศ และนอกจากจะทำให้สังคมไทยยืนอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรีแล้ว จะต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคบนพื้นฐานความเป็นสังคมแบบไทยด้วย
- 6.3 วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นจะต้องมีพลัง มีหัวใจ ง่ายๆ กระตุ้นให้คนสนใจ และเกิดความรู้สึกในการรวมตัวกันทำงานเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่วางไว้ และต้องคำนึงถึงความชัดเจนความเป็นไปได้ รวมทั้งควรพยายามหาเป็นทางสำคัญ ๆ ที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว
- 6.4 ผลการระดมความคิดครั้งนี้ แม้จะยังไม่ได้ร่างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสำเร็จรูป แต่ได้ทำให้เกิดข้อเสนอวิสัยทัศน์ที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำมาสังเคราะห์ให้ชัดเจนขึ้นได้ต่อไป ทั้งนี้ข้อเสนอดังกล่าวโดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นวิสัยทัศน์ด้านการสร้างภูมิปัญญา ความเป็นสากล และความเป็นไทย (ดูภาคผนวก 4)

7. แนวทางการดำเนินงานร่วมสร้างวิสัยทัศน์ต่อไป

โดยที่ผลการสัมมนาครั้งนี้ เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของกระบวนการร่วมคิดร่วมสร้างวิสัยทัศน์ จึงจำเป็นต้องสานต่อกระบวนการดังกล่าว ให้คนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมสร้างความชัดเจนต่อไป โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- 7.1 สร้างกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยอย่าง “มีส่วนร่วม” ให้มีเอกภาพและยอมรับร่วมกัน
 - (1) สร้างกระแสการมีส่วนร่วมของสังคม จูงใจให้ตระหนักถึงความจำเป็นในการมี “วิสัยทัศน์ของชาติ”
 - (2) สร้างพันธกิจของทุกส่วนของสังคมในแต่ละสถานภาพทั้งบุคคล ครอบครัวและชุมชน องค์กรต่าง ๆ และสาธารณชน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายภายในและนานาชาติ พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการ
 - (3) กำหนดเวลาดำเนินการประมาณ 6 เดือน หรือภายในปี 2540 เพื่อใช้จังหวัดเหตุการณ์ให้เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤตที่รุนแรงในปัจจุบัน

7.2 ขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทย

(1) กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ในวงเล็ก

- ⇨ ยกร่าง “วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560” เบื้องต้นขึ้น โดยนำเสนอหาสาระที่ได้จากการสัมมนาครั้งนี้ไปสังเคราะห์ให้ชัดเจนเพื่อใช้ทำความเข้าใจและสานต่อ
- ⇨ จัดประชุมกลุ่มเล็ก ประกอบด้วย นักคิด กวี และนักครีเอทีฟ เพื่อร่วมสร้างวิสัยทัศน์ให้เป็นถ้อยคำกระชับจับใจ เกิดพลัง มีจินตภาพ และกระตุ้นให้คนเข้าร่วมกระบวนการ
- ⇨ จัดประชุมสื่อมวลชนและกลุ่มศิลปิน เพื่อระดมความคิดร่วมสร้างวิสัยทัศน์ และสร้างกระแสการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม
- ⇨ จัดประชุมร่วมนักธุรกิจและธนาคาร เพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ โดยใช้ความรู้ด้านการจัดการและสนับสนุนด้านเงินทุน

✓ (2) กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ในวงกว้าง เพื่อสร้างกระแสการมีส่วนร่วมรณรงค์หาวิสัยทัศน์และขยายผลอย่างต่อเนื่อง

- ⇨ สร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้เข้าสัมมนาครั้งนี้ ซึ่งมาจากทุกส่วนของสังคม ทั้งราชการ ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสื่อมวลชน ร่วมกันสร้างกระแสและขยายเครือข่ายในแต่ละส่วนให้เป็นกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
- ⇨ รณรงค์หาแนวร่วมและขยายเครือข่ายการสร้างวิสัยทัศน์ โดยจัดให้มีกลุ่มประสานงานหลักร่วมกับกลุ่มอาสาและกลุ่มหนุนทางวิชาการ โดยอาจมอบให้ สศช. เป็นแกนกลางร่วมกับภาคีอื่นๆ เพื่อดำเนินการผลักดันกระบวนการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยต่อไป
- ⇨ จัดตั้งกองทุนร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะจากการบริจาค
- ⇨ จัดประกวดวิสัยทัศน์ประเทศไทย โดยการเขียนบทความ บทกวี โลโก้ ของวิสัยทัศน์ เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
- ⇨ ประชาสัมพันธ์เพื่อขยายศรัทธา โดยอาศัยการจัดการด้านสื่อสารมวลชน

- (3) สร้างวิธีการทางสังคมให้เกิดพลังและปลูกสังคมให้ต้นตัว โดยใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่สนุกและเข้าใจให้คนเข้าร่วมกระบวนการมากที่สุด โดยใช้วิธีการ
- ⇒ ธารน้ำใจและขยายผลในวงกว้าง ให้ทุกฝ่ายในสังคมร่วมรับรู้ มีความรักเป็นเจ้าของ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย
 - ◆ จัดประชุมภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้กลุ่ม องค์กรและสถาบันต่าง ๆ เป็นผู้จัดการเอง
 - ◆ จัดประชุมสมัชชาวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560 ให้มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 2,560 คน
 - ⇒ นำเสนอรัฐบาล และทำพิธีประกาศ พร้อมทั้งเผยแพร่หนังสือ โลโก้ กวีนิพนธ์ เพลง และสร้างปฏิมากรรม
- (4) ติดตาม ประเมินและขยายผล พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ ให้เกิดกระแสเป็นระลอกเรื่อย ๆ ไปจะได้มีผลทวีคูณได้โดยอัตโนมัติ ตลอดจนศึกษาแนวโน้มเพื่อมองอนาคตของประเทศใน 20 ปีข้างหน้า เพื่อยืนยันให้เกิดการยอมรับทางสังคม

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 :
คำกล่าวต้อนรับและคำกล่าวรายงาน
โดย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ

คำกล่าวต้อนรับและคำกล่าวรายงาน

โดย

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราบเรียน ท่านประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ
อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และท่าน
ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เคารพทุกท่าน

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะ
ผู้จัดงาน ผมขอขอบคุณและขอต้อนรับทุกท่านที่กรุณาให้เกียรติและสละเวลาเข้าร่วมการสัมมนาเชิง
ปฏิบัติการ “ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”

การสัมมนาครั้งนี้เกิดจากความคิดริเริ่มของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ รวมทั้งความคิด ริเริ่มของหลายๆ ท่านที่เห็นพ้องต้องกันว่าประเทศไทยควรจะมีวิสัยทัศน์
ในระยะยาว โดยร่วมกันคิด ร่วมกันทำในแนวเดียวกับที่ทำแผนฯ 8 ซึ่งความจริงเรื่อง วิสัยทัศน์ในปี
ค.ศ.2020 นั้น เคยขอให้ TDRI จัดทำขึ้น เพื่อใช้งานครั้งหนึ่งแล้ว แต่เนื่องจากระยะเวลาสั้น จึงไม่
มีลักษณะที่ระดมความคิดหรือร่วมกันทำ ตามแนวที่จัดทำในครั้งนี ในความเห็นของคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่าในการจัดทำวิสัยทัศน์ประเทศไทยควรทำในลักษณะ
เป็นกระบวนการที่มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ให้เกิดมีความรู้สึกว่าคุณคนๆ ที่มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำนั้น
เป็นเจ้าของวิสัยทัศน์

ผู้เข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้มีประมาณ 60 ท่าน โดยได้รวมเอาเฉพาะผู้นำของกลุ่มอาชีพ หรือ
หน่วยงานต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้นำกลุ่ม
ต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชนและคณะผู้บริหารของ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในการสัมมนา ครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากมูลนิธิเด็ก มูลนิธิสตรี-
สฤทธวงศ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ภาควิชาความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการพัฒนา และ
ช่วยความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย ซึ่งเป็นแนวความคิดของคณะกรรมการบริหารที่
ไม่ยากให้การสัมมนา ในลักษณะนี้ หรือการดำเนินการในลักษณะนี้ จำเป็นต้องไปอาศัยเงินหรือ
ความช่วยเหลือจากต่างประเทศอย่างที่เคย ทำมา ในเมื่อคนไทยเราเองก็สามารถที่จะช่วยเหลือ
เจือจุนกันได้ ในนามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอขอบคุณ
มูลนิธิและหน่วยงานดังกล่าวที่ได้ให้ความช่วยเหลือ

การสัมมนาปฏิบัติการ “ร่วมสร้างวิสัยทัศน์
ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”

งานในวันนี้คงมีแนวคิดที่อยากจะให้ทุกท่านที่มาร่วมสัมมนาฯ ได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ดังนั้นทางคณะผู้จัดทำจึงไม่ได้จัดทำต้นร่างไว้ให้เหมือนกับการสัมมนาทั่ว ๆ ไป จะมีแต่ข้อมูลพื้นฐานที่ทางฝ่ายเลขานุการได้พยายามรวบรวมไว้อยู่ในแฟ้มเอกสารที่แจกให้ทุกท่านแล้ว ทางคณะผู้จัดจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและประสานในฐานะฝ่ายเลขานุการ ส่วนผู้บริหารเป็นผู้ที่ร่วมสัมมนากับท่านด้วย ในส่วนตัวผมขออนุญาตไปปฏิบัติภารกิจในปัญหาเรื่อง ท่อแก๊สจากพม่า และได้หารือกับคุณหมอประเวศเรื่องปัญหา ท่อแก๊สจากพม่า ซึ่งเป็นจุดหนึ่ง ที่ร่วมอยู่ในวิสัยทัศน์ของการดูแลสิ่งแวดล้อมด้วย

ในนามของเจ้าหน้าที่สภาพัฒน์ ผู้บริหารและคณะผู้จัดทำขอขอบคุณผู้ร่วมสัมมนาทุกท่าน และมีความรู้สึกอบอุ่นที่ได้อยู่ท่ามกลางท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อยู่ท่ามกลางของความรัก ความเอื้ออาทร ซึ่งสภาพัฒน์เคยได้รับอยู่แล้ว หลังจากที่ต้องไปปฏิบัติหน้าที่ซึ่งอยู่ท่ามกลางทางการเมือง ในบรรยากาศวันนี้ทำให้พวกเราารู้สึกอบอุ่นมากยิ่งขึ้น และมีกำลังใจมากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณอีกครั้ง

ในโอกาสนี้ผมขอกราบเรียนเชิญ ท่านประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เปิดการสัมมนาและฝากข้อคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสัมมนาต่อไป

ขอกราบเรียนเชิญครับ

ภาคผนวก 2 :

คำกล่าวเปิดการสัมมนาปฏิบัติการ

โดย ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่ ๑

๒๕๓๕

เป็นครั้งแรก

มีผลบังคับใช้

๒๕๓๕

พ.ร.บ.ว่าด้วยการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มีผลบังคับใช้

๒๕๓๕

๒๕๓๕

๒๕๓๕

๒๕๓๕

๒๕๓๕

๒๕๓๕

๒๕๓๕

๒๕๓๕

คำกล่าวเปิดการสัมมนาปฏิบัติการ

โดย

ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราบเรียน ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เคารพทุกท่าน

ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้เกียรติมาร่วมในงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งร่วมเป็นเจ้าภาพในการสัมมนา ตลอดจนขอขอบคุณคณะเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การจัดงานในครั้งนี้เป็นไป ด้วยดี

ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่หัวใจของการสัมมนา ผมขออนุญาตฝากข้อคิดเห็น 3-4 ประการ ซึ่งหวังว่าจะไม่เป็นการซ้ำ เพราะเมื่อดูจากพื้นฐานของผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านแล้ว ผมเชื่อว่าไม่มีทางซ้ำท่านทั้งหลายได้

ประการแรก คือเรื่องของห้วงเวลาหรือ timing ของการจัดงาน บางท่านอาจเห็นว่าการจัดทำวิสัยทัศน์ช่วงนี้ไม่เหมาะสม เพราะเป็นช่วงเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ หลายคนประสบกับความลำบากแล้ว และคนอีกจำนวนมากกำลังจะก้าวเข้าสู่ความยากลำบาก ผู้คนกำลังมองไม่เห็นอนาคตข้างหน้าว่า จะเป็นอย่างไร ซึ่งอาจถูกต้องอยู่บ้าง แต่ผมกลับเห็นว่า เป็นช่วงที่เหมาะสม ที่จะเริ่มงานสานสร้างวิสัยทัศน์ เพื่อจุดประกายแห่งความหวังของคน ร่วมกัน เพราะโดยธรรมชาติคนจะเกิดความคิดหรือหาทางรวมตัวกันเมื่อประสบภาวะความลำบากเหมือนองค์สมเด็จพระพุทธเจ้าที่ทรงตรัสรู้ ก็เพราะเริ่มจากทรงมองเห็นถึงความทุกข์และความต้องการที่จะพ้นทุกข์ หรือกรณีที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่ทรงกอบกู้บ้านเมืองสำเร็จ ก็เพราะทรงสามารถระดมคนและระดมความคิดให้คนไทยเกิดความรู้สึกร่วมกันว่าจะต้องหาทางทำให้ประเทศเป็นเอกราชพ้นจากการครอบครองของประเทศอื่น ตรงกันข้ามกับยามที่ภาวะเศรษฐกิจเฟื่องฟู ผู้คนมักจะมองไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะร่วมมือ ร่วมใจกัน เพราะต่างคนต่างมีความสุขไม่ตระหนักถึงภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ประการที่สอง ทำอย่างไรที่จะให้ประเทศไทยในอนาคตเดินไปใน แนวทางของ “ทางสายกลาง” หรือเป็นไปตามหลักมัชฌิมาปฏิปทา ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสมดุล ยั่งยืน และประชาชนคนไทยส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรืออาจเรียกว่า “อยู่ดีมีสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย” ทำให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ สมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ โดยจะต้องดูจากทั้งจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและภัยคุกคามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากทั้งภายในประเทศ และที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์”

แนวความคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศในปัจจุบันอาจสรุปได้ว่า แยกเป็น 2 ขั้วหลัก ขั้วแรก เห็นว่าการพัฒนาน่าจะปล่อยเสรีให้เป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ในขณะที่อีกขั้วหนึ่ง เห็นว่าการพัฒนาควรยืนอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยและพื้นฐานของแต่ละชุมชน ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีทั้งข้อดีและข้อเสีย สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือ เราไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ในโลกยุคปัจจุบันและในอนาคต จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งของประเทศชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ขณะเดียวกันเราก็ควรจะต้องดูบทเรียนที่ผ่านมาของไทยและของต่างประเทศ เพราะถ้ามุ่งแต่การแข่งขัน หรือวิ่งตามประเทศอื่นโดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานของตนเอง เมื่อยามประสบปัญหาเช่นเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้คนก็มักจะเดือดร้อนระส่ำระสายไปทั่วเหมือนเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน ประเด็นสำคัญคือ ทำอย่างไรที่จะสร้างสมดุลของเรื่องดังกล่าว โดยนำเอาข้อดีหรือจุดเด่นและโอกาสที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ หรือนำมาผสมผสานหรือตามคัมภีร์ของคุณหมอ ประเวศที่ว่านำมาถักทอ เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและประชาชนและเพื่อให้สังคมไทยพัฒนาไปในลักษณะที่เรียกว่า “ก้าวมัน ทันโลก” หลายท่านบอกว่า ทำไมหยุดอยู่แค่นี้ ทำไม “ไม่ก้าวล้ำ นำโลก” แต่ผมคิดว่า 20 ปีที่สอง เราคงทำอย่างนั้นได้ 20 ปีนี้ ขอเพียง “อยู่ดีมีสุข ก้าวมัน ทันโลก” ก่อน

ประการที่สาม คือทำอย่างไรที่จะให้วิสัยทัศน์ที่พยายามสร้างขึ้นมามีส่วนสนับสนุนให้เกิดทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนาให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่และกลุ่มคน ในขณะเดียวกันก็ต้องหาทางทำให้คนมีทางเลือกมากขึ้น ในการดำรงชีวิตในการประกอบอาชีพ และในการนับถือศาสนา วัฒนธรรม ฯลฯ

ประการที่สี่ ที่ผมขอฝากที่ประชุมไว้ก็คือ หลังจากการสัมมนาครั้งนี้ ซึ่งเป็นการ “ร่วมคิด ร่วมทำ” กันเป็นอย่างดีแล้ว ทำอย่างไรที่จะสร้างกระแสหรือขยายผล เรื่องการจัดทำวิสัยทัศน์ให้กระจายไปอย่างทั่วถึงในทุก พื้นที่และทุกกลุ่มคน เหมือนร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ส.ส.ร. ที่กำลังดำเนินการอยู่ทำอย่างไรที่จะหาทางปลุกจิตสำนึกของคนไทยให้เข้ามามีส่วน “ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับประโยชน์จากวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างขึ้น” ซึ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างระบบและกระบวนการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และถือเป็นเรื่องที่ทำทลายความสามารถของทุกคน

แรงดลใจหนึ่งที่หลายๆ ท่านคงจะมีคล้ายๆ กับผม ที่ระลึกว่าเมื่อ 51 ปีที่แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ผมถามตัวเองและหลายๆ ท่านว่า คนไทยแต่ละคนนั้นได้สนองพระปฐมบรมราชโองการ เหมือนอย่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิบัติภารกิจของท่านตลอดมา 51 ปี หรือไม่ เมื่อถามคำถามนี้ และพิจารณาโดยละเอียดถี่ถ้วน พบว่า มีคนไทยอยู่เป็นจำนวนไม่น้อยที่ทำอย่างนี้ แต่หลายท่านอาจจะไม่ได้ตระหนัก และได้เข้าใจซาบซึ้งถึงพระปฐมบรมราชโองการ ดังนั้นจึงขอฝากท่านทั้งหลายที่อยู่ในห้องนี้ และต่อไปที่จะขยายผลไปข้างหน้าว่า “เราจะสนองพระปฐมบรมราชโองการได้อย่างไร”

ผมต้องขอโทษที่ใช้เวลามาพอสมควร ในโอกาสนี้ผมขอเปิดการสัมมนา เชิงปฏิบัติการ “ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ.2560” และขออำนวยการให้การจัดการสัมมนาครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

ขอบคุณครับ

ภาคผนวก 3 :

สาระสำคัญการสัมมนาแยกตามภาคสัมมนา

- ภาคที่ 1 : การบรรยายนำเสนอและอภิปราย
“ความพยายามจัดทำวิสัยทัศน์ประเทศไทยและประสบการณ์จากนานาชาติในการจัดทำวิสัยทัศน์”
- ภาคที่ 2 : การประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย
“ประเทศไทยผ่านร้อนผ่านหนาวมาได้อย่างไรในช่วง 30 ปี”
- ภาคที่ 3 : การประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย
“มองกว้างไกลวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”
- ภาคที่ 4 : การประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย
“เส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”
- ภาคที่ 5 : การประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย
“แนวทางดำเนินงานเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ทุกส่วนของสังคมร่วมเป็นเจ้าของและนำไปประยุกต์ใช้”

สรุปการบรรยายนำเสนอและอภิปรายภาคที่ 1

“ความพยายามจัดทำวิสัยทัศน์ประเทศไทยและ ประสบการณ์จากนานาชาติในการจัดทำวิสัยทัศน์”

1. สรุปการบรรยายนำเสนอ

ผู้ทรงคุณวุฒิธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าวัตถุประสงค์ของการบรรยายครั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทราบถึงประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องการจัดทำวิสัยทัศน์ สำหรับการบรรยายประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ๆ 4-5 เรื่อง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายของคำว่า “วิสัยทัศน์”

ผู้บรรยายได้ชี้แจงว่า “วิสัยทัศน์” คือภาพในอนาคตของประเทศหรือองค์กร ที่ผู้นำและสมาชิกร่วมกันวาดฝันหรือสร้างจินตนาการขึ้นโดยมีพื้นฐานอยู่ บนความจริงในปัจจุบัน เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ ภารกิจ ค่านิยมและความเชื่อมั่นเข้าด้วยกัน มีพลัง ทำทายทะเยอทะยาน มีความเป็นไปได้ และเน้นถึงความมุ่งมั่นที่จะนำสิ่งที่ยิ่งใหญ่หรือดีที่สุดให้กับสังคมหรือลูกค้า

“วิสัยทัศน์” ไม่ใช่คำขวัญบนฝาผนัง ไม่ใช่ข้อความที่ระบุถึงเป้าหมาย จุดประสงค์ และหน้าที่ขององค์กรและไม่ใช่เหตุผลของการทำงานแต่ละวันตามหน้าที่แต่ “วิสัยทัศน์” จะต้องเป็นจิตสำนึกที่มีชีวิต มีอนาคต มีพลัง จะต้องเป็นพลังเคลื่อนไหว พฤติกรรมของคนและองค์กร เพิ่มความหมายให้งานที่ทำ และจะต้องบอกให้รู้ว่าเราจะไปทางไหน? ไปกันอย่างไร? และมีอะไรชี้วัดว่าจะไปถึงคือต้องมีทั้งตัวเป้าหมายและเครื่องชี้วัดผลสำเร็จ

1.2 ความจำเป็นที่ต้องมีและประโยชน์ของวิสัยทัศน์

- (1) วิสัยทัศน์จะสร้างพลังให้แก่องค์กร เพราะจะทำให้องค์กรมีการรวมตัวเพื่อก้าวไปในทิศทางเดียวกัน
- (2) วิสัยทัศน์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจภาคเอกชนหลายแห่งที่ประสบผลสำเร็จในเชิงธุรกิจอย่างยั่งยืน มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักทั่วโลก สามารถทำกำไรระยะยาวอย่างดีเลิศ เกิดจากการที่บริษัทมี “วิสัยทัศน์” ที่ชัดเจน

- (3) “วิสัยทัศน์” จำเป็นสำหรับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลทำให้โลกมีการแข่งขันและตลาดไร้พรมแดนมากขึ้นสร้างทั้งโอกาสและความเสี่ยง ผู้ที่มีความสามารถปรับตัวได้เร็วและมองกว้าง จะได้เปรียบ ส่วนผู้ที่บริหารงานในรูปแบบเดิมและมองแคบ จะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงระบบบริหารจัดการต้องสร้างความเป็นผู้นำ (leadership) พร้อม ๆ กัน

และได้ยกตัวอย่างถึงผลงานการวิจัย การประกอบอาชีพของนักศึกษาที่จบจาก Harvard Business School ซึ่งมีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพอิสระ โดยเป็นผู้นำหรือผู้บริหารมีอาชีพในบริษัทเล็ก ๆ ของตนเองมากขึ้นทุกที รวมทั้งได้สรุปถึงหลักการเก่า และหลักการใหม่ในการบริหารงาน โดยเน้นว่าองค์กรที่ดีในอนาคตจะต้องมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา มีการจัดองค์กรในแนวราบ ใช้วิธีการทำงานเป็นทีม มีวิสัยทัศน์คือมองระยะยาว มุ่งภาระกิจ มองกว้างและรู้ทันโลก

1.3 ความพยายามในการจัดทำวิสัยทัศน์ของประเทศไทย

ในอดีตประเทศไทยมีผู้นำที่มีความใฝ่ฝันหรือมีวิสัยทัศน์และประสบผลสำเร็จมาแล้ว เช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชปณิธานชัดเจนปรากฏในพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์แห่งมหาชนชาวสยาม” ซึ่งถือได้ว่า เป็นทั้งวิสัยทัศน์ ค่านิยม จุดหมายหลักและภารกิจที่ครบถ้วนชัดเจนที่สุด

ความพยายามในการจัดทำวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ปรากฏเป็นรูปธรรมครั้งแรก ในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 โดยได้ระบุถึง “สังคมไทยที่พึงปรารถนาในอนาคต” (ภายในปี พ.ศ. 2563) ไว้ในปฐมบทของแผนฯ และในการสัมมนาเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง “วิสัยทัศน์เศรษฐกิจและสังคมไทย” โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ 9 ประการ หรือที่เรียกว่า นวทัศน์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามีความชัดเจนพอสมควร เพราะทำให้มองเห็นภาพว่าจะไปไหน ไปอย่างไร และมีเครื่องชี้วัดว่าไปถึงไหนแล้ว

1.4 ประสบการณ์ของต่างประเทศในการจัดทำวิสัยทัศน์

ในระหว่างที่ผ่านมาหลายประเทศได้จัดทำวิสัยทัศน์ขึ้นแล้ว โดยมีตัวอย่างปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบการประชุม พร้อมทั้งยกตัวอย่างกรณีผู้นำสหรัฐอเมริกาบางท่านที่เคยประกาศความมุ่งมั่นและประสบผลสำเร็จมาแล้ว ส่วนในกรณีของประเทศไทยมาเลเซียก็ได้มีการจัดทำวิสัยทัศน์ โดยมีผู้นำมาเลเซียได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาประเทศ

ให้เจริญเทียบเท่ายุโรปและอเมริกาและตั้งเป้าหมาย “จะเป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างเต็มที่ภายในปี 2020” โดยระบุความหมายของการเป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างชัดเจน รวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะข้อท้าทาย 9 ประการ เพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่วางไว้

1.5 ข้อเสนอเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดทำวิสัยทัศน์ของประเทศไทย

ผู้บรรยายเน้นการพัฒนาประเทศในอนาคตจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ โดยจะต้องอาศัยทั้งการสร้างสภาวะความเป็นผู้นำ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยขาดผู้นำทางการเมืองที่เข้มแข็งดังนั้น “การจัดทำวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ.2560” จึงควรเริ่มต้นจากการระดมความคิด ความอ่านจากกลุ่มผู้นำในลักษณะ collective leadership เพื่อร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาประเทศ ต่อจากนั้นก็กระตุ้นและจูงใจให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นให้เกิดความผูกพันในการร่วมกันสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามผล ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดของกรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มให้เกิดการประชุมสัมมนาในครั้งนี้

ท้ายที่สุดผู้บรรยายได้เชิญชวนให้ที่ประชุมเสนอข้อคิดเห็นเบื้องต้นเพื่อปูพื้นฐานไปสู่การประชุมภาคต่อ ๆ ไป

2. สรุปข้อคิดเห็นจากที่ประชุมสัมมนา

หลังจากการบรรยายของผู้ทรงคุณวุฒิ นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ ปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาหลายท่านได้เสนอข้อสังเกตและข้อคิดเห็นกันพอสรุปได้ดังนี้

- 2.1 ในการจัดทำวิสัยทัศน์ในเบื้องต้นควรให้เกิดความชัดเจนว่าจะให้เป็นวิสัยทัศน์ของใครเพื่อใคร? (ผู้นำประเทศหรือนักวางแผน) เพราะมุมมองและประสบการณ์ของแต่ละฝ่ายอาจต่างกัน มีขั้นตอนและแนวทางในการดำเนินงานชัดเจน และวิสัยทัศน์ที่จะเป็นประโยชน์ มีคุณค่าควรเป็นวิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศ ซึ่งจะต้องมีความเป็นไปได้ และยืนอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง
- 2.2 การจัดทำวิสัยทัศน์เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ จะต้องมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว แต่เนื่องจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำและรัฐบาลบ่อย ขาดความต่อเนื่อง ประกอบกับนักการเมืองส่วนหนึ่งมาจากผู้มีอิทธิพลและเป็นนักธุรกิจการเมืองที่มีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่ ดังนั้นในการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยจึงควรเริ่มจากกลุ่มผู้นำจากภาคการพัฒนาดังกล่าว หรือพหุภาคี ซึ่งรวมทั้งสื่อมวลชน

เพื่อเป็นขุมปัญญาชี้เป้าหมายให้ผู้นำประเทศดำเนินการอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานการณ์ปัจจุบัน จำเป็นที่จะต้องเลือกเรื่องที่จะปฏิรูปเร่งเป็นการด่วน 3-4 เรื่อง เช่น เรื่องเศรษฐกิจ การเมือง ระบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา

- 2.3 ในกรณีของประเทศไทยการจัดทำวิสัยทัศน์ น่าจะเริ่มจากกลุ่ม ซึ่งพอมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องวิสัยทัศน์พอสมควร โดยทำให้ลักษณะ collective leadership การจัดทำจะต้องคำนึงสภาพของประเทศไทยสังคมไทยในระยะ 20-25 ปีข้างหน้า ในกรณีที่ปล่อยให้ไปไปตามแนวโน้มที่เป็นอยู่ และทำอย่างไรที่จะหาทางทำให้คนไทยมีความสุข สังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่ในอนาคต
- 2.4 การจัดทำวิสัยทัศน์ แม้จะเป็นงานที่ยาก/ยุ่งและต้องทำเป็นระยะยาว แต่ก็เป็นเรื่องที่สมควรทำ เพราะมิฉะนั้นนอกจากคนไทยจะทะเลาะกันเองเหมือนไก่ในข่งแล้ว ผลสุดท้ายบ้านเมืองก็จะล่มสลาย การจัดทำวิสัยทัศน์ ควรคำนึงถึงสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไทย เช่นสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง และเป็นประโยชน์อย่างมหาศาล และนอกจากจะทำให้สังคมไทยยืนอยู่ได้ในสังคมโลกแล้ว จะต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคด้วย โดยสามารถอยู่ร่วมกับความแตกต่างบนพื้นฐานตัวรอง
- 2.5 การจัดทำวิสัยทัศน์ ควรคำนึงถึงสภาพของประเทศที่เป็นอยู่ ไม่ตามอย่างต่างประเทศ เพราะการที่มีผู้นำประเทศที่เข้มแข็ง มีความต่อเนื่องโดยลึก ๆ อาจเกิดผลเสียเพราะขึ้นกับบุคคลคนเดียว ประเด็นคือทำอย่างไรจะทำให้ผู้นำและประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหา แม้จะไม่มีความรู้มากนัก แต่ก็พร้อมที่จะเรียนรู้ ซึ่งทำให้สามารถมองเห็น รู้เท่าทันและอยู่กับโลกแห่งความเป็นจริง และการใช้วิธีการ collective leadership ในการร่วมสร้างวิสัยทัศน์จะทำให้คนมีความสุข ไม่ยึดติดกับความเป็นตัวเป็นตน
- 2.6 วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นจะต้องมีลักษณะที่มีพลัง มีหัวใจ ใจเร้า กระตุ้นให้คนสนใจ และเกิดความรู้สึกในการรวมตัวกันทำงานเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่วางไว้ การดำเนินงานควรเริ่มจาก strategic group หรือเป็นกลุ่มคนที่เป็นแกนซึ่งสังคมยอมรับ แล้วค่อย ๆ ขยายลงไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำประเทศ และประชาชน โดยสร้างกระบวนการให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ วิสัยทัศน์ของประเทศไทยอย่างกว้างขวาง
- 2.7 ในการจัดทำวิสัยทัศน์จะต้องคำนึงถึงความชัดเจน ครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีความเชื่อมโยงและสามารถแยกแยะได้ระหว่างอุดมการณ์แห่งชาติ วิสัยทัศน์แห่งชาติ นโยบายแห่งชาติ วาระแห่งชาติ และผลประโยชน์แห่งชาติ เพราะในบางกรณีสิ่งที่เข้าใจว่าเป็นวิสัยทัศน์อาจเป็นเพียงผลประโยชน์หรือเพียงเสี้ยวเดียวของ “วิสัยทัศน์” เท่านั้น รวมทั้งควรพยายามหาเส้นทางสำคัญ ๆ ที่จะบรรลุถึงวิสัยทัศน์ด้วย

- 2.8 ในการจัดทำวิสัยทัศน์จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งทำให้สังคมมีลักษณะที่เป็นพลวัต คาดการณ์ยาก ซับซ้อน ใหญ่ขึ้นและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมากขึ้น จะต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกับสังคมอื่นที่มีความหลากหลายควบคู่กับการยืนอยู่บนพื้นฐานสังคมแบบไทยและในการจัดทำวิสัยทัศน์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงทั้งเนื้อหา และกระบวนการไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงและสามารถทำให้บรรลุผลอย่างจริงจัง
- 2.9 ในการจัดทำวิสัยทัศน์แห่งชาติ ควรคำนึงถึงประเด็นที่จะทำให้ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก คือระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกัน และระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โลกและจักรวาล ซึ่งเป็นบรมธรรม

การสัมมนาภาคที่ 2

“ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา ท่านคิดว่ามีเหตุการณ์ วิวัฒนาการ หรือ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและมีผลกระทบสูงอะไรบ้าง ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยได้มีการพัฒนาและ/หรือการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น การพัฒนา เศรษฐกิจ คนและสังคมไทย วัฒนธรรม การเมืองและการปกครอง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และการต่างประเทศ เป็นต้น”

ด้านสังคม

เศรษฐกิจ

จุดประสงค์ของการสัมมนาภาคที่ 2 : เพื่อวิเคราะห์และรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ในช่วงที่ผ่านมา

ผลงานที่ต้องการ : ภาพรวมสถานการณ์สำคัญของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน

วิธีการประชุม : I งานที่ทำตามลำดับ

1. ลำดับเหตุการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ
2. จัดบันทึกไว้ในกระดาษที่จัดให้
3. เลือกข้อที่ท่านคิดว่าสำคัญที่สุดด้านละหนึ่งข้อ
4. เขียนข้อความลงบนแผ่นการ์ดโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้
เขียนข้อความตัวโตโดยใช้ปากกา Marker
บนการ์ดหนึ่งใบจะเขียนเหตุการณ์ได้หนึ่งอย่าง
เขียนหัวข้อกำกับว่าท่านคิดว่าเป็นเหตุการณ์ด้านใด

II การทำงานในกลุ่มย่อย

5. เลือกประธาน ผู้เสนอรายงานกลุ่ม และเลขานุการ
6. เสนอความคิดเห็นของท่านในกลุ่มย่อย โดยที่สมาชิกควร
 - ฟังอย่างตั้งใจ เพื่อทำความเข้าใจ ทั้งสาระและคุณค่าของสิ่งที่แต่ละคนนำเสนอ
 - เปิดใจ ให้เกียรติ และเห็นคุณค่า โดยไม่วิพากษ์วิจารณ์
 - ถามคำถามเพื่อความชัดเจน
 - ให้โอกาสแต่ละคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ครอบงำ
7. รวบรวมความคิดของสมาชิกกลุ่มในรอบแรก จัดหมวดหมู่และลำดับเหตุการณ์
8. สมาชิกกลุ่มเพิ่มเติมข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่แตกต่างจากข้อที่ได้เสนอแล้วจนครบทุกคน
9. สังเคราะห์ภาพรวมและเตรียมเสนอรายงานของกลุ่ม (ใช้แผ่นใส)

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปรายภาคที่ 2

“ประเทศไทยผ่านร้อนผ่านหนาวมาได้อย่างไรในรอบ 30 ปี”

ในรอบ 30 ปีมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งผลดีและโอกาส กับผลเสียและข้อจำกัด สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. เหตุการณ์ด้านเศรษฐกิจ

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ภาวะเศรษฐกิจไทยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการปรับตัวทางเศรษฐกิจ จากเกษตรเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น แม้จะประสบความสำเร็จด้านการขยายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจโลกเอื้ออำนวย แต่การพัฒนาประเทศยังขาดความสมดุล กลไกการกระจายความเจริญยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร แม้สัดส่วนของชนยากจนจะลดน้อยลงก็ตาม ภาคเกษตรพัฒนาได้น้อยลง ความล้มเหลวจากภาคเกษตร ทำให้เกษตรกรไทยย้ายไปทำงานภาคอุตสาหกรรมด้วยความจำเป็น จากวิกฤตการณ์น้ำมัน ทำให้พยายามปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาดตลาดทุน ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นต้น และจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้มีการแข่งขันกันมากขึ้นด้วย เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นผลกระทบทั้งด้านดีและเพิ่มโอกาส รวมทั้งผลเสียและข้อจำกัด สรุปได้ดังนี้

1.1 ผลดีและโอกาส

- (1) มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ การปรับโครงสร้างภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ พัฒนาจาก import substitution เป็น export-led growth มีการพัฒนาระบบการเงิน พัฒนาแหล่งพลังงานในประเทศ มีการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น และย้ายฐานการผลิต การนำทุน รวมทั้งเทคโนโลยีสู่ประเทศ รวมทั้งการปรับบทบาทใหม่ของชนชั้นกลาง ให้เป็นกลุ่มนำความคิดในสังคมและการเมือง ตลอดจนก่อให้เกิดอำนาจซึ่งมาจากกลุ่มนี้มากขึ้น
- (2) การปรับตัวให้รับกระแสโลกาภิวัตน์ โดยการประสานงานร่วมกันของกลุ่ม ASEAN กลุ่ม EATO กลุ่ม AFTA การเปิดเสรีการค้า การเงิน การพัฒนาความสัมพันธ์ของ Thai-Sino รวมทั้งการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย

1.2 ผลเสียและข้อจำกัด

- (1) แม้การขยายตัวจะประสบความสำเร็จแต่ไม่สมดุลและไม่ต่อเนื่อง เพราะบางช่วงเศรษฐกิจขยายรวดเร็วเกินไปและเป็นผลโยงสู่ปัญหาสังคม เป็นการเคลื่อนย้ายแรงงาน การใช้ที่ดิน เป็นต้น ทุนนิยมแบบฟองสบู่ (ที่ดิน ตลาดหุ้น) ภาคเกษตรได้รับการพัฒนาน้อยลง การผลิตแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ปัญหาการกระจายรายได้ ปัญหาการออม ปัญหาการลงทุนเพิ่มขึ้น พฤติกรรมชนชั้นกลางปรับเปลี่ยนทิศทางทั้งด้านบริโภคนิยมและวัตถุนิยม ได้รับความคิดโดยขาดการกลั่นกรอง เพราะเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ขาดการพัฒนาเทคโนโลยี และใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น เป็นเพียงผู้ซื้อเทคโนโลยี รวมทั้งละเลยความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความจำเป็นมากต่อการพัฒนา
- (2) ระบบการพัฒนา การบริหาร การจัดการ ภายในประเทศไม่พร้อมที่จะรองรับการเปิดกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง ตลาดหุ้นผันผวน และมีภาระหนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้น

จากเหตุการณ์และผลกระทบทางเศรษฐกิจดังกล่าว มีความเชื่อมโยงต่อสภาพสังคมของประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

2. เหตุการณ์ด้านสังคม

ประเทศไทยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจคนไทย สังคมไทย สามารถสร้างสันติจากภัยคุกคามทางการเมือง การพัฒนาสาธารณสุข และการดำเนินงานตามนโยบายประชากรช่วยบรรเทาปัญหาหลายด้านทางสังคม แต่การพัฒนาที่ผ่านมาเป็นด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ละเลยด้านสังคม พัฒนาเมืองมากกว่าชนบท พัฒนาอุตสาหกรรมมากกว่าเกษตรกรรม กลไกของรัฐไม่ประสิทธิภาพไม่มีเสถียรภาพ และไม่ทันสมัย ระบบอุปถัมภ์และการประนีประนอมมากกว่าการแตกหัก มีการปรับเปลี่ยนอำนาจที่มากับความร่ำรวยและอำนาจที่มาจากข้อมูลข่าวสาร สื่อสารมวลชนและอิทธิพลในสังคมไทยมากขึ้น รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้มีการพัฒนาข่าวสารสนเทศ และกระแสวัฒนธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อสังคมไทยมากขึ้นด้วย

2.1 ผลดีและโอกาส

- (1) สังคมไทยมีความประนีประนอม มีสันติสุข คนไทยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนา เพราะมีโอกาสด้านการศึกษาและพัฒนาอาชีพมากกว่าเดิม มีชุมชนกลางมากขึ้น การพัฒนาด้านสาธารณสุขอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านบริการสุขภาพพลาสมาัย ระบบสาธารณสุขพื้นฐาน การลดปัญหาภาวะ

- ๖. ทุพโกชนาการ การพัฒนาเด็ก การประกันสังคม การลดลงของอัตราการเพิ่มประชากร การมีอายุยืนกว่าเดิมเป็นผลดีกับสังคมไทย และสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
- (2) คนไทยมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น สื่อมวลชนมีคุณภาพเสรีภาพ มีบทบาทต่อสังคม ทำให้คนมีความรู้ขึ้น สามารถรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็ว ถูกต้อง และใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น

2.2 ผลเสียและข้อจำกัด

- (1) แม้จะมีการพัฒนามากขึ้น แต่ยังมีข้อจำกัดและผลเสียด้านครอบครัวและชุมชนดั้งเดิมล่มสลาย เน้นวัตถุนิยม บริโภคนิยม แข่งขัน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น ชาดวินัย มีความเสื่อมทางศีลธรรม สังคมขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน วิถีชีวิตคนในเมืองมีอันตรายมากขึ้น สภาพความเป็นอยู่แออัดไม่น่าอยู่ การศึกษายังไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน ขาดการประเมินเพื่อประกันคุณภาพ ข้อจำกัดด้านการเรียนภาษาต่างประเทศ ทำให้ขาดโอกาสในยุคโลกาภิวัตน์ การวิจัยและพัฒนาไม่พัฒนาเท่าที่ควร
- (2) ผลกระทบจากการตั้งฐานทัพของทหารอเมริกัน ทำให้ธุรกิจทางเพศขยายตัวมากขึ้น นอกจากนั้นกระบวนการยุติธรรมยังเสื่อมโทรม มีคอร์รัปชันมากขึ้น การใช้กฎหมายหย่อนยาน แนวคิดทางสังคมและการเมืองยังขัดแย้ง ไม่สามารถหาทางออกการพัฒนาที่เหมาะสมได้

นอกจากเหตุการณ์และผลกระทบทางสังคมแล้วยังมีความเชื่อมโยงสู่ภาวะการเมืองสรุปได้ดังนี้

3. เหตุการณ์ด้านการเมือง

แม้ประเทศไทยจะอยู่อย่างสันติ แต่บางช่วงเวลามีเหตุการณ์ด้านการเมืองหลายด้านเกิดขึ้น เช่น ความไม่สงบช่วงการปกครองโดยรัฐบาลทหาร มีการเรียกร้องประชาธิปไตย ช่วง 14 ต.ค. 2516 และ 6 ต.ค. 2519 รวมทั้งช่วงพฤษภาทมิฬ ต่อมาภายหลังได้มีการใช้การเมืองนำหน้าการทหาร คนไทยมีประชาธิปไตยมากขึ้น กระแสการเมืองภายนอกประเทศเอื้ออำนวยมากขึ้น แต่เกิดธุรกิจการเมือง ทำให้มีการใช้อิทธิพลและการซื้อเสียงมากขึ้น ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อสังคมไทย คือ

3.1 ผลดีและโอกาส

- (1) การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมการใกล้เคียงและยุติความขัดแย้ง รวมทั้งมีทางออกร่วมกันด้วยดี ทำให้คนไทยมีประชาธิปไตยและเสรีภาพมากกว่าเดิม มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แสวงหาสังคมแบบสังคมนิยม แม้จะถูกปิดกั้นมาในช่วงแรกก็ตาม ลดการก่อการร้ายของพรรคคอมมิวนิสต์
- (2) จากการนำนโยบาย 66/2523 มาใช้ทำให้มีการเมืองนำหน้าการทหาร เปิดโอกาสให้ “ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย” กลับเข้าสู่สังคมคนไทยมีเสรีภาพขึ้น และมีการเร่งรัดพัฒนาชนบทเป็นมาตรการหนึ่งบรรเทาปัญหาการเมือง

3.2 ผลเสียและข้อจำกัด

- (1) เนื่องจากช่วงปกครองโดยรัฐบาลทหารซึ่งเกิดความไม่สงบในประเทศขึ้น อิทธิพลทหารแทรกแซงทุกวงการ เกิดความแตกแยกในกลุ่มคนไทย การก่อการร้ายพรรคคอมมิวนิสต์ยังรุนแรง คนไทยขาดความเป็นเอกภาพ และทำให้ระบบพรรคการเมืองชะงักเป็นผลโยงไปสู่ความร่วมมือจากต่างประเทศที่ลดน้อยลงด้วย
- (2) ธุรกิจการเมืองมีผลเสียต่อประชาธิปไตย มีการซื้อเสียงใช้อิทธิพล ระบบการเลือกตั้งที่ไม่ดี เกมสการเมืองในสภาเลวลง พัฒนาการเมืองไม่เป็นระบบ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยๆ การขาดเสถียรภาพทางการเมือง การเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์แพร่หลายทำให้มีการต่อต้าน เพราะการบริหารประเทศไม่ทันต่อความต้องการประชาธิปไตย ขาดประสิทธิภาพการบริหารการจัดการและไม่ทันต่อสถานการณ์โลก

4. เหตุการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

จากการพัฒนาที่ผ่านมา มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากมายและถูกทำลายสภาพแวดล้อมทั้งในเมืองและชนบทเสื่อมโทรมมากขึ้น สภาพแวดล้อมเมืองยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร ทำให้เมืองไม่น่าอยู่ แม้จะมีการตื่นตัวด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาสิ่งแวดล้อมและนำ พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม มาใช้ก็ตาม จากเหตุการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยหลายด้าน

4.1 ผลดีและโอกาส

- (1) ได้มีความตื่นตัวและนำเรื่องสิ่งแวดล้อมผนวกไว้ในแผนพัฒนาประเทศ โดยพยายามอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เช่น การนำ พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อมตั้งแต่ พ.ศ. 2518 มาใช้ และมีการแก้ไขเพิ่มเติม เป็นฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2535 รวมทั้งได้มีความพยายามจะนำอนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) มาใช้ เพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการนำและส่งเสริมเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วย

4.2 ผลเสียและข้อจำกัด

- (1) การพัฒนาประเทศที่ผ่านมามีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยการผลิตอย่างฟุ่มเฟือย ขาดความระมัดระวัง ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม มีความแห้งแล้ง เกิดอุทกภัย มีปัญหาเรื่องดิน น้ำ ป่าไม้ มลพิษทั้งในเมืองและชนบท ทำให้ไม่น่าอยู่ รวมทั้งยังขาดกลไกการบริหารการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความขัดแย้ง การจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

การสัมมนาภาคที่ 3 มองกว้างไกล วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560

“สมมุติว่าปัจจุบันท่านมีลูกหรือหลานที่ท่านรักมาก อายุประมาณไม่เกิน 5 ขวบ ท่านคิดว่าอีก 20 ปีจากนี้ไป ท่านใฝ่ฝันและอยากให้เด็กคนนี้ได้เติบโตและอยู่ในประเทศไทยที่มีสภาพเป็นอย่างไร”

จุดประสงค์ของการสัมมนาภาคที่ 3 : การระดมความคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อร่วม

กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยใน 20 ปี ข้างหน้า

ผลงานที่ต้องการ : วิสัยทัศน์ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560

วิธีการประชุม : I การคิดตามลำพัง

1. วาดภาพที่สื่อสภาพของประเทศไทยที่พึงปรารถนาในปี 2560
บนกระดาษที่แจก

2. วิเคราะห์และพิจารณาภาพของตนเองและลำดับเรื่องไว้

II การระดมความคิดในกลุ่มย่อย

3. สมาชิกกลุ่มร่วมระดมความคิดในกลุ่มย่อย
4. เลือกประธาน ผู้เสนอรายงานของกลุ่ม และเลขานุการ
5. สมาชิกทุกคนอธิบายภาพและความหมายของภาพให้สมาชิกในกลุ่ม
(อย่างกระชับ และตรงประเด็น)
6. สมาชิกในกลุ่มทุกคนพยายาม:
 - ฟังอย่างตั้งใจ เพื่อทำความเข้าใจ ทั้งสาระและคุณค่าของสิ่งที่แต่ละคนนำเสนอ
 - เปิดใจ ให้เกียรติ และเห็นคุณค่า โดยไม่วิพากษ์วิจารณ์
 - ถามคำถามเพื่อความชัดเจน
 - ให้โอกาสแต่ละคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ครอบงำ
7. รวบรวมประเด็นที่เหมือนและแตกต่างจากภาพของสมาชิก
8. สร้างภาพ “ของเรา” เป็นภาพรวมของกลุ่ม (วาดลงบนแผ่นใส)
9. ภาพ “ของเรา” ควรสื่อความหมายที่มาจากภาพของสมาชิกโดยรวม
10. สังเคราะห์ภาพรวมและเตรียมรายงานผลในกลุ่มใหญ่

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปรายภาคที่ 3

“มองกว้างมองไกล วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”

ผู้เข้าร่วมสัมมนาให้ความเห็นถึงประเทศไทยในปี 2560 ที่พึงปรารถนา ในมุมมองถึงภาพรวมของประเทศ คน สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังนี้

1. ภาพรวม

- 1.1 ประเทศไทยมี “สันติประชาธรรม” คือ ทุกชีวิตมีสิทธิที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างเท่าเทียมกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประชาชนได้รับการคุ้มครองดูแลและพัฒนาอย่างมีความสุขและมีความเท่าเทียมกันในสังคม
- 1.2 ประเทศมีดุลยภาพโดยมีความสมดุลในการพัฒนาทุกส่วนรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตพื้นฐานที่แข็งแกร่งของประเทศที่สำคัญ ได้แก่ ความมีสติปัญญามีทัศนคติของการมองกว้าง-มองไกล ร่วมพลังสร้างสรรค์ ประชาชนมีคุณธรรมก่อให้เกิดพลังทางศีลธรรมของสังคม

2. คน

- 2.1 คนเป็นคนดี มีเมตตาธรรม จริยธรรม มีศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยว และมีสุขภาพจิตดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตใจสาธารณะ คือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีงานทำและรายได้สามารถส่งเสริมความกินดีอยู่ดี สุขภาพดี และมีความเป็นอิสระในชีวิต
- 2.2 มีความรู้ความสามารถจากการได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อประกอบกับใจที่เปิดกว้างและโลกทัศน์ที่เป็นสากล จึงเป็นคนที่มีศักยภาพสูงสามารถปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทุกระยะ อย่างไรก็ตาม ยังมีการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายคงความเป็นเอกลักษณ์ไทย

3. สังคม

- 3.1 ครอบครัวมีความอบอุ่นและมีความสุข สภาพแวดล้อมเมืองน่าอยู่ มี 50 เมืองใหญ่สำหรับประชากรประมาณ 50 ล้านคน มีการจัดระบบผังเมืองที่เหมาะสม มีระบบสื่อสารและคมนาคมขนส่งทั่วถึงทั้งในเมืองและเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบท ปราศจากมลพิษ มีธรรมชาติแวดล้อมที่คนสามารถอยู่ร่วมได้อย่างมีความสุข

- 3.2 สังคมเป็น “ประชาสังคม” คือ มีเอกลักษณ์ไทยในด้านวัฒนธรรมและศิลปกรรม แต่อยู่ร่วมกับนานาชาติอย่างมีศักดิ์ศรี มีการปฏิบัติตามกฎหมาย มีระเบียบ และความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน มีบริการสังคมที่ดี สังคมมีความหลากหลายที่ทุกส่วนมีความเข้มแข็ง แต่ยอมรับซึ่งกันและกันนำไปสู่การรวมพลังสร้างสรรค์อย่างสมานฉันท์

4. เศรษฐกิจ

- 4.1 เศรษฐกิจเข้มแข็งบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการอนุรักษ์พลังงานและมีการขยายตัวอย่างสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและคงความเป็นผู้ผลิตอาหารที่สำคัญของโลก อันจะนำไปสู่ความพึ่งตนเองได้และแข่งขันได้ในโลกาภิวัตน์ มีการพัฒนาเป็นศูนย์กลางคมนาคมและธุรกิจการเงินของภูมิภาค
- 4.2 มีความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ ปลอดจากความยากจน ชนบทได้รับการพัฒนาควบคู่กับการพัฒนาเมืองอย่างสมดุลจนไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้และกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ

5. การเมือง

- 5.1 การเมืองเปิดกว้างให้ทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมได้บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย มีการกระจายอำนาจการเมืองและการบริการ การเมืองมีความโปร่งใสสะอาดถูกต้องเป็นธรรม มีการจัดระบบที่สามารถสกัดกั้นคนไม่ดีไม่ให้ได้รับอำนาจ
- 5.2 ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสมและมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวและโปร่งใส มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และการบริหารงานจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น รวมทั้งการกระจายอำนาจทางการคลังส่วนท้องถิ่น

สรุปผลการสัมมนาภาคที่ 3

กลุ่มที่ 1

* ดุลยภาพ
(Balance)

* สติปัญญา
(Knowledge + Wisdom)

* การมองกว้าง มองไกล
(Proactive)

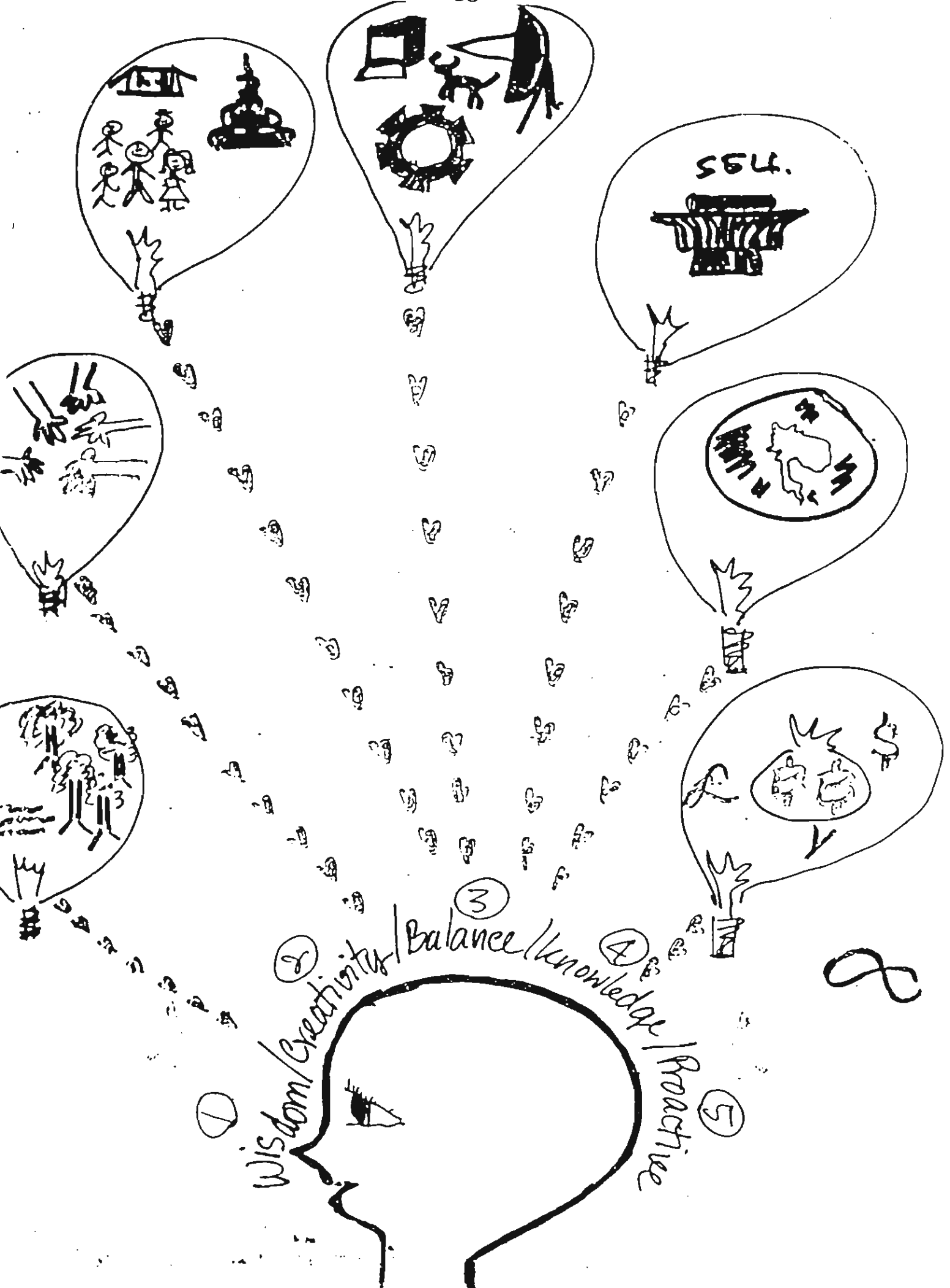
* พลังสร้างสรรค์และ
พลังทางศีลธรรม

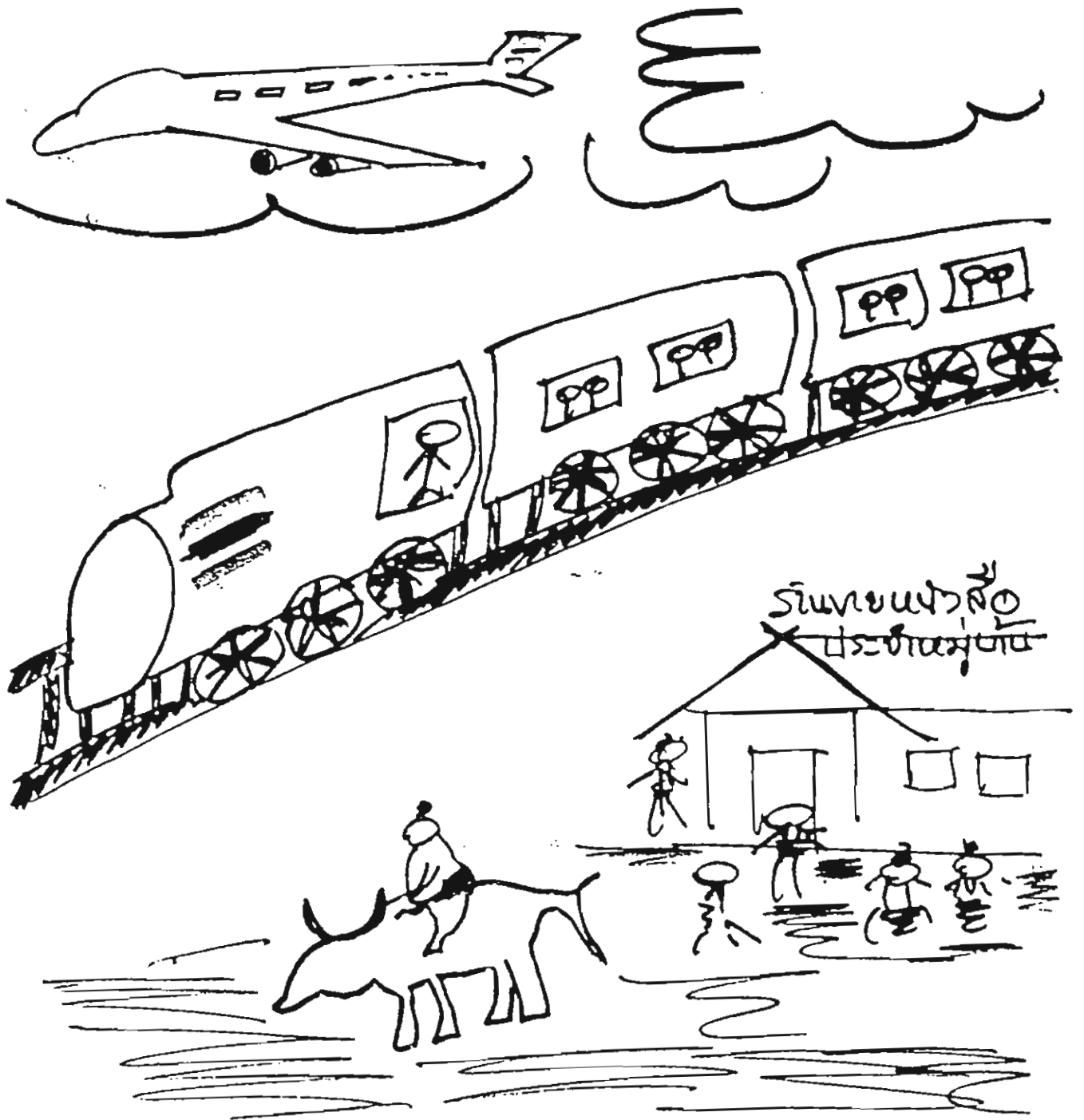
คน

สังคม

1. การเรียนรู้
2. ใจเปิดกว้าง/โลกทัศน์สากล
3. ปรับตัวที่ดี
4. Spiritual Strength
มีศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยว

1. เศรษฐกิจยั่งยืน
(ปลอดความยากจน)
ยุติธรรม/ชนบทพัฒนา
2. บ้านเมืองมีชื่อมีแป มีระเบียบ/
มีระบบ/ปลอดภัย
3. อยู่ร่วมอย่างมีศักดิ์ศรีกับนานาชาติ
4. สิ่งแวดล้อม/คุณภาพชีวิตดี
5. รวมพลังสร้างสรรค์/มีสมานฉันท์
(Consensus/Core Value)
6. การเมืองแบบมีส่วนร่วมอย่างบริสุทธิ์
7. สังคมมีความหลากหลายที่ทุกส่วนมี
ความเข้มแข็ง/ยอมรับซึ่งกันและกัน
(choices หลากหลาย/model หลาย/
solution การพัฒนา)

สรุปผลการสัมมนาภาคที่ 3

กลุ่มที่ 2

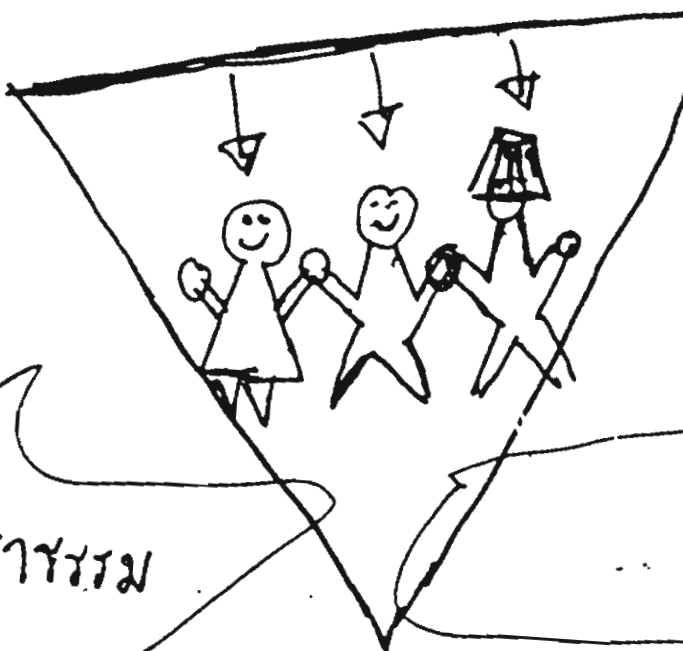
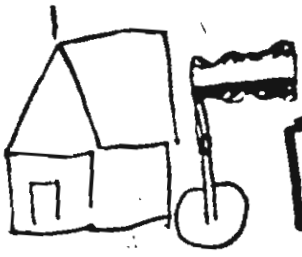
	เศรษฐกิจ	สังคม	การเมือง/ต่างประเทศ
--	----------	-------	---------------------

เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ○ เศรษฐกิจเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ ○ กระจายอย่างเป็นธรรม ○ ก้าวมันทันโลก 	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ○ สิ่งแวดล้อมดี ○ อยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี 	<ul style="list-style-type: none"> ○ สันติประชาธรรม ○ กระจายอำนาจ ไม่มีเผด็จการ ○ ประชาชนมีส่วนร่วม
สังคม	<ul style="list-style-type: none"> ○ ขนาดเหมาะสม ○ ได้รับบริการคมนาคม สื่อสาร สะดวก/รวดเร็ว/ทั่วถึง ปลอดภัย/ประหยัด/มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เอื้ออาทรต่อกัน ○ ได้รับอาหารสมอง จิตใจ/วัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ○ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขท่ามกลางความแปลกแยก
การเมือง	<ul style="list-style-type: none"> ○ อยู่ดี/มีสุข 	<ul style="list-style-type: none"> ○ สุขภาพดี มีความรู้ สู้งานหนัก ฉลาดดี มีวินัย 	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีส่วนร่วม ○ รู้หน้าที่ ○ มีความรับผิดชอบ

2560

42

สันติประชาธรรม

สันติประชาธรรม

ประชาชนเข้มแข็ง

ครอบครัวอบอุ่น

อยู่ดีมีสุข

สรุปผลการสัมมนาภาคที่ 3

กลุ่มที่ 3

ประเทศไทยใน 20 ปีข้างหน้า

○ ประเทศที่น่าอยู่

- มีระบบผังเมืองที่เหมาะสม
(50 เมืองใหญ่สำหรับประชากรประเทศประมาณ 80 ล้านคน)
- มีระบบขนส่งมวลชน เชื่อมโยงเมืองกับชนบท
- เศรษฐกิจเข้มแข็ง/ไม่เหลื่อมล้ำ
- การเมืองสะอาด
- การศึกษามีคุณภาพ
- เทคโนโลยีเหมาะสม
- สังคมสันติสุข จริยธรรมดี
- สิ่งแวดล้อมดี คงความเป็นธรรมชาติไว้

○ เมืองที่น่าอยู่

- บ้านไม่มีรั้ว
- คนอยู่กับธรรมชาติอย่างมีความสุข
- ในชุมชน มีโรงเรียน และบริการสังคม เดินไปทำงานได้
- ทำงานที่บ้านผ่านระบบสื่อสาร

○ ชนบทที่น่าอยู่

- ครอบครัวยุคใหม่เป็นสุข
- มีทางเลือกที่หลากหลาย

○ คน

มีความสุข มีความสามารถ อิสระ และมีจิตใจสาธารณะ

ทุกชีวิต....

มีสิทธิที่จะอยู่ในประเทศไทย
อย่างเท่าเทียมกันและสันติ

สรุปผลการสัมมนาภาคที่ 3

กลุ่มที่ 4

ประเทศน่าอยู่ มีสันติสุข
เข้มแข็ง และมีคุณธรรม

ประเทศไทยใน 20 ปีข้างหน้า

① ครอบครัวอบอุ่น

- ➡ คนไทยทุกคนมีสุขภาพดี ศึกษาดี มีงานทำ และมีรายได้
- ➡ มีเอกลักษณ์ของความเป็นคนไทย
- ➡ มีการดำเนินชีวิตเรียบง่าย
- ➡ สิ่งแวดล้อมไร้มลพิษ
- ➡ ครอบครัวสุขสันต์

② สังคมเข้มแข็ง

- ➡ การพัฒนาคนทุกด้านบรรลุผลตามเป้าหมาย
- ➡ คนไทยมีสติปัญญา มีศักยภาพสูงทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ทุกกระยะ
- ➡ มีการพัฒนาจิตใจ มีเมตตา มีวินัย มีความรับผิดชอบ ความเอื้ออาทร สุขภาพดี สุขภาพจิตดี
- ➡ มีโอกาสได้เรียนรู้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทุกระดับ
- ➡ มีประชาสังคม (Civil Society) ที่ดีและมีวินัยของสังคม
- ➡ มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ทั้งวัฒนธรรม ศิลปกรรม

③ เศรษฐกิจเข้มแข็งและแข่งขันได้

- ➡ ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำประชากร ทั้งการกระจายรายได้ กระจายความเจริญ และลดสัดส่วนความยากจนอย่างต่อเนื่อง
- ➡ เป็นศูนย์กลางคมนาคมและธุรกิจการเงินของภูมิภาค
- ➡ สามารถพึ่งตนเองได้ เข้มแข็ง และแข่งขันได้ในยุคโลกาภิวัตน์
- ➡ มีการพัฒนาเมืองและชนบทอย่างสมดุล
- ➡ มีการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- ➡ มีมาตรฐานของสังคม จริยธรรม และคุณธรรม ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี
- ➡ มีความสมดุลกับการพัฒนาทุกส่วนควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ➡ มีการจัดระบบอำนาจถูกต้อง เป็นธรรม
- ➡ ประชาชนทุกคนได้รับการคุ้มครองดูแลและพัฒนาอย่างมีความสุข
- ➡ มีความเท่าเทียมกันในสังคม

④ กายภาพและสิ่งแวดล้อม

- ➡ ประเทศน่าอยู่ทั้งในชนบทและในเมือง
- ➡ มีการคมนาคมขนส่งสะดวกทุกด้าน
- ➡ มี Learning Environment และ Equipment ที่ดีและมีคุณภาพ

สรุปผลการสัมมนาภาคที่ 3

กลุ่มที่ 5

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้ มีการพัฒนาแบบยั่งยืน ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง สังคมที่เอื้ออาทรเสมอภาค มีความทันสมัย การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่โดย

➔ มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อย

- การเป็นอยู่และสภาพเศรษฐกิจของชุมชนเมืองและชนบทมีความใกล้เคียงกัน และมีความปลอดภัย
- ประชาชนมีวินัยและมีจริยธรรม เก่ง แข็งแรง และเรียนรู้
- มีระบบการเมืองที่เปิดกว้าง ประชาธิปไตยสกัดกั้นคนไม่ดีได้
- เป็นประเทศที่เปิด มีระบบคมนาคมสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
- มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง ขีดความสามารถในการแข่งขันสูง และสามารถปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
- เป็นประเทศที่คงไว้การเป็นผู้ผลิตอาหารที่สำคัญของโลก
- เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทางด้านการเงิน เศรษฐกิจ คมนาคมขนส่ง ในภูมิภาค
- มีสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ทุกส่วนของพื้นที่น่าอยู่ สามารถคงไว้ความสมดุลของการพัฒนากับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การสัมมนาภาคที่ 4 เส้นทางสำคัญวิสัยทัศน์ประเทศไทย

“วันหนึ่งในปี พ.ศ. 2560 ท่านมีความสุขที่เห็นว่า ปัจจุบันลูกหรือหลานของท่านเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วและอยู่ในประเทศไทยที่ท่านเคยไฝ่ฝันไว้ ท่านจึงมองย้อนกลับไปว่าตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการดำเนินการอะไร มีเหตุการณ์หรือกฎเกณฑ์สำคัญอะไรบ้างที่ช่วยผลักดันให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาจนถึงสภาพที่ท่านเคยไฝ่ฝันไว้”

จุดประสงค์ของการสัมมนาภาคที่ 4 : เพื่อให้ได้แนวทางสำคัญที่จะนำประเทศไทยไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาใน ปี พ.ศ. 2560

ผลงานที่ต้องการ : แนวทางหรือยุทธศาสตร์สำคัญที่จะทำให้วิสัยทัศน์ พ.ศ. 2560 เกิดผลเป็นรูปธรรม

วิธีการประชุม : I การคิดตามลำพัง

- จินตนาการถึงแนวทางที่นำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์
- จดความคิดของท่านลงบนกระดาษบันทึก
- เลือกและเขียนข้อที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุดสองข้อลงบนกระดาษสีที่แจกให้ข้อละแผ่น
 - เรียบเรียงคำพูดเนื้อหาข้อที่ท่านเลือกให้ชัดเจนและกระชับที่สุด
 - เขียนตัวโตๆ ด้วยปากกา (Marker) ที่แจก
 - กระดาษหนึ่งแผ่นจะเขียนได้หนึ่งความคิดเท่านั้น

- เตรียมตัวเข้ากลุ่มย่อย

II การทำงานในกลุ่มย่อย

- ในกลุ่มย่อยเลือกประธาน ผู้เสนอรายงาน และเลขานุการของกลุ่ม
- สมาชิกแต่ละคนเสนอแนวทางสำคัญพร้อมให้เหตุผลว่ามีความสำคัญอย่างไร
- สมาชิกกลุ่มสามารถถามคำถามและวิจารณ์เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมที่สุด

- รวบรวมความคิดของสมาชิกแต่ละคนทั้งที่เหมือนและแตกต่าง
- สร้างเป็นแนวทางสู่วิสัยทัศน์ของกลุ่มโดยวิเคราะห์ว่าแต่ละแนวทาง ยุทธศาสตร์ กิจกรรม หรือ วิธีการทั้งหมดน่าจะมีความสัมพันธ์กัน อย่างไรที่จะสามารถนำไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาได้ (อาจจะสร้างเป็นผัง ยุทธศาสตร์เพื่อนำประเทศสู่วิสัยทัศน์ ในปี 2560)
- กลับไปดูในรายการยุทธศาสตร์และแนวทางที่เขียนไว้ในบันทึกของ สมาชิกแต่ละคน และวิเคราะห์ว่าในผังของกลุ่มยังขาดข้อใดบ้างที่สำคัญ
- อภิปรายและให้เหตุผลที่ขอเพิ่มยุทธศาสตร์และควรให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
- สังเคราะห์เนื้อหาและเตรียมเสนอรายงานในกลุ่มใหญ่

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย ภาคที่ 4

“เส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย”

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปรายเพื่อหาเส้นทางสำคัญหรือยุทธศาสตร์สู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย พ.ศ. 2560 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. สยามยามวิกฤต

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยอยู่ในขั้นวิกฤต ทั้งนี้เนื่องจากวิกฤตการณ์ด้านต่างๆ ที่มีปัญหาเรื้อรัง และรุนแรงมากขึ้น ทั้งสถาบันและองค์กรกลไกต่างๆ ของภาครัฐมีภาวะอ่อนแอและไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันสถานการณ์และขาดประสิทธิภาพ โดยอาจสรุปภาวะวิกฤตด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1.1 ด้านการเมือง

- (1) สภาพการเมืองไทยมีการต่อสู้ขัดแย้งเป็นปัญหาหมักหมมต่อเนื่องมายาวนาน การใช้อำนาจทางการเงิน ระบบอุปถัมภ์และการผูกขาดทางการเมือง ทำให้คนดีเข้าสู่การเมืองได้ยาก ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองนำไปสู่การขาดประสิทธิภาพทางการบริหารและนิติบัญญัติ มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง และธุรกิจการเมืองมีผลต่อการซื้อเสียง ใช้อิทธิพลทุจริตและหาประโยชน์ส่วนตน เป็นสาเหตุนำไปสู่สภาพวิกฤตที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเมือง
- (2) ระบบราชการขาดประสิทธิภาพและมีสภาพอ่อนแออย่างมาก เนื่องจากการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจ ขยายฐานอำนาจและขยายฐานกำลัง และกลไกของรัฐขาดประสิทธิภาพ ทำให้ขาดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์และพัฒนาให้เท่าทันต่อกระแสประชาธิปไตยและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป และเกิดวิกฤตการณ์แฝงเงียบของความสัมพันธ์แห่งอำนาจและการแบ่งสรรอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชนและฝ่ายต่างๆ ในสังคม

1.2 ด้านสังคม

- (1) สังคมไทยมีปัญหา “วิกฤตการณ์ทางคุณค่า” อันเนื่องจากการเบี่ยงเบนค่านิยมแบบดั้งเดิมของไทยไปเป็นอำนาจนิยมความร่ำรวยและระบบอุปถัมภ์ เกิดกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยมและกระแสวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้สภาพสังคมศีลธรรมและวัฒนธรรมไทยเสื่อมลงมาก

- (2) ปัญหาการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศได้ถูกละเลยมาโดยตลอด ระบบการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ยังล้าสมัย คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้คนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เกิดภาวะ “วิกฤตทางปัญญา” เป็นอุปสรรคสำคัญต่อสังคมไทยในการปรับตัวให้รับกับกระแสโลก โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ

1.3 ด้านเศรษฐกิจ

- (1) การพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการเจริญเติบโตเป็นสำคัญและละเลยสังคม ก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างการกระจายรายได้และความไม่เท่าเทียมกันในสังคมมากขึ้น ทั้งระหว่างชนบทกับเมือง และระหว่างภาคเกษตรกับอุตสาหกรรม
- (2) ระบบเศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร เนื่องจากละเลยความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และขาดการพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ต้องซื้อและใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ ทั้งเริ่มประสบปัญหาด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา เกิดภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ อดตราเงินเพื่ออยู่ในระดับสูง หนี้สินต่างประเทศเพิ่มขึ้น ตลาดหุ้นผันผวน เกิดปัญหาเสถียรภาพเงินบาท ช่องว่างการออม-การลงทุนและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสูงขึ้น ทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจชะงักงันและยังส่งผลกระทบต่อปัญหารายได้ การมีงานทำ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้รุนแรงขึ้นด้วย

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

- (1) การพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลงมาก เกิดสภาวะแวดล้อมวิกฤต ทั้งด้านวิกฤตป่า วิกฤตน้ำ ส่งผลกระทบต่อการทำมาหากินและคุณภาพชีวิตของคนในชนบท ต้องอพยพย้ายถิ่นไปทำมาหากินในแหล่งอื่น ทั้งระบบบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ ยังทำให้เกิดความขัดแย้งในความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น
- (2) ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในเมืองก็ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นถึงขั้นวิกฤตในเมืองใหญ่ๆ เกิดภาวะมลพิษต่างๆ ทำให้สภาพเมืองไม่น่าอยู่และคุณภาพชีวิตของคนในเมืองเลวลงเช่นกัน

2. สาเหตุหลักเชิงยุทธศาสตร์

สภาพวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยดังกล่าว อาจวิเคราะห์ถึงสาเหตุหลักในเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้คือ

2.1 ระบบการพัฒนาของภาครัฐไม่เข้ากับสังคมโลกสมัยใหม่ที่เชื่อมโยงสลับซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

- (1) กระบวนทัศน์การพัฒนาและระบบสถาบันของภาครัฐในแบบเก่าที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศในอดีตกำลังเสื่อมสลายลงเนื่องจากไม่สามารถปรับให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างมีพลวัตสลับซับซ้อนและก้าวกระโดดเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ซึ่งกำลังก่อตัวเป็นกระแสใหญ่ของโลก
- (2) ภาครัฐยังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเสื่อมของระบบเก่าที่ไม่เข้ากับกระแสโลก ทั้งด้านกระแสประชาธิปไตย กระแสสิทธิมนุษยชน และกระแสการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความจำเป็นต้องแสวงหาสิ่งใหม่ที่ประยุกต์เข้ากับสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม โดยต้องสร้างค่านิยม แนวคิด หรือกระบวนทัศน์ที่ให้ทิศทางในการสร้างใหม่ สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

2.2 ปัญหาระบบคุณค่าและวิถีคิดของสังคมไทย

- (1) ปัญหา “วิกฤตการณ์ทางคุณค่า” ที่จิตใจและค่านิยมของคนไทยและสังคมไทยได้เปลี่ยนไปจากเอกลักษณ์และคุณค่าแบบดั้งเดิมของไทย มาติดยึดกับอำนาจนิยม จากความร่ำรวย เกิดกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม นิยมว่าร่ำรวยดีกว่ารู้ รวยดีกว่าความดี ทำให้คุณค่าสังคมเสื่อมโทรมลงเป็นลำดับ
- (2) ในด้าน “วิกฤตการณ์ทางปัญญา” และการที่สังคมไทยรับกระแสแนวคิดของตะวันตกมาใช้ แม้จะมีข้อดีในด้านคิดเป็นนิยมปัญญา แต่แนวคิดดังกล่าวเป็นการคิดแบบแยกส่วน ตายตัวเป็นก้อน นำไปสู่ความติดขัดและความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น

3. ยุทธศาสตร์/แนวทางหลักในการแก้ไข

ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของสังคมไทย จำเป็นต้องเริ่มต้นเน้นการแก้ที่สาเหตุหลักก่อน กล่าวคือ

3.1 ลดบทบาทและขนาดของภาครัฐ . . . เพิ่มศักดิ์ศรีและศักยภาพของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำและส่งเสริมความหลากหลาย ความเป็นเครือข่าย ความเป็นภาคี และการร่วมทุกข์ร่วมสุข

- (1) เน้นการลดขนาดของรัฐให้เล็กระทัดรัด มีประสิทธิภาพและปรับบทบาทพื้นฐานของรัฐจากเดิมที่มุ่งใช้อำนาจสั่งการและเห็นความสำคัญของประชาชนน้อย เปลี่ยนมาเป็นระบบการสร้าง “เครือข่าย” และ “การมีส่วนร่วม” ในแบบ “ประชารัฐ” และพัฒนาระบบเครือข่ายดังกล่าวให้ขยายผลไปอย่างต่อเนื่อง

- (2) เร่งดำเนินการปฏิรูประบบต่างๆ ที่เป็นปัญหาเรื้อรังและอ่อนแอในสังคม โดยเฉพาะการปฏิรูปการเมืองให้มีคุณภาพและคุณธรรม การปฏิรูประบบราชการให้อื้อต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ โดยเปลี่ยนจากบทบาทควบคุมและสั่งการมาเป็นการอำนวยความสะดวกและวางระบบเตรียมคนให้สอดคล้องกับระบบราชการใหม่ การปฏิรูประบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง มีดุลยภาพ และมีขีดความสามารถสูงในการปรับตัวและแข่งขันได้ในสากลโลก พร้อมทั้งเน้นการสร้างแนวร่วม ครั้ทธาาร่วมของสังคมเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิรูประบบดังกล่าว
- (3) เร่งพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ทั้งในด้านปฏิรูปการศึกษาให้สามารถรู้จักคิด เรียนเองรู้เอง พร้อมเตรียมคนให้มีคุณธรรม มีวินัยเคารพกติกา และพึ่งตนเองได้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพของคนแบบต่อเนื่องทั้งระยะสั้นและระยะยาว

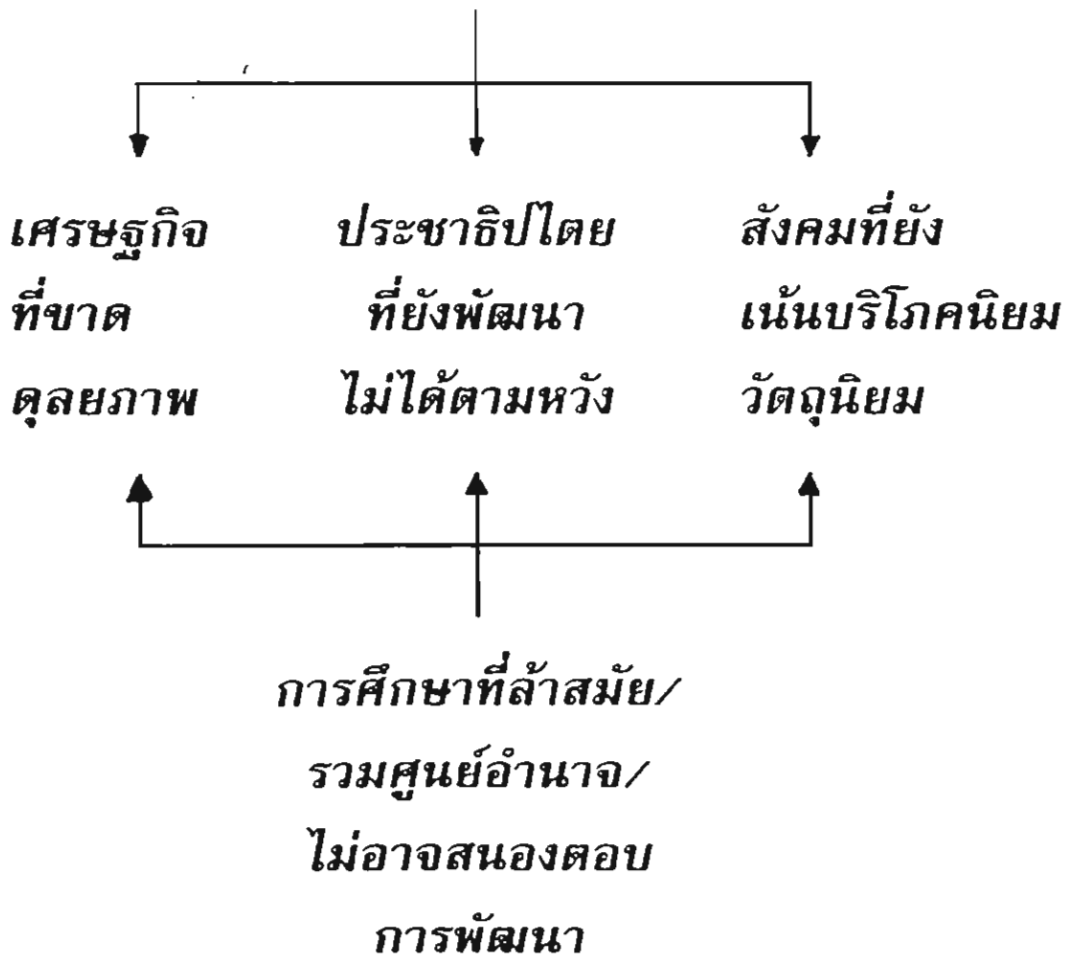
3.2 โยงจุดแข็งในวิธีคิดและคุณค่าในวิถีชีวิตแบบไทยเข้ากับความเป็นสากลและเกิด ความสมดุลและพอดีในสังคม

- (1) สร้างสังคมภูมิปัญญา โดยปรับเปลี่ยนวิธีคิดแบบตะวันตกมาใช้จุดแข็งในวิธีคิดแบบไทยดั้งเดิม ซึ่งเป็นความคิดแบบยืดทางสายกลาง ยืดหยุ่นประนีประนอมคิดเป็นเงื่อนไขไม่ตายตัว ทำให้คนไทยมีความสามารถในการสังเคราะห์สูงและสามารถประยุกต์เข้ากับโลกสมัยใหม่ได้ อันจะทำให้ไทยสามารถปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับสากลโลก
- (2) ปรับเปลี่ยนอุดมคติใหม่ ยึดคุณค่าวิถีชีวิตแบบไทย เปลี่ยนพฤติกรรม จิตใจและค่านิยมที่มีความสมดุลพอดีและสามารถปรับตัวเข้ากับความเป็นสากล และทำให้คุณภาพการพัฒนาทุกมิติของประเทศดีขึ้น

สรุปผลการสัมมนาภาคที่

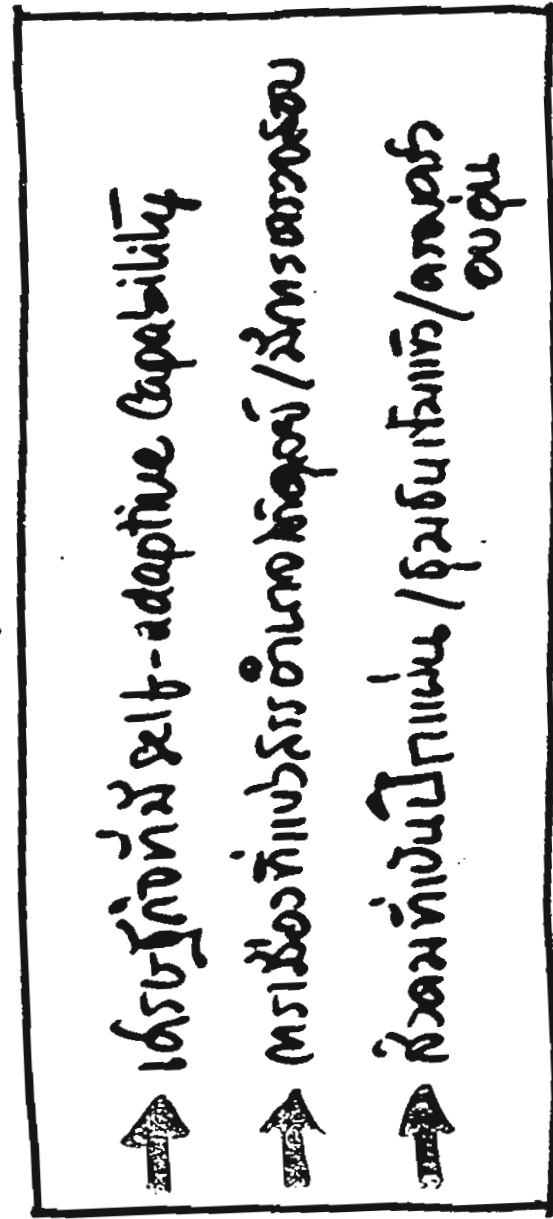
กลุ่มที่

ปรับตัวสังคม วัฒนธรรม ที่มักจะ
over react กับสิ่งเร้าภายนอก
โดยขาดหลักยึดเหนี่ยวของตนเอง

Core Value

มรดกตกทอด
Core Value

เป้าหมาย
วิสัยทัศน์

มรดก
Drive
วัฒนธรรม

- ความสำเร็จ
- ความสำเร็จ
- ความสำเร็จ
- ความสำเร็จ
- ความสำเร็จ

มรดกตกทอด
Knowledge-Wisdom

สรุปผลการสัมมนาภาคที่ ๑

กลุ่มที่ ๒

เส้นทางสำคัญสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทย

ด้านเศรษฐกิจ

- ๑ เสริมสร้างสมรรถนะและรักษาคุณภาพทางเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
- ๑ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วยความรัก

ด้านสังคม

๑๑๑ ให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์

- ๑ ปรับปรุงคุณภาพคนให้สามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่มในการทำงาน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต
- ๑ เพิ่มสัดส่วนการลงทุนทั้งภาครัฐ เอกชน ในการพัฒนาคน/วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ๑ ปิดล้อมคนเลว ส่งเสริมคนดี ให้มีโอกาสในการบริหารทุกระดับ
- ๑ เพิ่มพลังสตรีให้มีบทบาทหลักในการสร้างสรรค์ ดัดสีใจในกลไกทุกระดับ
- ๑ ส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้อย่างเท่าทัน มีศักดิ์ศรี บนพื้นฐานของความเป็นไทย
- ๑ เสริมสร้างค่านิยมสังคมให้ยั่งยืน ประหยัด ห่างจากอบายมุข

ด้านการเมือง

- ๑ ส่งเสริมสนับสนุน อบต. ให้เข้มแข็ง มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๑ ส่งเสริมสนับสนุนประชาคมจังหวัดให้เป็นกลไกตัดสินใจในจังหวัดของตน

๑๑๑ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์

สรุปผลการสัมมนาภาคที่

กลุ่มที่ 3

CLEAR VISION

เมืองไทยที่น่าอยู่

น่าลงทุน

คนมีความเป็นไทย

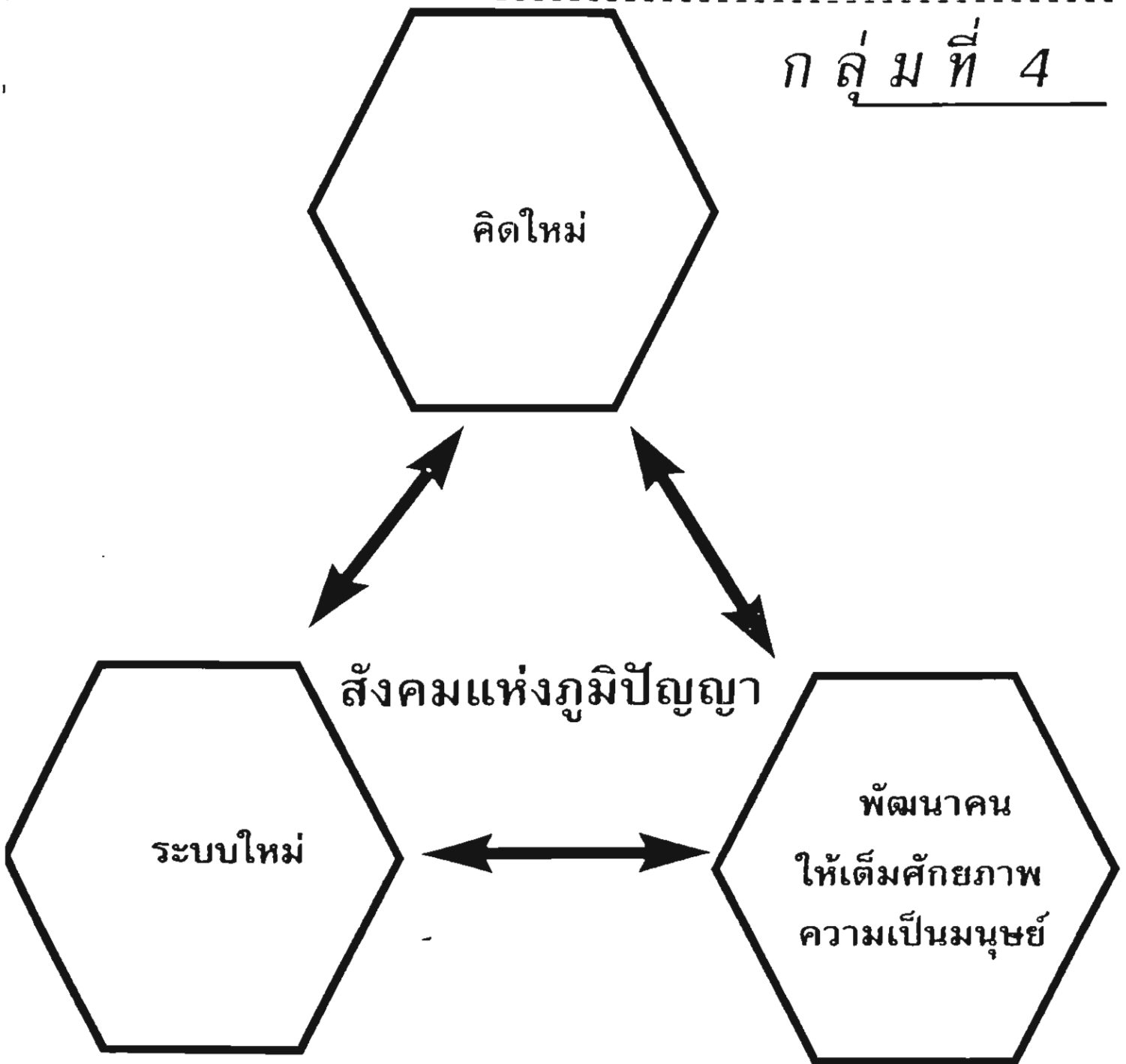
และใฝ่ดี

แนวทางเพื่อนำสู่วิสัยทัศน์

- ❶ พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งและการเลือกใช้เทคโนโลยีของระบบการจราจรในการจัดระบบเมืองและที่อยู่อาศัย (เช่น เน้นการโดยสารทางรถไฟ) ให้เมืองไทยน่าอยู่ มีประสิทธิภาพในทางเศรษฐกิจและลดปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ❷ ให้โอกาสประชาชนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานของรัฐบาลและข้าราชการที่เป็นรูปธรรม วัดผลได้ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง
- ❸ พัฒนาเมืองตัวอย่างให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ ที่สมบูรณ์ เกิดความสมดุลและมีกิจกรรมที่จำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนไทย
- ❹ ปฏิรูปภาคราชการและศักยภาพของสถาบันทางการเมือง
- ❺ เสริมสร้างศักยภาพของครอบครัวและชุมชน ให้พ่อแม่มีความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพของบุตรหลาน โดยเฉพาะตั้งแต่ในครรภ์จนถึงปฐมวัย
- ❻ สร้างกลไกให้ชุมชนช่วยกันดูแลครอบครัวและเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงให้ทันการณ์

สรุปผลการสัมมนาภาคที่ 4

กลุ่มที่ 4

แนวทางสู่วิสัยทัศน์ปี 2560

แนวทางสู่วิสัยทัศน์ ปี 2560

① สร้างวิถีคิดใหม่

- สร้างสังคมภูมิปัญญา โดยเปลี่ยนวิถีคิด ปฏิรูปการศึกษา
- เปลี่ยนอุดมคติใหม่ เปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยม เพื่อให้คุณภาพทุกมิติของประเทศดีขึ้น

② ปฏิรูประบบด้านต่างๆ ใหม่

- ปฏิรูปการเมือง ทำการเมืองให้มีคุณธรรมและมาตรฐานสูงขึ้น
- สร้างแนวร่วม ทรัพยากรร่วมในการนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนา
- ปฏิรูประบบราชการให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนจากการควบคุม (regulation control) เป็นการอำนวยความสะดวก และวางระบบการเตรียมคนให้สอดคล้องกับระบบราชการใหม่

③ พัฒนาคนให้เต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์

- ปฏิรูปการศึกษา
- เตรียมคนให้มีคุณธรรม มีวินัย และเคารพกติกา รวมทั้งพึ่งตนเองได้
- เน้นการพัฒนาคนแบบต่อเนื่องทั้งระยะสั้นและระยะยาว

สรุปผลการสัมมนาภาคที่

กลุ่มที่

- ❶ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และสถาบันอื่น
- ❷ มีองค์การรองรับแนวความคิดที่จะทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่ได้เสนอกัน
- ❸ มีการประชาสัมพันธ์ มีการปลุกกระดมมวลชนให้เข้าใจปัญหาของชาติและความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนตามกระแสโลก
- ❹ มีแผนงานหลัก แผนงานย่อย ที่จะดำเนินการทั้งในส่วนภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น
- ❺ มีเงื่อนไข ขั้นตอน เวลา ในแต่ละแผน แต่ละส่วนที่จะเป็นเป้าหมาย

แนวทางเพื่อนำสู่วิสัยทัศน์

- ❶ ใช้ทุกอย่างเป็นกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชนและคนทุกระดับเข้าใจการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย เหมาะสม เป็นเพื่อนมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน
- ❷ ปฏิรูปการเมืองที่ทำให้ระบบการเมืองมีความโปร่งใสสนับสนุนคนดี
 - ➔ มีการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจ
 - ➔ มีการกระจายอำนาจและทรัพยากรอย่างจริงจัง

- ③ ปฏิรูประบบราชการให้เล็กลงและให้ข้าราชการมีจิตสำนึกรับใช้ประชาชน ขณะเดียวกันดูแลผลตอบแทนให้มีความแตกต่างจากอาชีพอื่นน้อยลง
- ④ ปฏิรูปการศึกษา
 - ➡ พัฒนาการศึกษาคให้คนรู้วิธีที่จะเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ รู้ทัน รู้เริ่มและรู้จักดัดแปลง
 - ➡ ปลุกฝังจริยธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม
 - ➡ สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
 - ➡ พัฒนาระบบสื่อสารให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา
 - ➡ เน้นการวิจัยเพื่อสนับสนุนและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ⑤ ให้มีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการพัฒนา
- ⑥ ให้มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม โดยสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล
- ⑦ ให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง
- ⑧ แก้ไขกฎระเบียบและกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา และให้สามารถสนับสนุนการแข่งขันได้

การสัมมนาภาคที่ 5 แนวทางดำเนินงานเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ทุก
ส่วนของสังคมเป็นเจ้าของและนำไปประยุกต์ใช้

“หากท่านต้องการให้วิสัยทัศน์ประเทศไทยเป็นของคนในสังคม เป็นที่ยอมรับของคนทุก
หมู่เหล่าและมีการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงจัง เราจะต้องดำเนินการอย่างไร ขั้นตอนใน
การสร้างวิสัยทัศน์ของชาติควรเป็นอย่างไร ใครบ้างที่ควรร่วมรับผิดชอบ และจะใช้
ทรัพยากร (เวลาและงบประมาณ) อย่างไร”

จุดประสงค์ของการสัมมนาภาคที่ 5 : แผนงานหรือแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้าง
วิสัยทัศน์ประเทศไทยที่คนไทยทุกหมู่เหล่าเข้าใจและยอมรับ

ผลงานที่ต้องการ : แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์
ที่ร่วมกำหนดเป็นของคนไทยทุกหมู่เหล่า

วิธีการประชุม : I งานที่ทำตามลำดับ

- คิดถึงแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่เป็นของคนไทย
- เลือกข้อที่ท่านเห็นว่าสำคัญหนึ่งหรือสองข้อ (หรือมากกว่า)
- เขียนแนวทางข้อหนึ่งลงบนกระดาษแบบฟอร์มที่แจก (แผ่นละหนึ่ง
แนวทาง)

- พยายามคิดและตอบคำถามแต่ละข้อในแบบฟอร์ม

II การระดมความคิดในกลุ่มย่อย

- สมาชิกแต่ละท่านเสนอความคิดเห็นของตน
- รวบรวมแนวคิดและกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสม
- พิจารณาว่าแนวทางที่สมาชิกกลุ่มเสนอครบถ้วนหรือไม่
- อภิปรายเหตุผล ความจำเป็น และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
จากการดำเนินแนวทางแต่ละข้อ (อาจวิเคราะห์ผลกระทบ)
- เพิ่มเติมหรือตัดทอนแนวทางเพื่อให้ข้อเสนอนั้นของกลุ่มมีความ
สมบูรณ์ กระชับ มีความเป็นไปได้ และเป็นรูปธรรม
- สรุปเนื้อหาและเตรียมเสนอรายงานต่อกลุ่มใหญ่ (เขียนในแผ่นใส)

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยและอภิปราย ภาคที่ 5

“แนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทย ที่ทุกส่วนของสังคมร่วมเป็นเจ้าของและนำไปประยุกต์ใช้”

1. เป้าหมายหลัก

1.1 สร้างกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยอย่าง “มีส่วนร่วม” ให้มีเอกภาพ และยอมรับร่วมกัน

(1) สร้างกระแสการมีส่วนร่วมของสังคม จูงใจให้ตระหนักถึงความจำเป็นในการ
มี “วิสัยทัศน์ของชาติ” โดย

- ⇒ มีกลุ่มผู้นำ (Collective Leadership) ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ โดยให้คนใน
สังคมร่วมกระบวนการผลักดันวิสัยทัศน์ให้เป็นจริง และ
- ⇒ จูงใจให้คนในสังคมร่วมสร้างวิสัยทัศน์ด้วย

(2) สร้างพันธกิจของทุกส่วนของสังคมในแต่ละสถานภาพ พร้อมแผนปฏิบัติการ

- ⇒ บุคคล
- ⇒ ครอบครัวและชุมชน
- ⇒ องค์กรต่าง ๆ และสาธารณะ
- ⇒ เครือข่ายภายในและนานาชาติ

1.2 กำหนดระยะเวลาดำเนินการ

ประมาณ 6 เดือน หรือภายในปี 2540 เพื่อใช้จูงใจห้วงเหตุการณ์ให้เป็นประโยชน์
และสอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤตที่รุมเร้าอยู่ในปัจจุบัน

2. แนวทางและขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทย

2.1 ริเริ่มกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยในวงเล็ก โดยกลุ่มผู้นำร่วมกันกำหนด
ขึ้นและวางยุทธศาสตร์การดำเนินงานให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว

- (1) ยกร่าง “วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560” เบื้องต้น โดยนำเนื้อหาสาระที่ได้จากการสัมมนาปฏิบัติการครั้งนี้ไปสังเคราะห์ให้เกิดความชัดเจน เพื่อใช้ทำความเข้าใจและสานต่อ
- (2) จัดประชุมกลุ่มเล็ก ประกอบด้วย นักคิด กวี และนักครีเอทีฟ เพื่อร่วมสร้างวิสัยทัศน์ให้เป็นถ้อยคำกระชับจับใจ เกิดพลังมีจินตภาพ และกระตุ้นให้คนเข้าร่วมกระบวนการ
- (3) สร้างความเข้าใจกับรัฐบาล โดยคณะผู้ประสานงานเข้าพบชี้แจงต่อนายกรัฐมนตรีให้รับรู้และให้ความร่วมมือ
- (4) จัดประชุมสื่อมวลชนและกลุ่มศิลปิน เพื่อระดมความคิดร่วมสร้างวิสัยทัศน์และสร้างกระแสการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม
- (5) จัดประชุมร่วมนักธุรกิจและธนาคาร เพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ โดยใช้ความรู้ด้านการจัดการและสนับสนุนด้านเงินทุน

2.2 สร้างกระแสการมีส่วนร่วม รณรงค์หาวิสัยทัศน์ และขยายผลในวงกว้างอย่างต่อเนื่อง

- (1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้ ซึ่งมาจากทุกส่วนของสังคมทั้งราชการ ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและสื่อมวลชน ร่วมกันสร้างกระแสและขยายเครือข่ายในแต่ละส่วนให้เป็นกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
- (2) รณรงค์หาแนวร่วมและขยายเครือข่ายการสร้างวิสัยทัศน์ โดยจัดให้มีกลุ่มผู้ประสานงานหลักร่วมกับกลุ่มผู้อาสาและกลุ่มหนุนทางวิชาการ และอาจมอบให้สศช.ร่วมกับภาคอื่นๆ เป็นแกนกลาง เพื่อดำเนินการผลักดันกระบวนการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยต่อไป
- (3) จัดตั้งกองทุนร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะจากการบริจาค
- (4) จัดประกวดวิสัยทัศน์ประเทศไทย โดยการเขียนบทความ บทกวี โลโก้ของวิสัยทัศน์ เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
- (5) ประชาสัมพันธ์เพื่อขยายศรัทธา โดยอาศัยการจัดการด้านสื่อสารมวลชน

2.3 สร้างวิธีการทางสังคมให้เกิดพลังและปลุกสังคมให้ตื่นตัว โดยใช้วิถีจัดการใหม่ๆ ที่สนุกและเข้าใจให้คนเข้าร่วมกระบวนการมากที่สุด

- (1) **รณรงค์และขยายผลในวงกว้าง** ให้ทุกฝ่ายในสังคมร่วมรับรู้ มีความรู้รักเป็นเจ้าของ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย
 - ⇒ จัดประชุมภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้กลุ่ม องค์กร และสถาบันต่าง ๆ เป็นผู้จัดการเอง
 - ⇒ จัดประชุมสมัชชาวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560 ให้มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 2,560 คน
- (2) **นำเสนอรัฐบาลและทำพิธีประกาศ** พร้อมทั้งเผยแพร่หนังสือ โลโก้ กรีนพจนธ์ เพลง และสร้างปฏิมากรรม

2.4 ติดตาม ประเมินและขยายผล พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ ให้เกิดกระแสเป็นระลอกเรื่อย ๆ ไปจะได้มีผลทวีคูณได้โดยอัตโนมัติ ตลอดจนศึกษาแนวโน้มเพื่อมองอนาคตของประเทศใน 20 ปีข้างหน้า เพื่อยืนยันให้เกิดการยอมรับทางสังคม

ภาคผนวก 4 :

ข้อเสนอ “วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2560”

จากผู้เข้าสัมมนาปฏิบัติการ

รวมพลคนสร้างชาติ
น่านวนันต์ไชย
ชุดคนสำไทยในสง ๑ ๖๖

... วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2560 ...

ข้อเสนอจากผู้เข้าสัมมนาฯ

ส่วนที่ 1 : มุ่งสู่สากล

รัฐเล็ก สังคมใหญ่
คุณค่าไทยในความเป็นสากล

ไท สากล 2560

คนไทยที่เป็นไทยในสากล

รวมพลังแก้วิกฤตสังคมและเศรษฐกิจ
ไทยในโลกาภิวัตน์

สร้างพลังไทย ก้าวทันโลก

รวมพลังเสริมศักยภาพ
แนวแน่แก้ไข เรียนรู้
คุณค่าไทยในสากล

ร่วมคิด
ร่วมสร้างสรรค์
ร่วมพลัง
ไทยทันโลก

พัฒนาไทย
ร่วมใจ ผนึกกำลัง
สร้างสรรค์ไทยสู่สากล

ช่วยกันคิด
ช่วยกันทำ
ก้าวนำโลก

คุณค่าอย่างไทย ก้าวไปกับสากล
หรือ
คุณค่าอย่างไทย ก้าวไปอย่างสากล

วิถีชีวิตไทย ก้าวไปกับสากล
เพื่อสังคมที่มีความสุขและก้าวหน้า

คุณค่าไทย
แต่ก้าวไกลให้ทันโลก

ชู คุณค่าความเป็นไทย
เชื่อม สู่ความเป็นสากล

อยู่อย่างไทย
ไว้ทันโลก

สู้อย่างไทย
ไว้ทันโลก

สร้างสันติสุข มุ่งพัฒนา
ก้าวทันโลก

เราจะอยู่อย่างไทย
คิดและทำอะไร
อย่างชาวโลก

ก้าวมัน - ทันโลก
สร้างโลก ด้วยธรรม

สร้างสังคมประชาธิปไตย
 ภูมิปัญญาไทยสู่สากล
*(Thai Wisdoms Towards Network
 Civilised Nation State)*

สร้างสรรค์ปัญญา
 พัฒนาลูกหลานไทยให้อยู่อย่างสบายในสากล

เพิ่มศักยภาพลูกหลาน
 ชูคุณค่า ภูมิปัญญาไทย
 สู่สันติสุขในสากล

แก้ไขปัญหา รุดหน้าทันโลก
 ด้วยภูมิปัญญาไทย

เปิดไทยสู่โลกกว้าง
 สร้างปัญญาคุ้มเมือง

เมืองไทย
 น่ายุ
 คิดใหม่ คิดอย่างไทย
 ไปทันโลก

ปรับตัว ปรับใจ
นำไทยสู่ศักราชโลก

ควบคุมรัฐบาล
ให้สร้างสรรค์สังคมไทย
ให้ก้าวไกลไปทันโลก

ส่วนที่ 2 : ความเป็นไทย

1 ไทย 2560

ไทยสุขถ้วนหน้า

2560

เมืองไทย

น่าอยู่

2560

รั
 ัก
 รวย
 ไทย
 2
 5
 6
 0

2560

เมืองไทย

เมืองมิสซูรี

ไทย 2560

ขุนเขาแห่งตะวันออก

แม่น้ำแห่งความรัก

2560

เมืองไทย

เมืองพระ

Big

Bright

USMSSM

ไทย 2560

SIAM 2560

S- Small is beautiful

I - Intelligent

A- Advance

M- Morale

Thailand

Bank of Happiness

SIAM 2560

USMSSM

เพื่อความสุข

บนพื้นฐาน

๒ การศึกษา

คงคุณค่าความเป็นไทย
ประเทศยิ่งใหญ่ด้วยปัญญา

สร้างสังคมประชาคม
ระดมภูมิปัญญาไทย
สู่ไทยสมัยใหม่

ร่วมแข่งขัน
ด้วยพลังปัญญาไทย

อยู่อย่างเรียบง่าย
ยิ่งใหญ่ด้วย
ปัญญา

แผนการปัญญาพล
ก่อพลังเรียนรู้

สร้างสรรค์ปัญญา
เพื่อความป็นไทยให้อยู่ในสากล
บนพื้นฐานของความป็นไทย

รวยโดยไม่รู้
เหมือนนรกที่ไร้แสง

๓ หัวใจ

คิด ทำ ฝึกกำลังเพื่อก้าวล้ำนำยุค

ไทยร่วมคิด
สู่สุขในยุคใหม่

คิดดี อยู่ดี มีความสุข

คิดอย่างไท
ก้าวไกลพ้นวิกฤต

คุณค่าไทยในโลกใหม่

รักไทย
เรียนรู้ เปิดกว้าง
รวมพลัง สู่โลกใหม่

สังคมเรียนรู้
 ไร้ผู้ด้อยโอกาส
 ร่วมทุกข์ร่วมสุข
 ร่วมคิดร่วมทำ

รวยอย่างไทย
 รวยปัญญา
 รวยความรัก

ไทยรู้
 ไทยรัก
 ไทยเจริญ

รักไทย
 เรียนรู้
 ร่วมใจ
 รุกหน้า

สู้อย่างไทย
 ไล่ทันโลก

คิดและสื่ออย่างไทย
แบบสมัย S.5

อยู่ดี มีสุข
น้ำใจดี มีคุณธรรม
พร้อมมุ่งสู่วิถียาการ

สุขอย่างไทย ใจแน่วแน่
แพ้ไม่ได้ เพื่อเรา
(คนไทย) เอง

ทำไทยให้น่าอยู่
นำมาเยือน

สังคมไทยไร้ความทุกข์
ไทยยุคใหม่ ไร้หาความเจริญ

เดินสายกลาง
น้ำใจหลักเพชร
แนวทางโปร่งใส

ดำรงอยู่ร่วมกัน
อย่างสันติสุข
โดยมีศีลธรรม
เป็นเครื่องชี้นำ
การปรับวิถีคิด
และพฤติกรรม
ความเป็นไทย

รักเพื่อนพ้อง
ให้มากกว่าน้องพี่

คนไทยไม่ขี้ฉ้อ รู้จักพอ
สามัคคี รวมพลัง สร้างสรรค์ไทย

4 การเมือง

ขจัดฉ้อฉล กู้สังคม กู้เมืองให้น่าอยู่

ร่วมสร้างการเมืองที่สะอาดกว่า

ร่วมสร้างการเมืองที่ดีกว่าวันนี้ เพื่อเศรษฐกิจเพื่อลูกเรา

สร้าง 15 ส. เพื่อสังคมไทย

- ➡ สบาย ➡ สะดวก
 - ➡ สมานฉันท์ ➡ สันติสุข
 - ➡ สงบ ➡ สหจิต-สหกรณ์
 - ➡ สุขกรีย์ ➡ สวย
 - ➡ สมัยใหม่ ➡ สากล
 - ➡ สัจจะ ➡ สมดุล
 - ➡ สมรรถภาพ ➡ สว่าง
 - ➡ สามัคคี
-

จบ 2 ส.

ส.ส. โก่ง

ภาคผนวก 5 :
ตำกล่าวปิดการสัมมนา
โดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี

ภาษาถิ่นรวม ๕-๖
สำนักงานข้าหลวงใหญ่

การสืบเสาะ
และได้มีกรรมการและ
จนเกิดวิธีการที่สาม
เป็นอย่างเห็นได้ชัด

(กรรมการและคณะ) ของ
วิเทศนิเทศน์ หน้าที่
ได้ทำ ได้มีผลของ
เพื่อสนับสนุนการ
(กรรมการ) ของคณะ
กรรมการที่
สำนักงานข้าหลวงใหญ่

คำกล่าวปิดการสัมมนาปฏิบัติการ

“ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560”

โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี

1 มิถุนายน 2540

การสัมมนาครั้งนี้ยุติชั่วคราว และถือได้ว่าเป็นการก่อตัวของขบวนการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ มีคำของท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎกว่า “คนไทยเหมือนไก่ในเข่ง จิกตักกันเรื่อยไปไม่มีจุดหมายร่วมกัน ที่จะสร้างพลังในการแก้ไขปัญหา”

การสัมมนาครั้งนี้ นับเป็นการริเริ่มของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้มีการปรับองค์กรโดยมีคุณธรรมรักษเป็นซี 11 เรียกว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ต้องบริหารงานประจำ มีหน้าที่อ่านหนังสือ ศึกษาแล้วคิด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการทำงานปัจจุบัน องค์กรใดทำเรื่อยๆ โดยไม่คิด ไม่มีการทบทวนจะเติบโตลำบาก ซึ่งราชการไทยส่วนมากจะมีลักษณะเป็นแบบหลังนี้

ในระหว่างที่ผ่านมา มีการปรับองค์กรในหลายกระทรวง เกิดตำแหน่งที่มีซีสูงขึ้น แต่ไม่มีการทำงาน ดังนั้นหน่วยงานของสภาพัฒน์ จึงน่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีของตำแหน่งวิชาการที่มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การสัมมนาครั้งนี้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ร่วมกันคิด และได้มีการอนุมัติให้จัดทำเรื่องนี้ โดยไม่มีงบประมาณ แต่มีคนกลุ่มหนึ่งช่วยกันคิด ช่วยกันทำงาน จนเกิดวิธีการทำงานแบบใหม่ คือพวกที่ช่วยทำงานต้องออกเงินด้วย นี่ก็เป็นวิสัยทัศน์อันใหม่ เงินอย่างเดียวไม่พอ เราต้องการการสนับสนุนทางปัญญา ต้องการการสนับสนุนทางจิตใจ (PSYCHOLOGICAL SUPPORT) ต้องมี SOCIAL SUPPORT เป็นการสนับสนุนในเรื่องที่ทำยาก ซึ่งต้องรับสนับสนุน ผมซึ่งเป็นตัวแทนมูลนิธิเด็ก ผมก็ COMMIT ทันทิ ถ้ารองรับประมาณ อีกสองปีก็ยังไม่ได้ทำ ถ้ามีคนอยากทำอะไร ก็ต้อง COMMIT ทันทิ โดยเฉพาะในเรื่องที่ยาก งานนี้มีภาคีความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา มูลนิธิสตศรี สฤชต์วงศ์ ข่ายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (TEDNET) ของคุณโสภณ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกันจัดขึ้น เราทำเป็นจุดเริ่ม ต่อไปขบวนการนี้ ต้องขยายตัวออกให้มีแขนงต่าง ๆ เข้ามาร่วมกัน

ผู้เข้าร่วมประชุมของเรามีความหลากหลายมาก ทั้งนักวิชาการ กรรมการของสภาพัฒน์ นักธุรกิจ สื่อมวลชน องค์กรเอกชน ซึ่งความหลากหลายนี้เป็นความจำเป็น เพราะการคิดทางเดียวจากคนที่มีความคิดความชำนาญด้านเดียวคงไม่พอ

กระบวนการที่ใช้ในการสัมมนาครั้งนี้เรียกว่า AIC ซึ่งมีวิธีการอยู่ 4-5 อย่าง และมีการพัฒนามากว่า 50 ปี เพราะทั่วโลกมีปัญหาอย่างเดียวกันคือ การร่วมกันทำงาน แล้วไม่เกิดพลัง เป็นการกระทำที่ไม่เกิดพลัง เพราะไม่มีความเอื้ออาทรต่อกัน จึงไม่มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีแต่คนจะเอาความคิดของตัวเองไปใส่คนอื่น มีการพูดรุนแรงและทะเลาะกัน เป็นปัญหาเหมือนกันทั่วโลก จึงมีการพัฒนาเทคนิคนี้ขึ้นมา

เทคนิค AIC ถือว่าเป็นวิธีการใหม่ที่ต่างจากวิธีการอื่นตรงที่ วิธีนี้จะเน้นการเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นคนของทุกคน ไม่ว่าคุณจะทำบุญถวายทาน บริจาคเงินหรือต่างประเทศ ทุกคนมีความสำคัญและมีความหมายเท่ากัน ทุกคนมีหน้าที่ต้องเห็นคุณค่าของคนอื่น ไม่ใช่ใครพูดอะไรก็ถูกเหยียบ ที่สุดก็จะไม่มีใครพูด เทคนิค AIC จึงมีกติกาที่ใช้ร่วมกันคือ ความเคารพศักดิ์ศรี คุณค่าของความเป็นคนทุกคน ให้มีความรัก ความเมตตา ซึ่งจะทำให้เกิดพลังของความรัก ขึ้นต่อไป จึงเป็นพลังของการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันวางแผน เพื่อร่วมกันทำงานต่อไป แต่พลังตรงนี้จะไม่เกิด ถ้าไม่มีความรักต่อกัน วิธีนี้จึงมาเป็นขั้นตอนคือ ขั้นแรก ให้สร้างความรักต่อกัน ให้เชื่อใจว่าเราพูดอะไรแล้ว ไม่โดนเพื่อนเหยียบ มีแต่ความชื่นชมต่อกัน ซึ่งเปิดโอกาสให้กระบวนการแลกเปลี่ยนได้เคลื่อนที่ไปเรื่อยๆ ไม่หยุดชะงักเพราะทริราคะ

ครั้งหนึ่งมีพระสงฆ์ถามพระพุทธเจ้าว่า ชาวบ้านทะเลาะกันเรื่องอะไร พระพุทธเจ้าตอบว่า เพราะกามราคะ พระสงฆ์ก็ถามต่อว่า พระสงฆ์ทะเลาะกันเรื่องอะไร พระพุทธเจ้าตอบว่า ก็เพราะทริราคะ ถ้ายึดสองตัวนี้ได้ ขบวนการทางปัญญาก็จะไม่หยุด เพราะเป็นขบวนการที่ต้องคิดร่วมกัน ขยับตัวร่วมกัน ต้องมี INPUT ทางเอกสาร มีขบวนการ มีผู้รู้ วิธีการนี้มีการใช้ในประเทศไทยมาก ชาวอังกฤษ ชื่อ MR.BILL SMITH ซึ่งเป็นผู้ค้นพบและทำการวิจัยเรื่องนี้ โดยมีที่ตั้งองค์กรในวอชิงตัน ชื่อ ODI (ORGANIZATION FOR DEVELOPMENT INTERNATIONAL INSTITUTE) เขาแปลกใจมากที่เรื่องนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในเมืองไทยมากกว่าที่อื่นๆ น่าเป็นไปได้ว่ามันสอดคล้องกับพื้นฐานของคนไทย ซึ่งมีเรื่องของพุทธศาสนา มีวิธีคิดที่ไม่ถือตัวเป็นใหญ่ ช่มผู้อื่น แผนฯ 8 ก็ใช้วิธีการนี้ วิธีการนี้มีความสำคัญพร้อมๆ กับการเป็นเป้าหมายในตัวเอง เป้าหมายที่ว่านี้หมายถึง ความเอื้ออาทร การเรียนรู้ร่วมกันทางปฏิบัติ การจัดการร่วมกัน ทั้ง 3 อย่างนี้จะส่งผลให้เกิดพลัง เกิดศักยภาพไม่มีที่สิ้นสุด

เมื่อคุณโพบูลย์ใช้วิธีการนี้คราวใด ผมจะเห็นวิธีการใหม่ๆ แนวคิดใหม่ๆ เสมอ ทุกครั้งที่ทำจะมีแนวคิดใหม่ เป็นขบวนการที่พัฒนาพลังแห่งความเป็นมนุษย์ เพราะเราเริ่มต้นด้วยการให้มนุษย์มีศักดิ์ศรี ให้มีความรักความศรัทธาในมนุษย์

ในการประชุมกลุ่มย่อย มีการพูดถึงประเด็น ประเทศไทยผ่านร้อนผ่านหนาวมาได้
อย่างไรในช่วง 30 ปี ซึ่งเป็นการทบทวนตัวเอง ต่อมาก็เป็นประเด็น สังคมไทยในอนาคตที่เรา
อยากเห็น ซึ่งเห็นค่อนข้างตรงกัน ต่อมาก็เป็นเรื่องของปัญหาวิกฤติ ต่อมาก็เป็นเรื่องของเหตุ
(TREND) เช่นการปฏิรูปการเมือง การปฏิรูปจิตใจ เมื่อเข้ามามานำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา 2 ข้อ
ได้แก่ (1) ลดบทบาทรัฐ เพิ่มศักดิ์ศรีและศักยภาพของมนุษย์ในการร่วมคิด ร่วมทำส่งเสริมความ
หลากหลาย ความเป็นเครือข่าย ความเป็นภาคีและการร่วมทุกข์ร่วมสุข (2) เชื่อมโยงจุดแข็งในวิธี
คิดและคุณค่าในวิถีชีวิตไทยกับความเป็นสากล ซึ่ง 2 ประการนี้ยังไม่ตายตัว สามารถนำไปติดต่อ
แต่เป็นพื้นฐานได้ในระดับหนึ่ง เรียกว่า ESSENCE หรือเป็นตัวสาระของการสัมมนาครั้งนี้ ซึ่งถ้านำ
ไปพัฒนาให้ชัดเจนจะทำให้คนเข้าร่วมได้ง่ายขึ้น เป็นการประหยัดพลังของการเข้าร่วม ถ้าไม่มี
ESSENCE ทุกกลุ่มทุกแห่งจะต้องเริ่มต้นใหม่ทุกครั้ง จะทำให้ขบวนการล่าช้ามาก

มีข้อเสนอแนะหลายประการว่าควรทำอะไรต่อ แต่ธรรมเนียมของการสัมมนา เราไม่
ควร VOTE หรือบังคับว่าคุณต้องทำ 1 2 3 4 ขอให้ทำความเข้าใจความหลากหลายที่มี ให้ผู้ประสานงานหรือฝ่าย
เลขานุการได้กลับไปคิด แยกแยะ หรือสังเคราะห์ขึ้นมาใหม่ แล้วจึงนำวิธีการจัดการเข้าช่วยว่าจะทำ
อย่างไรต่อไป ดังนั้นจึงไม่ควรมิมิตที่เป็นการบังคับ

ตามเจตนารมณ์ในหลายกลุ่มเห็นว่าควรทำเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความชัดเจน
ให้คนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมสร้างความชัดเจนต่อไปเรื่อยๆ ไม่ใช่ขบวนการสำเร็จรูป ให้คิดแบบทาง
สายกลาง แบบมัธยมาปฏิปทา เป็นขบวนการอิทธิปัจจัยตา คิดต่อเนื่องเรื่อยๆ ปรับตัวเรื่อยๆ ไม่
ตายตัวเป็นก้อน อันนี้จึงเป็นขบวนการทางปัญญา

ปัญหาของมนุษย์ปัจจุบัน คือวิธีคิดที่ตายตัวเป็นก้อน ซึ่งจะนำไปสู่ความติดขัด ความ
ขัดแย้ง ความรุนแรง ถ้าจับวิธีคิดแบบอิทธิปัจจัยตา แบบมัธยมาปฏิปทา ก็จะมีความเมตตาสูง
มีความเชื่อมโยงทั้งหมด สามารถเคลื่อนตัวได้โดยไม่ติดขัด จึงต้องเน้นเรื่องวิธีคิด ซึ่งยังไม่ได้ลงใน
รายละเอียด แต่หวังว่าจะมีคนมาช่วยกันติดต่อ หลังจากสัมมนาครั้งนี้เราหวังว่า จะมีเอกสารที่ดี
ที่ผ่านการสังเคราะห์ ซึ่งจะแสดงตัวสาระสำคัญที่ชัดเจน ดังนั้นต้องเอาตัวความรู้ออกมาให้ชัด
สิ่งใดที่เป็นความรู้ชัด จะมีคนเข้ามาศึกษาต่อ และขยายตัวออกไปเรื่อยๆ ถ้าไม่ชัดเคลื่อนไปก็จะหยุด
ที่สุดแล้วสิ่งใดที่เป็นความรู้ที่ชัด จะไม่มีทางสูญหายไปจากโลก ผมขอร่วมกับอาจารย์อรพินท์
ในการขอบคุณประชาคมสภาพัฒน์ สำนักงาน ซึ่งทำงานอย่างเข้มแข็ง ผมเป็นคณะกรรมการระดับ
ชาติอยู่หลายชุด ผมสามารถพูดได้ว่าคนสภาพัฒน์เก่งที่สุด เข้มแข็งที่สุด เวลาทำงานทำด้วยความ
ว่องไว รวดเร็ว ทำให้งานง่ายขึ้นมาก ผมขอชื่นชมประชาคมสภาพัฒน์ทั้งหมดด้วย

ภาคผนวก 6 :
รายนามผู้เข้าสัมมนาปฏิบัติการ

1. นายสุเมธ ตันติเวชกุล	เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. นางสาวเจือจันทร์ จงสถิตอยู่	ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
3. นายสุธรรม ปิ่นประเสริฐ	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
4. นายแพทย์วิจารณ์ พานิช	ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
5. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	ผู้บังคับการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
6. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
7. นายแพทย์สมศักดิ์ ชุณหรัศม์	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข
8. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร	คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
9. พลตรี จารุภัทร เรืองสุวรรณ	รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
10. แพทย์หญิงนิตยา คชภักดี	ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็ก
และครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล
11. นางสีลาภรณ์ บัวสาย	ผู้อำนวยการฝ่ายสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับชุมชน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
12. นายดิเรก พงศ์มพัฒน์	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
13. นายอมรวิทย์ นาครทรรพ	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14. นายแพทย์ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์	สถาบันวิจัยโภชนาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
15. นายวิจิตร ศรีสะอ้าน	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

2. ภาคธุรกิจและองค์กรพัฒนาเอกชน

1. นายสถาพร ชินะจิตร ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่อาวุโส สายงานต่างประเทศ
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
2. นายทวิช ณะชานันท์ ผู้อำนวยการฝ่ายวานิชธนกิจ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
3. นายวัลลภ ลิปิกันธ์ ผู้จัดการฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
4. นายชาติชาย ศรีรัศมี ผู้จัดการสายบัญชีและข้อมูลการเงิน
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
5. นายอนุภาพ สุนอนันต์ ผู้อำนวยการบริหาร สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
6. นายประมนต์ สุธีวงศ์ กรรมการบริหาร หอการค้าไทย
7. นายจิระพล โพบุคคี รองผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
8. นายโชติ โสภณพนิช ประธานบริษัท ซี. เอส. แคปปิตอล จำกัด
9. นายนิธย์ จันทรมังคละศรี รองประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
10. นายโสภณ สุภาพงษ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่
บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
11. นายวรากรณ์ สามโกเศศ ผู้ช่วยผู้อำนวยการอาวุโส
สำนักงานประธานกรรมการบริหาร
บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล
12. นายประทักษ์ สิมะพิชัยเชษฐ ประธานกรรมการ บริษัท ไทยธุรกิจที่ดิน จำกัด
13. นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน
14. นายแพทย์อารี วัลยะเสวี ประธานมูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
15. นายเอกวิทย์ ณ ถลาง ประธานมูลนิธิภูมิปัญญา
16. นายชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ ที่ปรึกษาวิชาการช่วยความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อม
และพัฒนาไทย
17. นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา

3. สื่อสารมวลชน

1. นายสมชาย กรุสวนสมบัติ - หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
2. นายสมหมาย ปาริจจัดด์ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน
3. นายกำแหง ภริตานนท์ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
4. นางฟองสนาน จามรจันทร์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
5. นางสาวดวงกมล โชตนา หนังสือพิมพ์ The Nation
6. นายทวีศักดิ์ บุตรตัน หนังสือพิมพ์มติชน
7. นางสาวรัตนา จินกลาง หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ

4. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. นายสิปปนนท์ เกตุทัต
2. นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม
3. นายแพทย์ประเวศ วะสี
4. นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา
5. นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา
6. นายสุธรรม อารีกุล
7. นายอักษราทร จุฬารัตน
8. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
(นางสาวนิตยา พิบูลย์รัตนกิจ รองผู้ว่าฯ แทน)
9. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ
(นายธงชัย ลำดับวงศ์ รองผู้อำนวยการฯ แทน)
10. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม)

5. ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
2. นายสรเสรีญ วงศ์ชะอุ่ม	รองเลขาธิการฯ
3. นายสมเจตน์ เตรศุพ	รองเลขาธิการฯ
4. นายไพโรจน์ สุจินดา	รองเลขาธิการฯ
5. นายสันติ บางอ้อ	รองเลขาธิการฯ
6. นายภิรมย์ศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	รักษาการที่ปรึกษา
7. นายพรชัย รุจิประภา	รักษาการที่ปรึกษา
8. นายอุทิศ ขาวเจียร	ผู้ช่วยเลขาธิการฯ
9. นางสาววิไลพร ลีวเกษมศานต์	รักษาการผู้ช่วยเลขาธิการฯ
10. นายโกมล ชอบชื่นชม	รักษาการผู้ช่วยเลขาธิการฯ

๘. คณะวิทยากร

1. นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม	กรรมการผู้จัดการสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง
การเคหะแห่งชาติ
2. นางสาวอรพินท์ สพอิชชัย	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
3. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
4. นางศิริวรรณ เจนการ	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

๙. ผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์

1. นางจรรจรี บุนนเวช	รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาบุคลากรและองค์การ
ธนากรกลีกรไทย จำกัด (มหาชน)
2. นางสาวดา ชินะจิต	ผู้อำนวยการฝ่ายสนับสนุนการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีเพื่อการจัดทรัพยากรธรรมชาติ สกว.
3. นางสาวดารณี นันทารนุช	สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร
กรมการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครราชสีมา
4. นายโชคชัย บุญปาน	สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร
กรมการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครราชสีมา
5. นายสุนิตย์ ชูใจ	สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร
กรมการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครราชสีมา
6. นางสาวอรองค์ ชาคร	สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๐. คณะจัดการสัมมนา

1. นายมนู สัตยเทวา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาภาคกลาง
2. นางจุฑามาศ บารมีชัย	รักษาการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.
3. นายสมบัติ ชุตินันท์	รักษาการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.
4. นายบุญทวี ตันตีสระ	รักษาการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.
5. นางสาวเยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม	รักษาการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.
6. นายจารึก เจริญพานิช	รักษาการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.
7. นางสาวพรรณราย ชันธกิจ	รักษาการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.
8. นายกิตติ อิทธิวิทย์	ผู้อำนวยการกองศึกษาและเผยแพร่การพัฒนา

9. นายเกียรติศักดิ์ มัธยมมางกูร
10. นายสุรพันธ์ วงศ์วิทยากำจร
11. นายอาคม เต็มพิทยาไพสิฐ
12. นายคณิต แสงสุพรรณ
13. นางสาวสมพร คล่องวัฒนกิจ
14. นายไผท เมธารมณ
15. นางอรษา บุญศรี
16. นายสุขเกษม วงศ์สุพรรณ
17. นางนิตยา กมลวาทนนิศา
18. นายยงยุทธ ถิฐาพันธ์
19. นายสุทิน ลีปิยะชาติ
20. นายอารยะ มาอินทร์
21. นางชุตินาฏ วงศ์สุพรรณ
22. นายปรเมธี วิมลศิริ
23. นางสาวจันทิมา ฉัตรไชยสิทธิกุล
24. นายสุทธิดีศักดิ์ ภักธมานะวงศ์
25. นางสาวจุฑาทิพย์ มณีพงษ์
26. นายวิรัช รัตนพงษ์
27. นางสาวจิราภรณ์ ศรีจันทร์
28. นางจันทร์ทิพย์ ปาละนันท์
29. นางพรเพ็ญ อรุวงศ์
30. นางสาวชวนพิศ ดุษฎีประเสริฐ
31. นางสาววรรณมา บุญเจือ
32. นายบุญลือ อินทรประจักษ์
33. นางสาวอภิรดี วรธงไชย
34. นางสาวกาญจนา วาดสันทัด
35. นายอนุชา อัมพะเดมีย์
36. นายธนบูลย์ พร้อมสัมพันธ์

ผู้อำนวยการกองประสานการพัฒนาเมือง

ผู้อำนวยการกองโครงการพื้นฐาน

ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และประมาณการเศรษฐกิจ

ผู้อำนวยการกองวางแผนส่วนรวม

ผู้อำนวยการกองประสานและอำนวยความสะดวก

เลขาธิการกรม

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.

รักษาการนักวิชาการคอมพิวเตอร์ 8

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6

นายช่างเขียนแบบ 6

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ 4

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3

เจ้าหน้าที่ธุรการ 5

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 4

เจ้าหน้าที่กลุ่มงานวิชาการ

วิสัยทัศน์ไทย 2560

● สมหมาย ปาโรจน์ ●

เมื่อปลายสัปดาห์ที่แล้วมีความเคลื่อนไหวของชุมชนทางปัญญาชุมชนหนึ่ง ทั้งสำคัญและทั้งน่าสนใจนำมาเล่าสู่กันฟัง เพื่อให้ผู้คนเข้าร่วมกันคิดร่วมกันทำต่อๆ กันไปให้กว้างขวางที่สุด

คือการประชุมสัมมนาปฏิบัติการเรื่อง "ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทย สู่ พ.ศ. 2560" โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, มูลนิธิเด็ก, มูลนิธิสตรี สดุดีวงศ์, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ภาควิชาความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการพัฒนา, ราชสมาคมเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย ลงขันร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดขึ้นที่โรงแรมเฟลิกซ์ กาญจนบุรี ผู้เข้าร่วมล้วนเป็นนักคิดจากภาครัฐ เอกชน ทั้งนักวิชาการ นักธุรกิจ เอ็นจีโอ สื่อมวลชน 4 กว่า 50 คน

อย่างเช่น น.พ.ประเวศ วะสี, นายสิปปนนท์ เกตุทัต, น.พ.จรัส สุวรรณเวลา, นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา, นายสุเมธ ตันติเวชกุล, นายชัยอนันต์ สมุทวณิช, นายวิจิตร ศรีสุวาน, น.พ.อารี วัลยะเสวี, นายเอกวิทย์ ณ ถลาง, นายโสภณ สุภาพงษ์, น.ส.ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์, นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, นายโรตัส โสภณพนิช ฯลฯ

จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้ทุกคนช่วยกันคิด ช่วยกันวาดฝันถึงเอาจินตนาการของแต่ละคนออกมา ต้องการเห็นประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้ามีรูปร่างหน้าตาอย่างไร

คนไทยในเวลานั้นควรจะมีความสุขสมบัติน้อยอย่างไร จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและในโลกอย่างไรถึงจะมีความสุข มีคุณค่าของความเป็นคนที่แท้จริง อะไรทำนองนี้

สิ่งที่อยากเห็น อยากได้นั้น จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อคนส่วนใหญ่ในสังคม มีมุมมองต่ออนาคตของประเทศชัดเจน มีภาพฝันร่วมกันคือมีวิสัยทัศน์ นั่นเอง

รูปแบบและเทคนิคที่นำมาใช้ในการสัมมนาเพื่อปลูกเร้าให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นออกมาให้มากที่สุด ผมคงจะไม่พูดถึงละครับ

แต่ที่สนใจมากคือ คำสนทนาและคำถามที่เกิดขึ้นหลากหลายซึ่งล้วนแต่น่าคิด น่าขบคิดประโยชน์ทั้งสิ้น

เป็นต้นว่า ที่ผ่านมาผู้บริหารประเทศมีวิสัยทัศน์หรือไม่ ถ้ามี วิสัยทัศน์นั้นเป็นอย่างไร ถ้าไม่มี ไม่มีเพราะอะไร

การที่คนกลุ่มหนึ่งจะมานั่งกำหนดวิสัยทัศน์ของสังคมทั้งสังคมนี้ ผู้นำประเทศจะยอมรับ นำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้จริงหรือไม่

กระบวนการกำหนดหรือคิดค้นวิสัยทัศน์ของชาติร่วมกันหลายๆ ฝ่าย หลากๆ ความคิดแทนที่จะเป็นเรื่องของผู้ว่า ซึ่งมีกลไกของตัวเองไม่ว่าจะเป็นทีมงานที่ปรึกษา นักวิชาการ,

ประสบการณ์จากการอ่าน การฟัง การพบปะผู้คนหลากหลายแล้วมาสรุปความคิดรวบยอด เป็นวิสัยทัศน์ของคนที่จะนำพาประเทศต่อไปนั้น วิธีการจะเป็นจริงมากกว่ากัน

ทำไมในสังคมอื่น เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลี อังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา ผู้นำของเขาถึงมีวิสัยทัศน์ โดยไม่ต้องมีกระบวนการคิดค้นระดมความเห็นอย่างเป็นทางการ ทั้งถึง กว้างขวาง อย่างเช่นที่เรากำลังคิดและทำกันอยู่เวลานี้

ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นคำถามที่ ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างตอบตัวเอง ตอบซึ่งกันและกัน ว่า สภาพสังคมแต่ละแห่งมีลักษณะพื้นฐาน มีเงื่อนไขปัจจัย ความเป็นมาทางด้านทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม แตกต่างกันไป

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย

เฉพาะแค่ประเด็นแรกก็บอกว่า เราเคยมีวิสัยทัศน์ในการบริหารประเทศกันบ้างมั๊ย ความเห็นก็แตกออกเป็นสองฝ่าย คือมี และไม่มี

ฝ่ายที่มองว่ามีมี คงไม่มีปัญหาถกเถียงต่อแต่ฝ่ายที่บอกว่าไม่มี ก็มองว่าอย่างเช่นการที่สมัยหนึ่งเราบอกว่า น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ, งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข, ทศวรรษแห่งการพัฒนาชนบท, กระจายอำนาจ กระจายรายได้ กระจายโอกาส, ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง, แปรสนาหมอบให้เป็นสนามการค้า, บรรษัทประเทศไทย ฯลฯ

สิ่งต่างๆ ทำนองนี้เราจะจัดว่าเป็นวิสัยทัศน์ของการกำหนดทิศทาง การมองเป้าหมายในระยะยาวของชาติ ของผู้นำในแต่ละยุคๆ ที่ผ่านมามีอีกฝ่ายหนึ่งก็มองว่าที่ว่ามานี้เนื้อแท้แล้วไม่น่าจะใช้ "วิสัยทัศน์" แต่เป็นเพียงแค่คำขวัญในโอกาสหนึ่งๆ อย่างเช่น วันเด็กหรือวันสำคัญอะไรก็แล้วแต่เท่านั้น

เพราะไม่ได้สะท้อนถึงความเจ็บปวด ความกว้างไกล ความมีพลังปลูกเร้าให้ทุกคนในชาติยึดถือและร่วมกันทำไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างแท้จริง

ยังเปิดมุมมองกว้างออกไปในระดับโลกซึ่งประเทศไทยต้องร่วมอยู่ในชุมชนสากลด้วยแล้ว สิ่งนี้

เป็นวิสัยทัศน์ ต้องมีพลัง สะท้อนความเจ็บปวด เป็นรูปธรรม ให้คนไทยและคนทั่วโลกมองเห็นและยอมรับด้วย

มีการพูดถึง วิสัยทัศน์ของผู้นำมาเลเซียที่ประกาศสร้างเมืองอิเล็กทรอนิกส์ สร้างอาคารสูงที่สุดในโลก พูดถึงสิงคโปร์ที่จะสร้างสิงคโปร์ให้เป็นเกาะอัจฉริยะ ขึ้นมาเปรียบเทียบกับ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ไทยมีภาพชัดเจน

ผมคิดว่า ข้อถกเถียงวาระระหว่าง "กระบวนการ" สร้างวิสัยทัศน์ซึ่งเกิดจากผู้ว่าหรือคณะของผู้ว่า กับเกิดมาจากคนส่วนใหญ่ ทุกวงการในสังคมร่วมกันคิดค้น ผลักดันวิถีทางใดจะมีผลในทางปฏิบัติมากกว่ากัน

กับ เนื้อหาของวิสัยทัศน์ สองเรื่องเป็นเรื่องเดียวกัน เกี่ยวข้องกัน ตอบยากกว่าอะไรสำคัญกว่ากัน

บางคนบอกว่ากระบวนการได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ที่สำคัญ เพราะหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้คนอย่างกว้างขวางจะนำไปสู่การยอมรับ การสนับสนุน ซึ่งหมายถึงรวมถึงพลังกดดันไม่ให้ผู้นำบิดเบือน ไม่ทำตาม หรือกำหนดวิสัยทัศน์ไปในทิศทางตรงกันข้าม สวนกระแสชาวบ้าน กระแสโลกที่เปิดเผย โปร่งใส รวมไม่รวมมือกันมากขึ้นและแข่งขันกันไปในเวลาเดียวกัน

ขณะที่บางคนบอกว่า เนื้อหาของวิสัยทัศน์สำคัญกว่า เพราะหมายถึงสิ่งที่ทุกคนมองเห็นภาพ เห็นเป้าหมายข้างหน้า ชัดเจนตรงกัน

ในจุดนี้ผมเห็นว่าสำคัญด้วยกันทั้งคู่ ต้องไปด้วยกัน พร้อมๆ กัน

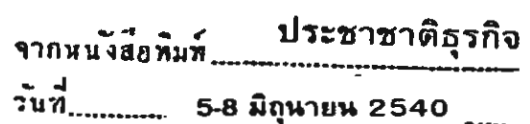
เมื่อสังคมของเรามีสภาพแวดล้อมทางการเมืองซึ่งขาดความต่อเนื่องในการบริหาร ทำให้ไม่เกิดวิสัยทัศน์ที่แจ่มชัด มีพลังเช่นที่อื่น ก็จำเป็นต้องอยู่เองที่สังคมทั้งมวลจะร่วมกันคิดค้น "วิสัยทัศน์ร่วม" ขึ้นมาและหากลยุทธ์นำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ ซึ่งน่าจะตรงกับความหมายที่ อ.เกริกเกียรติใช้คำพูดว่า COLLECTIVE LEADERSHIP นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม การประชุมสัมมนาครั้งนี้เป็นเพียงการเริ่มต้นเพื่อจุดประกายให้ทุกกลุ่มองค์กรช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันมองไปข้างหน้า ยังหาบทสรุปหรือวิสัยทัศน์สำเร็จรูป ไม่ได้

แต่ผลที่ได้มาก็คือการปลุกกระแสให้ทุกคนในสังคมได้มีส่วนกำหนดอนาคตของชาติในระยะยาวร่วมกัน โดยเฉพาะทำให้เด็กรุ่นลูกหลาน เหลน ของพวกเราเกิดความคิดว่าพวกเขานั้นจะมีชีวิตอยู่อย่างกว้างเปล่า ไม่มีทิศทางไปข้างหน้าที่ชัดเจนไม่ได้เด็ดขาด

แต่จำเป็นต้องคิด ต้องอยู่ อย่างมีวิสัยทัศน์ เท่านั้นที่คุ้มค่าแล้วสำหรับคนรุ่นเรา รุ่นเก่าๆ ที่ยังมีไฟอยู่ เริ่มปลุกกระแสเสียตั้งแต่ตอนนี้ ยังไม่สายเกินไปอย่างแน่นอน ●

ภาคผนวก 7 :
ข่าวการสัมมนาปฏิบัติการ

วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ.2560" ชั้นที่โรงแรม
เฟลิกซ์ริเวอร์แคว จ.กาญจนบุรี เมื่อวันที่ 30 พ.ค.
1 มี.ย. 2540 ที่ผ่านมามีผู้เข้าร่วมประมาณ 60 คน
ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นักคิด และผู้บริหารทั้ง
จากภาครัฐ ธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน รวมทั้งองค์กร
พัฒนาเอกชน

รูปแบบการระดมความคิดแบ่ง

ออกเป็น 5 กลุ่ม เริ่มต้น

จากการทบทวน

ตัวเองถึงภาพรวม

สถานการณ์สำคัญ

ของการพัฒนา

ประเทศที่ผ่านมา

ในช่วง 30 ปีจน

ถึงปัจจุบัน ซึ่งปรากฏว่ามีทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้ง
ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
จากนั้นก็เป็นการมองไปในอนาคตถึงประเทศไทยใน
อีก 20 ปีข้างหน้า สรุปได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเทศไทยจะต้องเป็นสังคมแห่งดุลย
ภาพ มีสติปัญญา มองกว้าง มองไกล มีพลังสร้าง
สรรค์และพลังทางศีลธรรม ในด้านที่เกี่ยวกับคนและ
สังคมนั้นต้องเป็นคนที่มีการเรียนรู้ ใจเปิดกว้าง มี
โลกทัศน์สากล มีการปรับตัวที่ดี มีเศรษฐกิจยั่งยืน
ปลอดจากความยากจน มีสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพชีวิต
ที่ดี มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างบริสุทธิ์ สังคมมี
ความหลากหลายเข้มแข็งยอมรับซึ่งกันและกัน

กลุ่มที่ 2 คนไทยจะต้องอยู่ดีมีสุข สุขภาพดี มี
ความรู้ สู้งาน ฉลาด มีวินัย มีส่วนร่วม รู้หน้าที่ มี
ความรับผิดชอบ ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง
เอื้ออาทรต่อกัน การเมืองนั้นต้องมีสันติประชาธรรม
กระจายอำนาจ ไม่มีเผด็จการ ประชาชนมีส่วนร่วม

กลุ่มที่ 3 มีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า
ประเทศไทยใน 20 ปีข้างหน้าควรเป็นประเทศที่น่า
อยู่ คือ มีระบบผังเมืองที่เหมาะสม เศรษฐกิจเข้ม
แข็งไม่เหลื่อมล้ำ การเมืองสะอาด การศึกษามีคุณ
ภาพ เทคโนโลยีเหมาะสม สังคมสันติ จริยธรรมดี
คนจะต้องมีความสุข มีความสามารถ อิสระ และมีจิต
ใจสาธารณะ ทุกชีวิตมีสิทธิที่จะอยู่ในประเทศไทย
อย่างเท่าเทียมกันและสันติ

กลุ่มที่ 4 เห็นว่าสังคมไทยต้องมีครอบครัวอบอุ่น
สังคมเข้มแข็ง เศรษฐกิจเข้มแข็งและแข่งขันได้
สิ่งแวดล้อมดีมีคุณภาพ

กลุ่มที่ 5 เห็นว่าอีก 20 ปีไทยต้องเป็นประ
เทศที่ได้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประชาชนมีความสุข
มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีวินัย เก่ง แข็งแรง และเรียนรู้ มี
ระบบเศรษฐกิจมั่นคง สังคมเอื้ออาทร เสมอภาค หัน
สมัย มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีสิ่งแวดล้อม
ที่น่าอยู่

นอกจากนี้ กลุ่ม 5 ยังได้เสนอเส้นทางที่จะไปสู่
การบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ คือ 1) จะต้องมีการคิดใหม่
2) สร้างระบบใหม่ และ 3) พัฒนาคนให้เต็มศักยภาพ
ของความเป็นมนุษย์

ในห้วงที่
โลกกำลังเผชิญกับการ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบ

ก้าวกระโดดเช่นนี้ หลายประเทศตก

อยู่ในภาวะ "ตั้งรับ" และไม่รู้ว่าจะอนาคตของ

ประเทศตนเองจะเป็นเช่นใด เปรียบเทียบกับประเทศไทย

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาจึงมีเสียงเรียกร้องหาการมอง
การณ์ไกลออกไป หรือต้องการผู้นำที่มี "วิสัยทัศน์"
ในมิติที่สูงขึ้นเรื่อยๆ

"เหตุปัจจัยที่สังคมไทยเริ่มเรียกร้องให้มีวิ
ทัศน์เกิดขึ้น เพราะวิสัยทัศน์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง
สำหรับการบริหารงานและพัฒนาประเทศใน
ยุคโลกาภิวัตน์ พลังแห่งการเปลี่ยนแปลงทาง
เศรษฐกิจและสังคมต้องอาศัยการบริหารงานแนว
ใหม่ที่มีวิสัยทัศน์ เทคนิคการบริหารแบบเดิมใช้
การไม่ได้แล้ว การปรับองค์กรให้สอดคล้องกับ
สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วในยุคโลก
าภิวัตน์นั้น การบริหารงานอย่างเดียวไม่พอเพียง
ต้องบอกความเป็นผู้นำและเป็นผู้บริหารที่ต้องมี
วิสัยทัศน์" นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ ผู้ทรงคุณ
วุฒิของสภาพัฒน์ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ "ประ
เทศไทย" ต้องมี "วิสัยทัศน์" เหมือนกับธุรกิจ
เอกชนใช้การสร้างวิสัยทัศน์มาเป็นเครื่องมือในการ
บริหารจัดการมาเป็นเวลาช้านานแล้ว

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาก็เชื่อว่าประเทศไทยจะไร้
ซึ่งวิสัยทัศน์ ปัญหาใหญ่ที่สุด คือ วิสัยทัศน์ที่มีนั้น
ตกอยู่ในสภาพ "ไร้ชีวิต" ขาดพลังที่จะขับเคลื่อน
ในสังคม รวมทั้งไม่มีผู้นำคนไหนมีความกล้าหาญ
พอที่จะนำวิสัยทัศน์ดังกล่าวมาใช้อย่างจริงจัง

ดังนั้น เพื่อให้เกิดพลังและสอดคล้องกับความ
ต้องการของสังคมไทย การจัดทำวิสัยทัศน์ของประ
เทศไทยในระยะเริ่มต้นจึงเกิดขึ้นจากกระบวนการ
แบบ "ผู้นำร่วม" (Collective Leadership) ระหว่าง
ภาคการพัฒนาทุกกลุ่มต่างๆ ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย
และแนวทางการพัฒนาประเทศ มิใช่เกิดขึ้นจาก "ผู้
นำเดี่ยว" หรือผู้นำอำนาจเหมือนเช่นผู้นำของมาเล
เซีย หรือสิงคโปร์

ทว่า กระบวนการจัดทำวิสัยทัศน์ประเทศไทย
เริ่มก่อตัวจากคณะกรรมการบริหารของสภาพัฒน์
ได้แก่ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต นายพารณ อิศร
เสนา ณ อยุธยา ศ.น.พ.ประเวศ วะสี ศ.น.พ.
จรัส สุวรรณเวลา ศ.เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรี
ธรรม รวมทั้ง ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ
กปร. จึงเกิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "ร่วมสร้าง

อย่างไรก็ตาม การมีวิสัยทัศน์ของประเทศนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เปรียบประดุจเข็มทิศที่จะนำพาสังคมไทยให้ยู่รอดต่อไปในโลกยุคโลกาภิวัตน์นั่นเอง แต่ต้องเป็นวิสัยทัศน์ที่มีพลังซึ่งเกิดขึ้นจากความรู้สึกร่วมของประชาชนคนไทย

“เรื่องเหล่านี้ต้องใช้เวลา เราคงไม่ต้องไปกำหนดว่าจะต้องเสร็จเมื่อไหร่ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ใหญ่-ยาก-ยุ่ง และยาว คนต้องเข้าใจสถานการณ์ ทุกคนต้องช่วยกันคิด และทำ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ผูกพันจึงจะสามารถผลักดันให้เป็นจริงได้” ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ตั้งข้อสังเกตต่อการจัดทำวิสัยทัศน์ครั้งนี้

โชติ โสภณพนิช นักธุรกิจใหญ่ของเมืองไทยซึ่งเข้าร่วมสัมมนาตลอด 2 วันให้ความเห็นว่า เป็นเรื่องที่ดี เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างธุรกิจ ราชการ และเอ็นจีโอ และดีที่ทุกคนเห็นว่าวิสัยทัศน์เป็นเรื่องที่สำคัญและเห็นว่าเราควรจะมีวิสัยทัศน์เพื่อให้ทุกคนเดินไปในทิศทางเดียวกัน ทุกคนที่เข้าร่วมประชุมก็มีวิสัยทัศน์กันทุกคนแต่ไม่เคย

บอกคนอื่น และก็คิดว่าคนอื่นไม่มีวิสัยทัศน์ที่ออกมาก็คล้ายกันมาก แต่เรายังคิดโลโก้หรือคำกลอนออกมาไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ขณะนี้ก็รู้แล้วว่าควรจะสนับสนุนให้สร้างเมืองไทยตามที่ปรารถนาได้อย่างไร

นอกจากนี้ โสภณ สุภาพงษ์ ประธานกรรมการบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ยังได้ให้ข้อคิดในการหาวิสัยทัศน์ว่าเราต้องตอบคำถามให้ได้ว่าวิสัยทัศน์ที่ตั้งขึ้นมานั้นเพื่อใคร ไม่เช่นนั้นจะเกิดความสับสน

แต่ทั้งนี้การสัมมนาครั้งนี้นับว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่งเพราะเป็นการร่วมคิด ร่วมทำจากผู้ร่วมสัมมนาในเบื้องต้นอย่างแท้จริง กระทั่งบรรลุความคาดหวัง 3 ประการภายในระยะเวลาอันจำกัดเพียง 2 วันครึ่งเท่านั้น คือ ประการที่ 1 ได้ “กรอบหรือต้นร่าง” ของวิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2560 ซึ่งสามารถนำไปจุดประกายความคิดในสังคมวงกว้างต่อไป ประการที่ 2 ได้ยกร่างแนวทางและแผนงาน และประการที่ 3 ได้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้เข้าสัมมนาเพื่อขยายกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์อย่างสร้างสรรค์และมีพลังต่อไป

ศ.น.พ.ประเวศ วะสี ในฐานะกรรมการบริหารสภาพัฒน์ ซึ่งลงมาเป็นหัวหอกตลอดการสัมมนากล่าวทิ้งท้ายว่าให้คนไทยทุกคน “ช่วยกันคิดเรื่อย ๆ” เพราะการคิดเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดความคิดใหม่ขึ้น

ต้นร่างวิสัยทัศน์ประเทศไทย 2560 ดังกล่าวนี้นี้ไม่ใช่ “บลูพริ้นต์” หรือสูตรสำเร็จ หากแต่เป็นจุดเริ่มต้นจากประกายความคิดของคนกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น และต้องการให้เกิดการขยายผลสู่วงกว้างให้ทุกคนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และผลักดันต่อไป การที่จะทำให้วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2560 เป็นจริงได้ขึ้นอยู่กับคนไทยทุกคน ไม่ใช่เรื่องของผู้นำฝ่ายเดียวอีกแล้ว

ไทยรัฐ

วิสัยทัศน์ประเทศไทย

1 เมื่อ 2 สัปดาห์ที่แล้ว ผมได้รับการเชื้อเชิญและชักชวนจากพรรคพวก เพื่อนฝูงเก่าที่สภาพัฒน์ ขอให้กลับไปร่วมวงสนทนาเชิงปฏิบัติการ อีกซักหน ที่โรงแรมเฟลิซ ริมฝั่งแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี เขาตั้งหัวข้อการสนทนาครั้งนี้เอาไว้ว่า "ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560"

เป็นเรื่องของการมองยาว มองไกล ออกไปสู่อนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า ว่าวันเอะ

ผมได้รับคำเชื้อเชิญด้วยความยินดีอย่างยิ่ง และรู้สึกดีใจเป็นที่สุด ที่มีคนกลุ่มหนึ่งยอมเสียดสเวลาว่างมาฟังใช้สมอง นั่งใช้ความคิด มองอนาคตของประเทศ

นึกว่าคนที่คิดอะไรยาวๆหมดไปจากประเทศไทยเสียแล้วซึ่ครับ เพราะทุกวันนี้มองไปทางไหนมีแต่คนคิดอะไรสั้นๆ แบบอยู่กันไปวันๆ ซะเป็นส่วนมาก

แม้แต่รัฐบาลก็คิดเพียงแค่ว่าจะอยู่ได้ครบปีหรือเปล่า ทำใจจะอยู่ได้ครบปี ต่ออายุกันไปเป็นปีๆเท่านั้น

นักธุรกิจ นักลงทุนประเภทฟองสบู่ก็เช่นกัน เจอปัญหาเศรษฐกิจตกสะเก็ดเข้าเต็มเป่า ท่านก็คิดแต่ว่าเมื่อไรจะฟื้น--5 เดือน 6 เดือน ฟื้นฟูใหม่เนี่ย?

จะให้บุคคลเหล่านี้คิดยาวๆก็คงไม่ได้ เพราะยวณักดอกเบี๊ยมันจะท่วมเงินต้นเอาได้ง่ายๆ

ทางฝ่ายราชการส่วนใหญ่ก็ถูกดึงไปใช้ในเรื่องสั้นๆ หรือการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เสียจนผู้ใหญ่ของราชการไทยแทบจะกลายเป็น "ลี้กิมฮวง" กันหมด

พระเอกนิยายกำลังภายในชุด "เทพมิดสัน" ของ โกวเล้งโล่รับเรียก ว่าทุกคนถนัดแต่ใช้มิดสันเสียจนแทบใช้อาวุธยาวประเภทหอก ประเภททวนไม่เป็น

โชคดีที่สภาพัฒน์ ซึ่งมี ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต เป็นประธาน และมีผู้หลักผู้ใหญ่ เช่น เลขาธิการ วิรัตน์ วัฒนธรรม พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ธรรมรักษ์ การนิเทศ...ยังไม่วางเรื่องยาวๆของประเทศชาติ

ทำให้ความคิดยาวๆหลายอย่างปรากฏขึ้นในแผนพัฒนาฉบับที่ 8 และกลายเป็นรากฐานของการดำเนินงานไปสู่อนาคตหลายๆเรื่องในขณะนี้

โดยเฉพาะเรื่องการมองไกล หรือ "วิสัยทัศน์ของประเทศไทย" นั้น แผน 8 เองก็ได้ขีดไว้แล้วส่วนหนึ่ง

แต่เพื่อให้เกิดความชัดเจน และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการผลักดัน ประเทศไทยให้ไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังไว้

ดร.สิปปนนท์และคณะของท่านจึงหยิบเอาวิสัยทัศน์ที่ร่างไว้ข้างบน

ออกมาชำระเสียใหม่

เอามาด้วยกันให้ชัดๆ...ที่มีอยู่พอเพียงหรือยัง ขาดตรงไหน ควรเติม

ตรงไหน

รวมไปถึงการตั้งคำถามสำคัญ คำถามหนึ่งว่า เมื่อปรุงแต่งใหม่เสีย

เรียบร้อยแล้ว เราจะช่วยกันผลักดันให้ประเทศไทยเดินไปสู่จุดหมายที่วาด

ไว้ด้วยวิธีใด

ในที่สุด ทุกคนที่สภาพัฒน์ก็บอกว่า ควรจะใช้หลักการของการจัด

เตรียมแผน 8 นั้นแหละ คือ "ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ"

เพื่อให้คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

คนเราเมื่อรู้สึกเป็นเจ้าของเสียแล้ว เขาก็จะช่วยกันทำ ช่วยกันดูแล

ช่วยกันผลักดันให้ของของเขาได้รับการปฏิบัติ

ด้วยเหตุนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย 2560 หรือเมืองไทย

อีก 20 ปีข้างหน้า จึงได้เริ่มขึ้นเช่นเดียวกับแผน 8

ตอนนี้ระดมความคิดจากผู้คนราวๆ 50-60 คนเสียก่อน จากนั้นค่อย

ขยายวงออกไป...ขยายวงออกไป

จนกว่าจะมากพอ และสะเด็ดน้ำ หรือตกผลึกหล่อหลอมเป็นความ

เดียวกันในที่สุด

ผมต้องเกริ่นยาวหน่อย ยังไม่เข้าเนื้อวันนี้ เพราะกลัวว่าจะเขียนเรื่อง

นี้สัก 2-3 วัน

จึงอยากจะเน้นถึงวิธีการที่สภาพัฒน์เขาใช้ระดมความคิด คือ การ

คนหลากหลายอาชีพให้มาช่วยกันคิดเสียก่อนเป็นเบื้องต้น

เอาไว้ว่าต่อวันพรุ่งนี้แล้วกันครับ เริ่มตั้งแต่ "นิยาม" กันเลยก็

เพราะผมเองก็ทำให้อายุอยู่เรื่อยว่า วิสัยทัศน์ ยาวไกล วิสัยทัศน์ ยาว

พูดมาๆเข้าก็ชักงงเหมือนกันแฮะ ว่าความหมายที่แท้จริง

ของคำว่าวิสัยทัศน์คืออะไร?

"ชุมชน"

ไทยรัฐ

5 มิถุนายน 2540

ไทยรัฐ

จินตนาการมหาเดห์

กา

ว่า "วิสัยทัศน์" ที่กำลังฮิตเหลือเกินในขณะนี้ มาจากคำว่า vision ในภาษาอังกฤษ

ในเอกสารของสภาพัฒน์ที่ชี้แจงในการประชุมเมื่อสุดสัปดาห์ที่แล้ว ให้คำนิยามสั้นๆว่า หมายถึง...

"การวาดภาพและสร้างจินตนาการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาในอนาคต (20 หรือ 25 ปี) ข้างหน้า ทั้งนี้โดยการพิจารณาถึงโอกาส และข้อจำกัดด้านต่างๆ อย่างครบถ้วน บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ รวมทั้งการกำหนดและเสนอแนะยุทธศาสตร์ ในการดำเนินงานให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาตามที่จินตนาการไว้"

สรุปความอย่างง่ายๆ วิสัยทัศน์ ก็คือการที่เราฝัน หรือแสดงภาพปรารถนาที่จะให้ประเทศของเรา เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต

เมื่อฝันแล้วก็ช่วยกันกำหนดวิธีการ พร้อมทั้งช่วยกันผลักดันคนละมือคนละไม้ เพื่อให้ฝันเป็นจริงในที่สุด

ยกตัวอย่างให้เห็นชัดๆก็คือวิสัยทัศน์มาเลเซีย ของท่านมหาธีร์ หรือที่เราเรียกกันติดปากว่า มหาเดห์

นายกรัฐมนตรีเลื่องเลื่องออกมาแถลงอย่างชัดเจนว่า "ภายในปี ค.ศ. 2020 ประเทศมาเลเซียจะเป็น "ประเทศพัฒนาแล้ว" อย่างสมบูรณ์เต็มที่ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง"

สั้นๆง่ายๆ ฟันธง ตรงเป่า อย่างนี้แหละครับ

เสร็จแล้วค่อยขยายความอีกย่อหน้าหนึ่งว่า "ประเทศพัฒนาแล้วอย่างสมบูรณ์" ของท่านคืออะไร...ดังนี้

"ภายใน ปี ค.ศ. 2020 มาเลเซียจะกลายเป็นประเทศที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นสังคมของชาวมุสลิม ที่มีความมั่นใจในตัวเอง มีความเข้มแข็งอย่างมั่นคงในคุณค่าทางศีลธรรม จริยธรรม

อยู่ในสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตย มีเสรี มีความอดกลั้น เอื้ออาทรต่อกัน มีความเสมอภาค ยุติธรรม ก้าวหน้า เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ มีระบบเศรษฐกิจที่มีความสามารถในการแข่งขัน มั่นคง เข้มแข็ง ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ"

จากนั้น ท่านมหาเดห์ก็ขยายยาวต่อ โดยบอกว่ามาเลเซียจะไปถึงจุดที่ว่านี้ได้ก็ต่อเมื่อสามารถเอาชนะ "ข้อท้าทาย" รวม 9 ประการ ให้สำเร็จเสียก่อน

ซึ่งก็คือยุทธศาสตร์ในการทำงานเพื่อเดินไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้นั่นเอง...ดูแล้วก็คงไม่ต่างอะไรกับแผน 8 ของไทยแลนด์มากนัก เพราะในแผน 8 ได้วาดฝันเอาไว้มากพอสมควร

โดยเฉพาะที่มาเลเซียบอกว่า จะเป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี 2020 นั้น ไทยแลนด์ของเรา ก็จะเป็นเหมือนกันดี

และยุทธศาสตร์ต่างๆก็แทบไม่ต่างกันมากนัก

แต่สิ่งที่ต่างกันราวหน้ามือกับหน้าหงาย (เพราะจะบอกว่าหลังเท้า ก็จะไม่แรงไป) ก็คือความจริงจังจริงจังของรัฐบาลครับ

มหาเดห์เมื่อประกาศแล้วก็ลุยทันที อะไรที่เป็นการสร้าง ความเชื่อมั่น การสร้างขวัญ การรวมจิต รวมใจผู้คนเป็นหนึ่งเดียว ท่านทำหมด

แม้แต่สร้างตึกให้สูงสุดในโลก (ไม่ทราบตอนหลังมีคนยอมรับสถิติหรือเปล่า) ท่านก็ทำ

หรือการผลักดันด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ท่านก็ลุย เรื่องการเป็นศูนย์กลางคอมพิวเตอร์ ไปชักจูงโมโรวอร์ฟไปซื้อเซมิคอนดักเตอร์ มาเลเซีย จนติดใจกับสิงคโปร์อยู่ทุกวันนี้

ผลก็คือคนมาเลเซียหายใจออกมาเป็นปี 2020 ไปทั่วประเทศของเราประกาศแผน 8 เสร็จ ก็เปลี่ยนรัฐบาล และก็ดูเถะ 6-7 เดือนของรัฐบาลที่เข้ามาใหม่ วิสัยทัศน์ของแต่ละท่านเป็นอย่างไร

เรื่องบ่อนไก่บ้าง บ่อนกาสิโนบ้าง ว่ากันประปรายไปหมด

ล่าสุดก็ฮือฮาพอสมควรในกรณีวิสัยทัศน์ของเจ้ากระทรวงศึกษาธิการ แผน 8 บอกว่าต้อง "พัฒนาคน" แต่เจ้ากระทรวงบอกว่า ต้อง "พัฒนาตึก" หรือ "สร้างตึกใหม่" ซะก่อน...เอ้อ!

นึกภาพแล้วก็เหนื่อยครับ เปรียบเทียบคณะผู้นำของเขากับคณะผู้นำของเรา ก็เหวอะแล้ว

แต่คนไทยไม่ยอมแพ้ใครง่ายๆ แม้เล่นฟุตบอลเรายังหนี้อเสียเหลือเกิน ไม่เชื่อไปถาม ปะพงษ์ ผีว่อน ดูได้...เพราะเงินพรั่งนี้ลองมาดูกันว่า วิสัยทัศน์ไทยแลนด์จากนักคิดไทยกลุ่มหนึ่งที่ทรมานน้ำแคว จะสุมาเลยได้หรือไม่เพียงใด

“ชม”

ความฝัน 2560

เหมือนผมจะเรียนให้ท่านผู้อ่านทราบแล้วนะครับว่า การคิดกว้าง มองไกล ไปสู่นาคต หรือการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยนั้น ได้มีการดำเนินการมาแล้วอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับ

ใน “ปฐมบท” หรือบทแรกของมหากาพย์แผน 8 เอ็บ แผนพัฒนาฉบับที่ 8 ก็วาดความฝันไว้เช่นกันว่า ประเทศไทยของเราจะเดินไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วเต็มตัว ในปี ค.ศ. 2020

คนไทยจะมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีไม่ต่ำกว่า 3 แสนบาท จะมีการศึกษาโดยเฉลี่ยอย่างน้อย 6 ปี จะมีสุขภาพแข็งแรง อายุยืน จะเป็นประชาธิปไตย จะยืนหยัดแข่งขันได้ในโลกกว้าง ฯลฯ หรืออะไรท่านองนี่

ต่อมาคณะอนุกรรมการเศรษฐกิจไทยในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่แล้ว ซึ่งมี ดร.อำมร เวียรธรรม เป็นประธาน ก็จัดประชุมใหญ่ขึ้นที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เนื่องในวโรกาสเฉลิมฉลองปีกาญจนาภิเษก

หยิบรายละเอียดเกี่ยวกับ “วิสัยทัศน์ประเทศไทยในปี 2020” ขึ้นมาขยายความอีกครั้ง และเรียกเสียใหม่ว่า “นาวิทัศน์” หรือความปรารถนา 9 ประการ ที่อยากเห็นใน 25 ปีข้างหน้า

สำหรับการสัมมนาที่ริมฝั่งแม่น้ำแควงดนี้ ถือเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของงานที่จะนำวิสัยทัศน์ทั้งหลายเหล่านี้ไปเขียนไว้ในที่ต่างๆ มาดกผลึกให้คมชัดยิ่งขึ้น สำหรับเอาไปใช้ในการประชุมหารือครั้งต่อไป

คุณ ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ ผู้ทรงคุณวุฒิสภาพัฒน์ ระดับ 11 หัวเรือใหญ่ของการจัดสัมมนาครั้งนี้ ย้ำแก่ผมหลายครั้งว่า...นี่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น

ยังจะต้องช่วยกันระดมความคิดและขยายวงให้กว้างขวางออกไปอีก จนกว่าจะละเอียดถี่ถ้วนจริงๆ

ผมไม่ทราบว่าจะสรุปที่แท้จริงที่ฝ่ายเลขานุการจดบันทึกไว้ และจะนำเผยแพร่ในภายหลังนั้น จะออกมาอย่างไร

แต่เท่าที่ผมสรุปได้จากการเดินชอกแซกไปถามกลุ่มต่างๆแล้ว ขอ “แผ่นย่อ” ของทุกกลุ่มมาอ่านอย่างละเอียด จากนั้น ก็เลือกเฉพาะจินตนาการที่คล้ายๆกัน หรือเหมือนๆกันอย่างน้อย 3 กลุ่ม มาเรียงใหม่

รูปร่างหน้าตาจะออกมาอย่างไรครับ

“ประเทศไทยใน 20 ปีข้างหน้า จะเป็นประเทศอยู่ดีมีสุข เศรษฐกิจเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ การกระจายรายได้เป็นธรรม มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสิ่งแวดล้อมที่ดี

อยู่ในระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจ และประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในทุกเรื่อง ตลอดจนการก้าวข้ามกับโลก และอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี โดยคงความเป็นไทยไว้อย่างสมบูรณ์”

ไทยรัฐ

6 มิถุนายน 2540

ดูๆแล้วก็เหมือนกับแผน 8 และจริงๆแล้วก็ไม่ได้ต่างไปจากของมาเลเซียสักก็มากนัก

อย่างไรก็ตามสำหรับ ความฝันของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มไหน หรือระดับไหน ก็มักจะเหมือนกัน

แต่วิสัยทัศน์ หรือการไปสู่ความฝันนี้ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญว่าจะทำอย่างไร

ที่ประชุมค่อนข้างตกเตียงกันมากในประเด็นนี้ ถึงขนาดมีการใช้ถ้อยคำแรงๆ ว่ามันจะพังครืนกันหมดแล้ว จะมีฝันหวานอยู่ได้อย่างไร

แต่หลังจากที่อาศัยสติปัญญาใคร่ครวญอยู่พักหนึ่ง อารมณ์ค่อยเย็นลง และในที่สุดก็มีข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์หลังไหลออกมาเป็นกระดิก

ผมจดเฉพาะที่คล้ายๆกันอีกเช่นเคย เรียบเรียงออกมาได้ดังนี้ครับ

"คิดใหม่ ทำใหม่ นำไทยสู่สากล ลดบทบาทรัฐ เพิ่มบทบาทราษฎร รู้เอง เรียนเอง เรียนตลอดไป"

เขาบอกว่า ต้องลุยอย่างนี้ จึงจะทำให้ฝันเป็นจริง

บทสรุปล่าสุดจะเป็นอย่างไร คงต้องรออ่านเอกสารเผยแพร่ในภายหลัง ผมก็สรุปของผมเท่าที่จะสรุปได้ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการขยายความและขยายวงต่อไปเพียงเท่านี้

อย่างที่บอก ถ้าเป็นบ้านอื่น เมืองอื่น วิสัยทัศน์นี้ก็จะเกิดมาจากการชี้แนะของคณะผู้บริหารประเทศ แต่บ้านเรา ผู้บริหารส่วนมากมองไกลแค่คืบสองคืบ ก็ต้องเป็นหน้าที่ของพวกเราที่รักชาติ รักแผ่นดิน จะมาช่วยกันคิดแทน

ระดมให้สะเดิดน้ำให้ออกมาเป็นวิสัยทัศน์ของประชาชน แล้วจับบังคับให้รัฐบาลเอาไปทำให้อาจได้

ผมเชื่อในพลังของประชาชน เชื่อในพลังของมวลชน ซึ่งจะพร้อมใจกันเดินไปสู่ความเป็นประเทศพัฒนาแล้วทุกรูปแบบในปี 2560

อีกตั้ง 20 ปี ผมไม่รู้จะอยู่ถึงหรือเปล่า แต่ลูกเรา หลานเรา อยู่ถึงแน่ นึกเสียว่าช่วยกันสร้างมรดกไว้ให้ลูกๆหลานๆก็แล้วกันครับ.

“ชุม”

สภาพัฒนาระดมสมองผู้นำ ถกวิสัยทัศน์ชาติไทยอีก20ปี

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ระดมผู้นำจากกลุ่มต่างๆ จัดสัมมนาวิชาการเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า และวางกรอบในการพัฒนาสังคมไทยที่ชัดเจน

ท่ามกลางภาวะปัญหาต่างๆ ที่รุมเร้าประเทศไทยในขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดสัมมนาขึ้นที่ จ.กาญจนบุรี เพื่อบรรณความคิดเห็นจากกลุ่มผู้นำต่างๆ เพื่อร่วมกันเป็นกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์แห่งชาติ อันเป็นความพยายามมองประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า

"หลายคนสงสัยว่าทำไม เราจึงมาจัดการสัมมนาในขณะนี้ ซึ่งเป็นภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำอย่างมาก จนกระทั่งคนมองไม่เห็นอนาคตข้างหน้า แต่ผมคิดว่า เวลา

นี้ นับเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม เพราะจะนับเป็นสิ่งที่จุดประกายความหวังของคน ซึ่งโดยธรรมชาติ จะมารวมตัวกันเมื่อประสบความยากลำบาก" นายสิปพนธ์ เกตุทัต ประธานคณะกรรมการบริหาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าว

โครงการ "ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ.2560" ได้ริเริ่มตามมติของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2540 ที่ผ่านมา โดยเป็นการจัดระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้นำต่างๆ เพื่อมาร่วมกันเป็นกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์แห่งชาติไทย

ทั้งนี้ สภาพัฒนได้จับมือกับฝ่ายต่างๆ ได้แก่ มูลนิธิเด็ก มูลนิธิสตรี สฤชดีวงศ์ สำนักงานกองทุน

สนับสนุนการวิจัย ภาควิชาความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา และช่วยความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย

โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ 60 คน ซึ่งการสัมมนาวิสัยทัศน์นี้ จะมีไปจนถึงวันอาทิตย์ที่ 1 มิถุนายนนี้

ซึ่งมีกระบวนการที่สำคัญ ประกอบด้วย การกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน เพื่อให้ได้วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์

การรวมพลังคนให้มุ่งไปสู่ทิศทางเดียวกัน โดยทำการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายยอมรับในวิสัยทัศน์เพื่อสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานและภาคีต่างๆ ต้องมีการกระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย

ดังนั้น แนวคิดของสภาพัฒนาครั้งนี้ จะเป็นการสร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทย ที่มีทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะเป็นการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ใช้วิธีการเขียนพิมพ์เขียว ที่มีสาระทางวิชาการ แต่จะเน้นการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย และมาปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ที่ผ่านมา กระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทย เริ่มเมื่อมีการริเริ่มโครงการ "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์" ซึ่งผ่านมาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยความเห็นชอบของสมัชชาการศึกษา เมื่อ เดือนมกราคม 2539 และเดือนพฤษภาคมปีเดียวกันนี้ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ก็ได้สรุปผลการศึกษาแผนวิสัยทัศน์ประเทศไทยในปี 2563

ประเทศไทยนั้น แต่เดิมมีแผนวิสัยทัศน์ มีแต่การจัดทำและพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีการจัดทำทุก 4 ปี ซึ่งจะเป็นช่วงเวลาที่เริ่มต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยไว้เป็นครั้งแรกปฐมบทของแผน

โดยได้มีการระบุถึงสังคมที่พึงปรารถนาในอนาคต และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาให้คนเป็นศูนย์กลาง

อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนได้ตั้งคำถามอย่างแนใจ โดยนายสถาพร ชินะจิตช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารไทยพาณิชย์ กล่าวตั้งคำถามว่า

เราจะมียุทธศาสตร์แล้ว ใครจะเป็นนำวิสัยทัศน์ของชาตินี้ไปปฏิบัติ

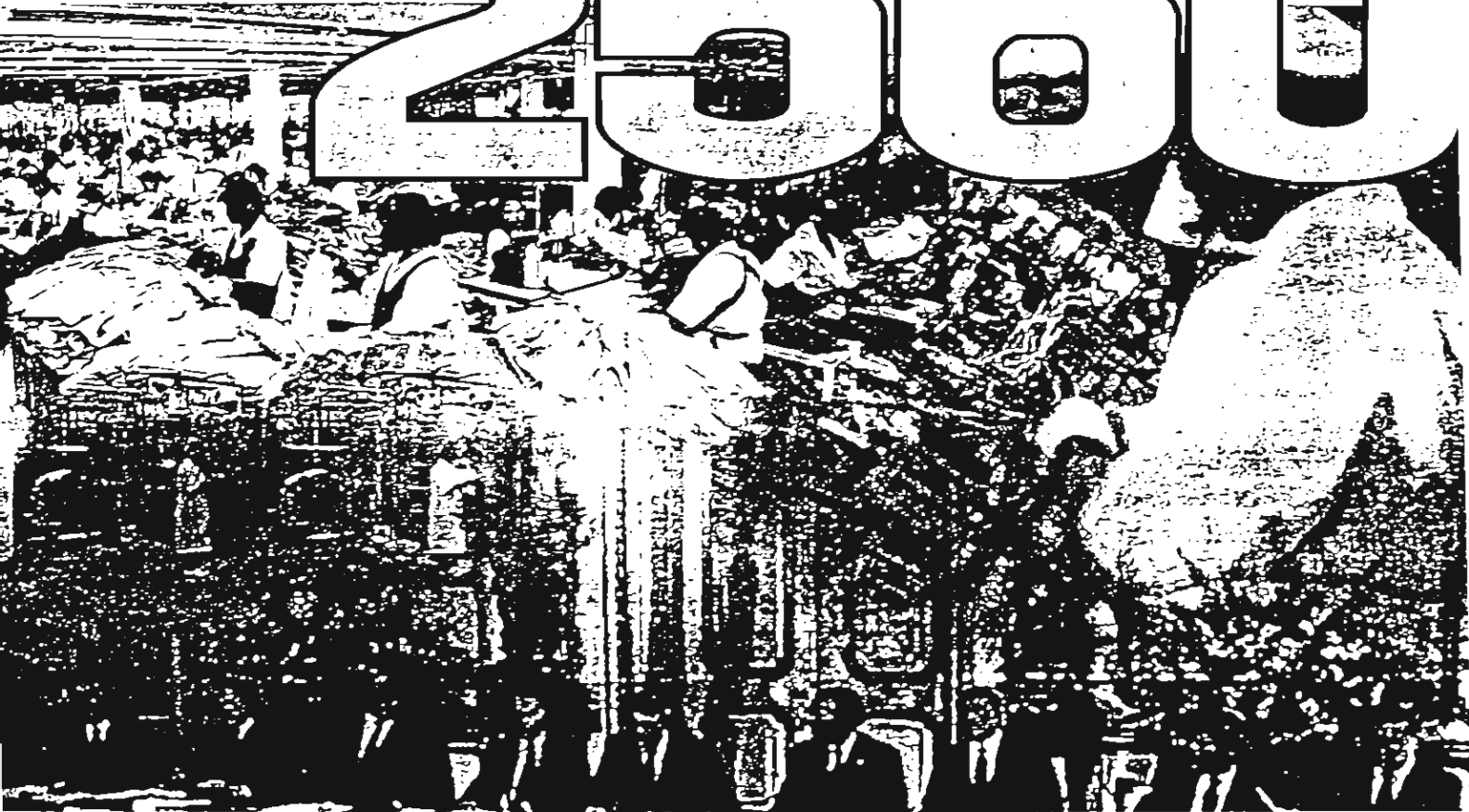
นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา กรรมการบริหาร คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่คู่กับผู้นำไม่ว่าวิสัยทัศน์นั้นจะเป็นของผู้นำเอง หรือไม่รวบรวมความเห็นมาจากทิศทางก็ตาม

ประเทศไทยต่างกับหลายประเทศ ที่กล่าวได้ว่ามีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ โดยประเทศไทยนั้น มีผู้นำที่อยู่ในตำแหน่งในระยะเวลานั้นๆ จึงเป็นการยากที่จะมีวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายประเทศมุ่งไปในทิศทางที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องได้

"ในเมืองไทยไม่สามารถมีผู้นำได้ สิ่งที่เราพยายามดำเนินการ คือ ให้มีผู้นำในลักษณะเป็นกลุ่มหรือคณะ (Collective Leadership) ร่วมกันกำหนด "วิสัยทัศน์แห่งชาติ" ขึ้น และไม่ว่าใครจะมาเป็นนายกรัฐมนตรี หรือผู้นำ ก็ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้" นายพารณกล่าว

สำหรับแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์แห่งชาติ อันเป็นเครื่องมือในการบริหารงานพัฒนายุคใหม่นี้ นับเป็นวิธีการที่เน้นการสร้างความเป็นผู้นำ ควบคู่กับการบริหารงานแบบใหม่ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560

การพัฒนา ท่ามกลางการปรับตัว ต่อกระแสโลก

จากหนังสือพิมพ์ มติชน
วันที่ 27 พฤษภาคม 2540

สรุปผลการสัมมนาปฏิบัติการ

๑. วัตถุประสงค์

๒. ขอบข่าย

๓. วิธีการดำเนินงาน

๔. ผลสัมฤทธิ์

๕. สรุปและข้อเสนอแนะ

๖. หมายเหตุ

สังคมโลกในอนาคต...

กระแสการเปลี่ยนแปลงหลัก

ในทศวรรษ 1990 เป็นยุคหลังสงครามเย็นที่การแข่งขันด้านการทหารมีแนวโน้มลดลง โดยการลดกำลังอาวุธ ลดความรุนแรงและแสวงหาทางสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันเป็นยุคเริ่มต้นของกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของประชาคมโลก ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศจะเป็นตัวกระตุ้นให้กระแสการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความเข้มข้นยิ่งขึ้น คือ

ด้านกระแสประชาธิปไตย ประชาคมโลกจะมีเสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเองมากขึ้น และผลักดันให้เกิด "ค่านิยมประชาธิปไตย" โดยมีปรัชญา "การปกครองของปวงชน เพื่อปวงชน และโดยปวงชน" ในการบริหารประเทศทั่วโลก "กระบวนการประชาธิปไตย" จะเน้นเสรีภาพทางการเมือง ลดอำนาจของศูนย์รวมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ

ด้านกระแสการแข่งขันเสรีทางเศรษฐกิจ ระบบการค้าเสรีทำให้การแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นไปอย่างเข้มข้นและรุนแรงยิ่งขึ้น "การค้าและการสะสมความมั่งคั่ง" จะกลายเป็นเป้าหมายหลักโดยจะมีการระดมเครื่องมือทั้งทางการเมืองและการค้าระหว่างประเทศเพื่อสร้างความได้เปรียบในตลาดโลก และใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเป็นตัวผลักดันความได้เปรียบในการผลิตสินค้า ภาคเอกชนซึ่งมีประสิทธิภาพในการผลิตและการแข่งขันในเชิงการค้าสูงกว่าภาครัฐจะเป็น "ผู้นำ" การแข่งขัน ส่วนภาครัฐจะเป็น "ผู้สนับสนุน"

ด้านกระแสการมีส่วนร่วมของประชาคมโลก ซึ่งถูกผลักดันโดยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการเรียนรู้และระดับความเป็นอยู่ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การมองภาพปัญหาของปัจเจกบุคคล ที่เดิมจำกัดเฉพาะปัญหาของตนเองหรือครอบครัว ได้ขยายกว้างมาสู่ปัญหารวมของประเทศและของโลก

การมองปัญหาที่กว้างขึ้นและเป็นระยะยาวมากขึ้นของประชาคมโลกดังกล่าว จะมีผลให้แต่ละประเทศมีอิสระในการกำหนดนโยบายสาธารณะน้อยลง โดยเฉพาะปัญหาการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาสิทธิชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

ประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

ไทยมีข้อได้เปรียบและปัจจัยเกื้อหนุนหลายด้านในการพัฒนาไปสู่ศตวรรษที่ 21

ด้านหนึ่งนั้นคือความสามารถในการประสานนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งนับเป็นจุดแข็งของไทยที่สามารถจะปรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากความร่วมมือเพื่อความมั่นคงมาเป็นความร่วมมือเพื่อการเศรษฐกิจ เช่นการรวมกลุ่มอาเซียน อาเซม และเอเปค

ด้านหนึ่งคือความได้เปรียบในที่ตั้งภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจที่เป็นศูนย์กลางของอินโดจีน และมีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในอินโดจีน จีน อาเซียน และเอเชียใต้ นอกจากนี้ยังมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและวิทยาการที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน

ส่วนสมรรถนะเศรษฐกิจในเวทีการแข่งขันโลกนั้น ไทยมีการเตรียมพร้อมด้านการปรับโครงสร้างสู่ภาคการผลิต "อุตสาหกรรมและการส่งออก" และปรับตัวจากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลักสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับกลางและสูง และเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

ยังเริ่มมีการปรับตัวสู่ภาคการผลิต "ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่" ซึ่งศักยภาพข้อได้เปรียบด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร เครือข่าย

จากหนังสือพิมพ์

วันที่

ใยแก้ว คอมพิวเตอร์ และเครือข่ายสารสนเทศ จะก่อให้เกิดโอกาสการพัฒนาเป็นแหล่งความรู้และวิทยาการสมัยใหม่แห่งหนึ่งของโลก

ไทยยังเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อส่งออกของโลกที่มีความเป็นเลิศทางการผลิต เนื่องจากมีความได้เปรียบด้านสภาวะทางธรรมชาติ ฐานการเกษตรที่มีขนาดใหญ่และหลากหลาย มีกระบวนการพัฒนาไปสู่การผลิตอย่างเป็นระบบเป็นสินค้าเกษตรใหม่ๆ ที่มีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นโอกาสที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้นำการส่งออกสินค้าเกษตรเมืองร้อนและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปในอนาคต

ด้านทรัพยากร มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติระดับนานาชาติมากมาย

ในด้านเสถียรภาพทางสังคมและการเมือง ไทยได้เริ่มกระบวนการปฏิรูปด้านต่างๆ เช่น การศึกษาระบบสุขภาพ การเมือง ระบบราชการ รวมทั้งการ

กระจายอำนาจและการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้สามารถปรับตัวรับกับสถานการณ์ใหม่ๆ ของโลกได้

เมื่อมองเรื่องข้อจำกัดและอุปสรรคการพัฒนา

คนไทยส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาค่าเพียงระดับประถมศึกษา และขาดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสในการทำงานและยกระดับรายได้ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานที่มีทักษะฝีมือ

ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว และการขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแข่งขันในเวทีการค้าโลก ซึ่งกำลังสร้างเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศมากขึ้น

ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจากการพัฒนาที่ผ่านมา ทั้งความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มรายได้ กลุ่มอาชีพ ระหว่างภาค และระหว่างเมืองกับชนบท ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจก็เริ่มเป็นปัญหา จากภาวะเงินเฟ้อและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนเงินออมในประเทศที่ไม่เพียงพอต่อการลงทุน ต้องพึ่งพาการนำเข้าเงินทุนจากต่างประเทศ ปัญหาพื้นฐานโครงสร้างอุตสาหกรรมไทยที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าทุนและเทคโนโลยีเป็นหลัก และปัญหาอุลบริกรที่เกินดุล

ปัญหาการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานหลักที่มีความรุนแรงขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้เกิดสภาพคอขวดของการพัฒนา ด้านการผลิต การค้าและการลงทุน

ปัญหาการรวมศูนย์ในการวางแผนและการพัฒนา และระบบการบริหารยังขาดการมองปัญหาหรือการพัฒนาแบบองค์รวม อีกทั้งระบบราชการยังล้าสมัย ล้าช้า ไม่คล่องตัว

ทิศทางและกระบวนการทัศน์

การพัฒนาประเทศไทย

จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเน้นความร่วมมือและการแข่งขันทางเศรษฐกิจไปพร้อมๆ กับการสร้างความเป็นธรรมและความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีกระบวนการทัศน์ที่สำคัญได้แก่

การปฏิรูปฐานการพัฒนาคุณภาพคนไปสู่ “สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้” โดยการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคนที่

ต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมกับสร้างเสริมให้มีความทักษะในเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และรวมพลังของชุมชน

เสริมสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงของสังคมไทยสู่การพัฒนาที่ “บูรณาการ” และ “ยั่งยืน” โดยให้ “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนามาตรฐานคุณภาพอย่างเต็มที่ทั้งกาย จิตใจและสติปัญญา เพื่อเป็นคนที่มีความสุข มีความรู้ความสามารถ ก้าวทันโลก มีความสุขและมีคุณธรรม นอกจากนี้ยังมีมิติการพัฒนาที่เชื่อมโยงเกื้อกูลกันในทุกด้านอย่างสมดุล ทั้ง “ตัวคน” และ “สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม” โดยเน้นการพัฒนาใน “เชิงรุก” ควบคู่กับ “เชิงรับ” และกระบวนการพัฒนาดึงดูดความร่วมมือของทุกฝ่ายในสังคมในการร่วมคิด ร่วมทำ และติดตามประเมินผล

การยกระดับการพัฒนาของไทยให้เทียบเท่ากับกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) และขยายบทบาทความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเพิ่มสถานะในเวทีโลก พร้อมทั้งเปลี่ยนฐานะจากผู้รับเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือประเทศอื่น

โดยพัฒนาประเทศให้เป็น “ศูนย์กลางด้านความรู้และวิทยาการสมัยใหม่” แห่งหนึ่งของโลก โดยให้ความสำคัญในสาขาธุรกิจการเงิน บริการ

งานออกแบบ สิ่งพิมพ์ งานสื่อสารมวลชน และ การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสนับสนุนให้เป็นศูนย์ ความร่วมมือองค์กรระหว่างประเทศ และศูนย์บริ การให้คำปรึกษาและแนะนำเทคนิควิชาการ

เสริมสร้างรากฐานการวิจัยและพัฒนาวิทยาศา สตร์และเทคโนโลยีให้เข้มแข็ง โดยเน้นเทคโนโลยี ที่ช่วยยกระดับรายได้และการผลิตทางการ เกษตร เพิ่มขีดความสามารถทางชีวภาพและขีด ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม

เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น มีคุณภาพ รวดเร็ว สนองความต้องการของลูกค้า พร้อมทั้งพัฒนาประเทศเป็น “ฐานการผลิตอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความได้เปรียบในภูมิภาค” เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเคมี เหล็ก ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางการผลิตการลงทุนบริษัทข้ามชาติ”

ปรับโครงสร้างภาคเกษตรเข้าสู่ระบบการผลิต สมัยใหม่ที่นำไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูงและใช้แรงงาน น้อย โดยเน้นสินค้าที่มี คุณภาพสูง ราคาดี มี กระบวนการผลิตที่ไม่ ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้ ความสำคัญแก่สินค้า เกษตรที่มีศักยภาพสูง ในอนาคต ได้แก่ ผล ผลิตเกษตรเมืองร้อน ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรู ป และผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ

วางแผนการพัฒนา พื้นที่หรือจัดระเบียบ การใช้ที่ดินให้สามารถ รองรับการพัฒนาจากยุคชนบทสู่เมือง เสริมสร้างศักยภาพของ ภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาเชื่อมโยงระหว่างชน บทกับเมือง เตรียม พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ชนบทที่ จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยการสร้างความเข้ม แข็งของชุมชน สนับสนุนการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและ

บริการสังคมสู่ชนบ อย่างเป็น

สร้างความเข้มแข็ง ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและกลุ่มชุมชน เมืองให้เป็นระบบ เน้น การจัดกลุ่มการพัฒนา พื้นที่ตามศักยภาพทาง ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจและ ความเชื่อมโยงทั้งภายในประเทศและภูมิภาค สร้างระบบโครงสร้าง พื้นฐานสมัยใหม่และระบบบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาชนบท กับเมืองให้สมดุล เพิ่ม ขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศไปสู่ความเป็นศูนย์กลางใน ภูมิภาคทั้งด้านโทรคม

คมนาคม ศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศ และทางบก

ปฏิรูปการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้ทุกฝ่าย ในสังคมตระหนักและร่วมรับผิดชอบ ยึดหลัก “ใครใช้ ใครจ่าย” ให้ภาคธุรกิจเอกชนร่วมกันพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานสิ่งแวดล้อม หรือ ISO กระจายอำนาจการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

ปฏิรูประบบบริหารจัดการและการกระจายอำนาจและกระบวนการตัดสินใจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงและมีเอกภาพ ให้ทุกส่วนในสังคมมีส่วนร่วม และมีบทบาทในการพัฒนาทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบ “ประชารัฐ” สร้างกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในสังคม เสริมสร้างกระบวนการกระจายอำนาจ

และเพิ่มขีดความสามารถทางการคลังสู่ท้องถิ่น

(ที่มา...ข้อมูลประกอบการสัมมนา “ร่วม สร้างวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ พ.ศ. 2560 ซึ่งจะ จัดขึ้นในวัน ที่ 30 พ.ค.-1 มิ.ย. ที่โรงแรม เฟลิกซ์ ริเวอร์แคว จ.กาญจนบุรี โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย ข่ายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย และ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ)

จากหนังสือพิมพ์

วันที่